

చైతన్య మాసపత్రిక

chaitanyamaanavi

సంపుటి : 13

సంచిక : 11, 12

అమరావతి,

నవంబర్-డిసెంబర్, 2018

48 పేజీలు

రూ.15/-

మీద్యం
మీద్యం మీద్యం
మీద్యం మీద్యం
నాశనం చేస్తుంది.

బంటుమిల్లి కళాశాలలో హింసా వ్యతిరేక దినోత్సవం సందర్భంగా..

పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలో మద్యం నియంత్రించాలని ప్రచార యాత్ర

స్థానిక సమస్యలు పరిష్కరించాలని కర్నూల్లో ధర్నా

నెల్లూరులో ఒంటరి మహిళలకు పెన్షన్లు ఇవ్వాలని కోరుతూ..

అరుణాంజలి

చిన్న నాటి నుండే స్వతంత్రభావాలతో ఎదిగిన

కామ్రేడ్ అన్నె అనసూయ గారు

92 సంవత్సరాల వయస్సులో డిసెంబర్ 2న అమరులయ్యారు.

కులాలు నిర్మూలించాలని, మనుషులంతా ఒక్కటేనని

సహపంక్తి భోజనాలు నిర్వహించారు.

బాల్య వివాహాలను అరికట్టేందుకు

వితంతు వివాహాల నిర్వహణకు పూనుకున్నారు.

కార్మికులకు, కష్టజీవులకు అండగా నిలిచి

కమ్యూనిస్టు పార్టీలో నాయకురాలిగా ఎదిగారు.

వృద్ధాప్యంలో సైతం పట్టుదలతో ఉద్యమాలలో పాల్గొని

ఎందరికో స్ఫూర్తినిచ్చిన అనసూయమ్మగారికి

విద్యా నివాళి అర్పిస్తోంది..

కామ్రేడ్

అన్నె అనసూయ

మహిళలపై జరుగుతున్న నేరాలలో మన రాష్ట్రం 4వ స్థానంలో ఉంది. పసిబడ్డలపై జరుగుతున్న ఆకృత్యాలలో అగ్రస్థానంలో ఉన్నాం. 2016లో 994 అత్యాచారాలు నమోదవగా 463 పసిబడ్డల మీద జరిగినవే! అందులో 2016 కంటే 2017లో 18% నేరాలు పెరిగాయి. ప్రతి గంటకు ఒక మహిళ కుటుంబ హింస కారణంగా చనిపోతున్నది. మహిళలపై జరుగుతున్న హింసకు మూల కారణం పితృస్వామ్య భావజాలము. అందుకు అనుగుణమైన భౌతిక పరిస్థితులు. బాధ అయిన సుఖమైనా మందుతో విందు చేసుకునే సంస్కృతి ఈ ఆధిపత్యం కొనసాగింపే. లాభాల వేటలో పాలకులు, రాజకీయ నాయకులు, వ్యాపారులు, బహుళజాతి కంపెనీలకుమ్మక్కుతో బాటలో మద్యం, మత్తు మందుల వ్యాపారం ఉరుకులు పరుగులు పెడుతున్నది. సామాజిక జీవనాన్ని నాశనం చేస్తున్నది. మహిళలపై హింసను రెట్టింపు చేస్తున్నది. కష్టజవుల కుటుంబాలను ఊజిలో నెట్టేస్తున్నది. మహిళలపై ప్రతి 14 నిమిషాలకు ఒక అత్యాచారం జరుగుతుంది. ప్రతి గంటకు ఒక ప్రాణం రోడ్లపై హారీ మంటుంది.. రాష్ట్రంలో అన్ని రకాల నమోదైన కేసులు మొత్తం 98 వేలుంటే అందులో 40 % కేసులు మద్యం మత్తులో చేస్తున్నవే. మద్యం మూలంగా అనారోగ్యంపాలై అకాలమరణాల పాలవుతున్న వారి లెక్క ఇంకా తేలలేదు. మన రాష్ట్రంలో ప్రతి సంవత్సరం మహిళలపై 12 నుంచి 13 వేల కేసులు నమోదవుతుంటే వాటిలో 50% మంది నెరస్తులు మద్య వ్యసనపరులే! 40% కుటుంబాల్లో తాగుడు వలన మగవాళ్ళు చనిపోయి వాళ్ళ బడ్డలు బజారున పడుతున్నారు. వరకట్న వేధింపుల వేసేవారిలో 80 % మంది మద్య పాన ప్రియులేనని పోలీసుల రికార్డు తెలియజేస్తున్నది. గతంలో తాగే సగటు వయస్సు 19 సంవత్సరాలు ఇప్పుడు అది 11 సంవత్సరాలయిందని మన గణాంకాలు చెప్తున్నాయి. బాల్యంలోనే మత్తుకి చిత్తవుతుంటే దేశం గతి ఏమవుతుంది? తల్లి తండ్రుల క్షోభ ఎవరు తీర్చ గలరు? ఇలాంటి యువతతో దేశాభివృద్ధి సాధ్యమా? తాగడంతో పనిలో నాణ్యత లేదని యజమానులు వాపోతున్నారు. కోకైన్, హిరాయిన్, లాంటి మత్తు పదార్థాలను పాఠశాలలు, కళాశాలల విద్యార్థులను లక్ష్యంగా చేసుకుని వ్యాపారాలు చేస్తున్నారు. వారు అధికారం అండతో రోజు రోజుకి విజృంభిస్తున్నారు..

మన రాష్ట్రంలో జరిగిన చారిత్రాత్మక సారా ఉద్యమం ఫలితంగా ఎన్.టి.ఆర్. ప్రభుత్వం 1995 లో మద్య నిషేధం విధించింది. కాని చంద్రబాబు 1997 లో నిషేధం ఎత్తివేశారు. కల్తీ మద్యాన్ని అడ్డుకునేందుకు మాత్రమేనన్నారు. మండలానికో మద్యం షాపన్నారు. 2002 - 3 నాటికి మద్యం ఆదాయం 2,170 కోట్లు. రాజశేఖర్ రెడ్డి జమానాలో 8,500 కోట్లకు పెరిగింది. బాబు తిరిగి వచ్చాకా 5 వేల మందికి ఒక షాపు, 30 వేల మందికి ఒక బారు అంటూ మరింతగా తాగ పోయించారు. ఎన్నికల మేనిఫెస్టోలో ప్రకటించిన మద్యం నియంత్రణ వాగ్దానానికి చెదలు పట్టింది.

జాతీయ రహదారులకు 500 మీటర్ల దూరం ఉండాలన్న సుప్రీం కోర్టు తీర్పుకు తూట్లు పాడిచారు. ప్రజల ప్రతి ఘటనను వెనుకకు నెట్టి జనవాసాలలో, కూడళ్ళల్లో షాపులను మొలిపించారు. మద్యం ఆదాయంకు లక్ష్యాలను నిర్దేశించి మద్యనిషేధ శాఖను, మద్య ప్రోత్సాహక శాఖగా మార్చారు. విడిపోయే నాటికి 4352 కోట్లు ఉన్న ఆదాయం గత సంవత్సరానికి 11,648 కోట్లకు పెరిగింది. తాగుబోతుల సంఖ్య పెరిగింది. శాంతి భద్రతలు మృగ్యమవుతున్నాయి. ఆడబడ్డల జీవితాలు కల్లోలసాగర మవుతున్నాయి. మన రాష్ట్రంలో మద్యం అమ్మ కాల ద్వారా 11% ఆదాయాన్ని ప్రభుత్వం పొందుతుంది. తమిళనాడులో 7% కేరళలో 5%గా ఈ ఆదాయం ఉంది. 15 % ఆదాయం పొందిన జహార్లో ప్రజలు ప్రధానంగా మహిళలు ప్రశ్నించటంతోనే నిషేధం విధించాల్సి వచ్చింది.

ప్రభుత్వం, రాజకీయ-మద్య సిండికేట్లు మాత్రమే గాక విదేశీ మద్య వ్యాపారుల సైతం భారతదేశం లో మద్యం మార్కెట్ ను పెంచుకునేందుకు వ్యూహాలు పన్నుతున్నారంటే తాగే వాడి తప్పుకంటే తాగించేవాడి ప్రోత్సాహమే ఎక్కువన్న విషయమే ఇట్టే అర్థం అవుతుంది. తాగే వాడి మరణం కుటుంబ సభ్యులకు మాత్రామే ఈ సమస్య పరిమితం కాలేదు. కాబోదు. ఇది ఒక సామాజిక రుగ్మతగా మారింది. కష్టజవుల కుటుంబాలను ఊజిలోకి నెట్టేస్తుంది.

ఈ మద్యం మత్తులోనే ఆసిఫాను, ఎందరో నిర్భయాలను చిదిమేస్తున్నారు. జనం ప్రాణాలు తీసే, హింసను పెంచే ఈ మద్యం మహమ్మారిని తరిమి కొట్టేందుకే అన్ని సంఘాలు ఐక్య మయ్యాయి. మద్యాన్ని నియంత్రించాలి, మహిళలపై హింసను అరికట్టాలి అన్న పిలుపును గ్రామ గ్రామానికి తీసుకెళదాం. సంఘ సంస్కర్తలు వీరేశలింగం గురజాడ, అంబేద్కర్ స్ఫూర్తితో కృషి చేద్దాం. మద్యాన్ని సరఫరా చేసి ఓట్లు పొందాలనుకునే వారికి ఓటు వెయ్యేద్దని తీర్మానిద్దాం. మద్యంపై మరో యుద్ధం చేద్దాం. కదలండి! కదిలించండి!!

ఎదుగుతున్న వారికి చేయి
అందించు అప్పుడే నీ ఎదుగుదలకు
ఇంకొకరు సహాయం చేస్తారు.

అడ్వయిజరీ బోర్డు

వేములపల్లి సత్యవతి
డాక్టర్ బి. విజయభారతి
డాక్టర్ శిలాలోలిత

ఐదవ్యా ఆంధ్రప్రదేశ్ మహిళాసంఘం

చిరునామా :

ఐదవ్యా రాష్ట్ర కార్యాలయం,
3/4 బి. కె.బి.భవన్, వడ్డేశ్వరం
బైపాస్ రోడ్, తాడేపల్లి మండలం,
గుంటూరు జిల్లా.

ఫోన్, 9490098620

chaitanyamanavi@gmail.com

fb : aidwaap

Blog : aidwaap@blogspot.com

సంపాదకులు

డి.రమాదేవి

సంపాదక వర్గం

కె. స్వరూపరాణి

బి. ప్రభావతి

మేనేజర్: కె. శారద

ప్రజాశక్తి ప్రింటర్స్ & పబ్లిషర్స్

ప్రైవేట్ లిమిటెడ్

పోస్టల్ చందా

సంవత్సరానికి రూ: 130/-

విడి ప్రతి వెల రూ: 15 /-

మోటూరు ఉదయం ట్రస్ట్ ఆఫీస్

మారుతీనగర్, ప్రకాశరావు వీధి,

చుట్టు గుంట సెంటర్, విజయవాడ - 4

చైతన్య మాసవి

ఈ సంచికలో

వ్యాసం	మహిళల ప్రపంచస్థాయి తొలి ఉద్యమం మేమూ బాధితులమే!!....5
సమకాలీనం	శ్రబరిమల - వాస్తవాలు - ఎం.వి.యస్.శర్మ 8
సీరియల్	వీరేశలింగం పంతులు - వేములపల్లి సత్యవతి 11
వ్యాసం	అమ్మతనాలు - కనపడని సంకెళ్ళు - అరణ్యకృష్ణ 12
కథ	మసిగుడ్డ - కుప్పిలి పద్మ 14
చైతన్యం	చీకటిదారుల్లో మెరిసే దీపాలు - మానవి టీం..... 17
కథ	అమె ఒంటరి కాదు - యాళ్ళ రాజేష్ 19
చట్టాలు	శబరిమల తీర్పు - రాజ్యాంగ స్ఫూర్తి 22
సీరియల్	ఉమ్మడి పోరాటాల ఆవస్థకత - అగస్ట్ బెబెల్ 25
చిన్న కథ	అమె ఇల్లు - కవన శర్మ 26
యాజీది యోధ	అమె విధిని జయించింది - వాట్సాప్ సౌజన్యంతో 27
ఆరోగ్యం	తీపి రోగం చేదు బాల్యం - కృష్ణవేణి 29
కథ	మా వూరు - రవి నన్నపనేని 30
పుస్తక సమీక్ష	భారతీయ నవలాదర్శనం - వాడ్రేవు చినవీరభద్రుడు 31
నివేదిక	ప్రజా ఆరోగ్య సదస్సు నవంబర్ 15 నుండి 19 వరకు- ద్రాక్షాయిని.... 33
సినిమా రివ్యూ	గుర్రం ఎక్కిన పెరుమాళ్ - ఆలమూరి సౌమ్య 34
నికు నచ్చిన పుస్తకం	వ్యాసభారతం - మూలం, మార్పులు, చేర్పులు - ప్రకాష్ 36
కేస్ స్టడీ	బాల్య వివాహం సరికాదు నేస్తం - కె.శారద 37
మొమొరాండం	జిల్లా కలెక్టర్ కు మొమొరాండం 39
సంక్షిప్తం	సంక్షిప్త వార్తలు 40
ఉద్యమవార్తలు	ఉద్యమాలబాటలో 42

పత్రికలో విభిన్న అంశాలపై వస్తున్న వ్యాసాలు రచయితల అభిప్రాయాలు మాత్రమే. అందులో పేర్కొన్న అన్ని అంశాలతో మానవి సంపాదక వర్గం ఏకీభవిస్తుందని భావించవలదు.
- ఎడిటర్

PRINTED AND PUBLISHED BY D. RAMA DEVI, AIDWA ANDHRA PRADESH MAHILA SANGHAM, PRINTED AT PRAJASAKTI PRINTERS & PUBLISHERS PVT.LTD. D.NO.14-12-19, PRAKASH NAGAR, KRISHNA NAGAR(P), TADEPALLI (M), GUNTUR (DT), AP., PIN - 522 502., PH : 91-8645 - 272133. PUBLISHED AT AIDWA ANDHRA PRADESH MAHILA SANGHAM AIDWA STATE OFFICE D.NO. 3/4 B. K.B.BHAVAN, VADDESWAREM BYPASS ROAD, TADEPALLI (M) GUNTUR (DT). EDITOR: D. RAMA DEVI. R.NO. APTEL/2006-20000

మహిళల ప్రపంచస్థాయి తొలి ఉద్యమం!

మేమూ బాధితులమే!! (మీ టూ)

నల్లజాతి మహిళ తరానా బుర్కి 2006లో అమెరికాలో తొలుత మీ టూ ఉద్యమాన్ని ప్రారంభించారు. మహిళలు నిత్య జీవితంలో తామెదుర్కొంటున్న లైంగిక వేధింపులను ధైర్యంగా ఎదిరించి, బట్టబయలు చేయటమే మీ టూ ఉద్యమం.

హాలీవుడ్ నిర్మాత హార్వే వెయిన్ స్ట్రెయిన్ తనపై లైంగిక వేధింపులకు పాల్పడ్డాడని హాలీవుడ్ నటి అలైసా మిలానో ఆరోపించారు. ఆ తర్వాత ఏంజలినా జోలి మరి కొందరు కూడా హార్వేపై ఇదే ఆరోపణలు చేశారు. ఇది క్రమంగా ఊపందుకుని బాలీవుడ్ కూ, టాలీవుడ్ కూ, సాఫ్ట్వేర్ కూ, పత్రికారంగానికీ పాకింది. బాలీవుడ్ సీనియర్ నటుడు అలోక్ నాథ్ తనను లైంగిక వేధింపులకు గురిచేసినట్లు సీనియర్ నటి హిమానీ షివ్ పురి ఆరోపించగా, పలువురు ఆమెతో గొంతు కలిపారు. దీంతో అలోక్ నాథ్ పాత చరిత్ర అంతా వెల్లడయింది. వాస్తవానికి అలోక్ జీవితమంతా లైంగిక వేధింపుల పర్వమేనని బాలీవుడ్ ఇప్పుడు కోడై కూస్తున్నది.

చిత్ర దర్శకుడు సాజిత్ ఖాన్, నటుడు నానాపటేకర్ పై కూడా లైంగిక వేధింపుల ఆరోపణలు రావటంతో 'హాస్ ఫుల్ - 4' చిత్ర నిర్మాణం ఆగిపోవటం విశేషం. టీ - అధినేత, చిత్ర నిర్మాత భూపేష్ కుమార్ పై ఓ యువతి ఇదే ఆరోపణలు చేశారు. ఇటీవల కేరళలో బిషప్ ములక్కల్ పై కూడా ఒక సన్యాసిని అత్యాచార ఆరోపణలు చేశారు. ఆమెతో పలువురు గొంతు కలపటం విశేషం.. బిషప్ ఆమె నోరు నొక్కటానికి ఐదు కోట్ల రూపాయలు ఇవ్వజూపిన విషయం

కూడా మీడియా ద్వారా వెల్లడయింది. తర్వాత బిషప్ జైలు పాలయ్యాడు. అయితే, వెంటనే బెయిలు పొందగా, ఆయన ఆశ్రితులు ఘన స్వాగతం పలకటం నేటి సామాజిక వికృత రూపాన్ని పట్టి చూపుతోంది. టాటా మోటార్స్ కార్పొరేట్ కమ్యూనికేషన్స్ చీఫ్ సురేష్ రంగరాజన్ పై లైంగిక వేధింపుల

ఆరోపణలను యాజమాన్యం ధ్రువీకరించి, విచారణకు కూడా ఆదేశించింది. కొద్ది మాసాల క్రితం తెలుగు చిత్రసీమను కుదిపేసిన కాస్టింగ్ కౌచ్ కూడా మీ టూ కు మరో రూపమే.

ఇక్కడ ఓ మంత్రి కూడా నిందితుడే : కేంద్ర బీజేపీ ప్రభుత్వ మంత్రివర్గ సభ్యుడు, ప్రముఖ పాత్రికేయుడు ఎమ్మె అగ్బర్ పై ఒకరి వెంట ఒకరు వదుల సంఖ్యలో చేసిన ఆరోపణలు, చివరకు ఆయన రాజీనామాకు దారితీశాయి. ఆయనపై పాత్రికేయురాలు ప్రియారమణి ఆరోపణలు చేస్తూ, సామాజిక మాధ్యమాలలో గళమెత్తింది. దీనిపై అగ్బర్ స్పందిస్తూ, తాను లైంగిక వేధింపులకు పాల్పడినట్లు ఆధారాలు ఏమిటని

ప్రశ్నించగా, తనకు సత్యమే అందదండ అంటూ తిప్పికొట్టింది. దీనితోడు మరొక ఇరవై మందికి పైగా జర్నలిస్టులు కూడా అగ్బర్ పై తమ తమ చేదు అనుభవాలతో మీడియా ముందుకు రావటంతో అగ్బర్ పరువు, బరువు అంటూ చేసిన సవాళ్లను నిలిపివేయక తప్పలేదు. అంతా ముగిసిందని

అగ్బర్ అనుకుంటున్న తరుణంలో ఆయనపై మరో మీ టూ పిడుగు విరుచుకువడి ప్రపంచ వ్యాపితంగా చర్చనీయాంశ మయింది. తనపై అగ్బర్ పదేపదే అత్యాచారాలు చేశాడంటూ అమెరికా పాత్రికేయురాలు, నేషనల్ పబ్లిక్ రేడియో వాణిజ్య విభాగ సంపాదకురాలు పల్లవి గొగ్గె వాషింగ్టన్ పోస్ట్ పత్రిక ద్వారా విరుచుకువడ్డారు. అగ్బర్ సంపాదకత్వంలో తాను ది ఏషియన్ ఏజ్ లో పనిచేస్తున్న 1994 ప్రాంతంలో తన ఇరవయ్యవ ఏట, వృత్తి పరంగా

తొలినాళ్లలోనే చేదు అనుభవాలను బలవంతంగా పొందాల్సి వచ్చిందని ఆమె వివరించారు. అగ్బర్ పై ఆరోపణలు చేసిన వారిలో గజాలాహవాబ్, తుషితా పటేల్, స్వాతి గౌతం తదితరులున్నారు.

లైంగిక వేధింపులు, అసభ్య ప్రవర్తనలపై ఇంతవరకూ చర్చించుకున్నాము. అయితే అత్యాచారాలు, అభం శుభం తెలియని పసికందులపై వికృత కామక్రీడల సంగతి ఏమిటి? బీహార్ లోని సంరక్షణ కేంద్రాలలో జరుగుతోన్న దారుణాలు కొద్ది మాసాల క్రితం వెలుగులోకి వచ్చిన విషయం అందరికీ తెలిసిందే. అక్కడ 110 సంరక్షణ కేంద్రాలను ప్రభుత్వ నిధులతో కొందరు ప్రముఖులు నిర్వహిస్తున్నారు. వాటి

కార్యకలాపాల పరిశీలన సందర్భంగా యాథాలావంగా వలు అక్రమాలు వెల్లడయ్యాయి. ఈ కేంద్రాల పనితీరుపై ముంబాయికి చెందిన టాటా ఇనిస్టిట్యూట్ ఆఫ్ సోషల్ సైన్సెస్ సంస్థ సామాజిక పరిశీలన చేసింది. ఈ సంస్థ తనిఖీలో 15 కేంద్రాలలో జరిగిన దారుణమయిన అత్యాచారాలు వెలుగులోకి వచ్చాయి. సంరక్షణ కేంద్రాల్లో బాలికలు పలువురు చెప్పిన దానినిబట్టి వారు నిర్బంధ వ్యభిచార కూపాల తరహాలోనే ఉన్నట్లు తేలింది.

ముజఫర్పూర్లో ఓ సంరక్షణ కేంద్రాన్ని ఉత్తరప్రదేశ్ రాష్ట్ర సాంఘిక సంక్షేమ మంత్రిణి మంజూవర్మ నిర్వహిస్తున్నారు. మంజూవర్మ భర్త తరచూ ఈ కేంద్రానికి వచ్చి, అనాగరిక కార్యకలాపాలకు పాల్పడటం నిజమేనని ఆ కేంద్రం వార్డెన్ భార్య సాక్ష్యం చెప్పారు. రాత్రివేళల్లో ఆ కేంద్రం నుంచి పిల్లల ఆర్తనాదాలు, ఆక్రందనలు సాధారణమేనని పరిసర ప్రాంతాల నివాసులు గుర్తుచేసుకున్నారు. అదే భవనంలో ఓ పత్రిక కార్యాలయం ఉండి కూడా అక్రమాలు ఏనాడూ వెలుగులోకి రాలేదు. ఈ సంరక్షణ కేంద్రం ఆవరణలో ఓ బాలిక శవాన్ని ఈ సందర్భంగా వెలికి తీశారు. మరో పది మంది బాలికల ఆచూకీ ఎప్పటికీ దొరకదని స్థానికులు అంటున్నారంటే ఇక్కడి పరిస్థితిని అర్థం చేసుకోవచ్చు.

ఈ విషయం దేశవ్యాపితంగా ప్రకంపనలు రేకిత్తించటంతో దేశ అత్యున్నత న్యాయస్థానం కలుగజేసుకుని సంరక్షణ కేంద్రాల తీరుతెన్నులపై నివేదిక సమర్పించాలని ఆదేశాలు జారీ చేసింది. సర్వోన్నత న్యాయస్థానం ఆదేశాల మేరకు సీబీఐ సమర్పించిన మధ్యంతర నివేదికలో ప్రధాన నిందితుడు బ్రిజేష్ కుమార్ జైలులో సెల్ ఫోను వినియోగిస్తున్నాడని ధ్రువీకరించింది. అంత పలుకుబడి కలిగిన వ్యక్తిని రాష్ట్రం వెలుపలి జైలులో కాక అక్కడే ఎందుకు ఉంచారని సర్వోన్నత న్యాయస్థానం

భారత రాజ్యాంగంలో 38 - 39 అధికరణాలలో దేశ ప్రజలందరికీ సమాన అవకాశాలూ, దేశ సంపదలో సమాన భాగస్వామ్యమంటూ లక్ష్యాలు రాసుకున్నాము. కానీ, ఈ రెండు అధికరణాలను అమలు చేయాలని కోరటానికి వీలులేకుండా, వీటిని ప్రాథమిక హక్కుగా కాకుండా, ఆదేశిక సూత్రాలలో మాత్రమే పొందుపరిచారు. దీంతో దేశంలో తీవ్రమయిన ఆర్థిక అసమానతలు, దుర్భర పేదరికం నానాటికీ పెరుగుతున్నాయి. నిరుద్యోగ భూతం వెన్నాడుతోంది. దేశంలో 20 కోట్ల మంది ఆకలితో బతకులీడు స్తున్నారు. 80 శాతం మంది నెల ఆదాయం కేవలం పది వేల రూపాయలు మాత్రమే. జనాభాలో సగం మందికి రోజూ బతుకు తెరువు దొరుకుతుందన్న నమ్మకం లేదు.

సినిమాలలో అవకాశాల కోసం వెళ్తే, లైంగికంగా లొంగితేనే అవకాశాలు అంటే, మహిళా కళాకారులకు మరో దోవ ఏది? ఉపాధి అవకాశాలు మృగ్యమయిన దుస్థితిలో 368 ప్యూను ఉద్యోగాలకు 23 లక్షల మంది పోటీ పడుతున్నప్పుడు, లొంగినవారికే అవకాశమంటే??!!

ప్రశ్నించింది. రెండో నిందితుడు, మంత్రి భర్త చంద్రశేఖరవర్మ ఆచూకీ కనిపెట్టక పోవటాన్ని న్యాయమూర్తులు తప్పుపట్టారు. అలాగే కేరళ బిషప్పు కేసులో ప్రధాన సాక్షి కట్టాధార అనుమానాస్పదంగా మరణించగా, అతని అంత్యక్రియలలో పాల్గొన్న బాధిత సన్యాసినినీ, ఆమె మద్దతుదారులనూ, ములక్కళ్ అశ్రితులు తరిమి వేశారు.

అందులో భాగంగానే అధికారులు జరిపిన ఆకస్మిక తనిఖీలో ప్రకాశం జిల్లా కేంద్రం ఒంగోలులోని సంరక్షణ కేంద్రంలో తాతయ్య వయస్సుగల నిర్వాహకుడు జోసఫ్ అక్కడి బాలికలపై నిత్యం జరిపే వికృతాలు వెల్లడయ్యాయి. జోసఫ్ కొద్ది రోజులలోనే కారాగారం నుంచి బెయిలుపై బయటకు వచ్చి, కేసు మాఫీకి ప్రయత్నాలు చేస్తున్నట్లు వినికిడి.

భారత రాజ్యాంగంలో 38 - 39 అధికరణాలలో దేశ ప్రజలందరికీ సమాన అవకాశాలూ, దేశ సంపదలో సమాన భాగస్వామ్యమంటూ లక్ష్యాలు రాసుకున్నాము. కానీ, ఈ రెండు అధికరణాలను అమలు చేయాలని కోరటానికి వీలులేకుండా, వీటిని ప్రాథమిక హక్కుగా కాకుండా, ఆదేశిక సూత్రాలలో మాత్రమే పొందుపరిచారు. దీంతో దేశంలో తీవ్రమయిన ఆర్థిక అసమానతలు, దుర్భర పేదరికం నానాటికీ పెరుగుతున్నాయి. నిరుద్యోగ భూతం వెన్నాడుతోంది. దేశంలో 20 కోట్ల మంది ఆకలితో బతకులీడు

స్తున్నారు. 80 శాతం మంది నెల ఆదాయం కేవలం పది వేల రూపాయలు మాత్రమే. జనాభాలో సగం మందికి రోజూ బతుకు తెరువు దొరుకుతుందన్న నమ్మకం లేదు.

సినిమాలలో అవకాశాల కోసం వెళ్తే, లైంగికంగా లొంగితేనే అవకాశాలు అంటే, మహిళా కళాకారులకు మరో దోవ ఏది? ఉపాధి అవకాశాలు మృగ్యమయిన దుస్థితిలో 368 ప్యూను ఉద్యోగాలకు 23 లక్షల మంది పోటీ పడుతున్నప్పుడు, లొంగినవారికే అవకాశమంటే??!!

ప్రస్తుతం తామరతంపరంగా వెలిసిన బుల్లితెరల లైంగిక కోరల్లో చిక్కి వేలాది మంది యువతులు విలవిలలాడుతున్న కఠిన వాస్తవాలు వెలుగులోకి రావాల్సి ఉంది. అలాగే, ఆధ్యాత్మిక కేంద్రాలుగా విలసిల్లుతోన్న బాబాలు, అమ్మలు డేరాబాబా, ఆశారాం బాపూ, రాంఫాల్ బాబా, ధాతీబాబా, ఫలహారీ బాబా, నిత్యానంద, కల్కి భగవాన్, రాధేమా చరిత్రలు చిరపరిచితాలే. డేరాబాబా ఆశ్రమంలో వందలాది మంది స్త్రీలు అత్యాచారాలకు గురయ్యారు. నోరెత్తిన మహిళల ప్రాణాలు తేలిగ్గా గాల్లో కలిసి పోవటం ఇక్కడ నిత్యకృత్యం. అత్యాచారాలలో ఇతరులకు వాటా లేకుండా 400 మంది మృతుల సేవకులను నపుంసకులుగా మార్చాడు. డేరాబాబాకు న్యాయస్థానం శిక్ష విధించగా, అతడి భక్తకోటి సృష్టించిన ఆస్తుల విధ్వంసం విలువ రెండువందల కోట్ల రూపాయలు మాత్రమే.

ఇలాంటి బాబుల, అమ్మల ఆశ్రమాలకు లక్షల సంఖ్యలో భక్తగణం ఉంది. దీనికితోడు రాష్ట్రపతులు, ప్రధానులు, ముఖ్యమంత్రులు బాబుల ప్రాపకం కోసం బారులు దీరటం ఇక్కడ సాధారణం. ఈ నేపథ్యంలో వారి ఆశ్రమాలను ఆపేందుకుగానీ, శిక్షించేందుకు గానీ చట్టం ఏ విధంగా ధైర్యం చేస్తుంది? ఏ న్యాయమూర్తి శిక్ష విధిస్తాడు? ఏ పోలీసు దానిని అమలు చేస్తాడు?

2001లో దక్షిణాఫ్రికాలోని డర్బన్లో జరిగిన జాత్యహంకార, కుల వివక్ష వ్యతిరేక సదస్సుకు విమానంలో వెళ్తుండగా ఓ మహిళకు అసభ్యకర మయిన సంఘటన ఎదురయింది. ఆమె ధైర్యంగా అతగాడిని చెప్పుతో సత్కరించిన వైనం మన మహిళల దాకా చేరని, చేరనివ్వని, మరుగున పడిన వార్తాంశం.

మీటూ ఉద్యమంలో వెల్లడవుతున్న లైంగిక వేధింపులతో పోలిస్తే, అట్టడుగు వర్గాల బాలికల, మహిళలపై సంరక్షణ కేంద్రాలలో, అనాధాశ్రమాలలో, బాబుల, ఫాదర్ల ఆశ్రమాలలో నిత్యకృత్యంగా సాగు తోన్న హత్యాచారాలూ, వికృత కామక్రీడలూ సాపేక్షంగా ఘోరమయినవి కదా!

మీటూ ఉద్యమంలో గొంతెత్తుతోన్న ఉన్నత విద్యావంతులూ, ఆర్థికంగా స్థాయున్న

ధర్మమూర్తులయిన బూర్జువాలు తమ అవసరాల కోసం వేశ్యా వృత్తిని ప్రోత్సహిస్తున్నారు. తమ చేతిలోని కార్మికుల భార్యలనూ, కుమార్తెలనూ అనుభవిస్తున్నారు. అదీ చాలక తమ భార్యలను వరస్పరం మార్చుకుంటూ అత్యంత హీనమయిన ఆనందాన్ని అనుభవిస్తున్నారని గేలిచేశారు.

మహిళలూ, ఈ అట్టడుగు ప్రజల బాధలతో గొంతు కలపటం న్యాయం కాదా! ప్రస్తుతం సాగుతున్నది దుష్ట సమాజం. ఈ సమాజపు దుష్టత్వపు ఓ వ్యక్తీకరణే ఈ లైంగిక దాడులు, హత్యాచారాలు. ఈ విషయాన్ని 170 ఏళ్ల క్రితమే, మార్క్స్, ఎంగెల్స్ రాసిన 'కమ్యూనిస్టు ప్రణాళిక'లో సూటిగా వివరించారు. దీంతో పెట్టుబడిదారులు ఆత్మరక్షణలో పడిపోయి కమ్యూనిజంపై అపవాదులను ప్రచారంలో పెట్టారు. కమ్యూనిస్టులు అధికారంలోకి వస్తే మహిళలను జాతీయం చేస్తారనీ, ఉమ్మడిగా అనుభవిస్తారనీ అబద్ధాలతో హోరెత్తించారు. దానికి మార్క్స్ సమాధానమిస్తూ, "కమ్యూనిస్టులు స్త్రీలను జాతీయం చేయరు, చేయబోరు. అది చిరకాలంగా అమలులోనే ఉంది.

ధర్మమూర్తులయిన బూర్జువాలు తమ అవసరాల కోసం వేశ్యా వృత్తిని ప్రోత్సహిస్తు

న్నారు. తమ చేతిలోని కార్మికుల భార్యలనూ, కుమార్తెలనూ అనుభవిస్తున్నారు. అదీ చాలక తమ భార్యలను వరస్పరం మార్చుకుంటూ అత్యంత హీనమయిన ఆనందాన్ని అనుభవిస్తున్నారని గేలిచేశారు. నిజానికి స్త్రీల దురవస్థను మార్చటమే కమ్యూనిస్టుల లక్ష్యమని ఆయన సమాధానమిచ్చారు.

ఒక్కసారి సమాజాన్ని పరిశీలిస్తే, బానిస, రాచరిక, పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థలలో స్త్రీలు అనుభవించిన, అనుభవిస్తున్న ఘోరాలను, అలెక్స్ హేలీ రచన ఏడు తరాలు, హోవర్డ్ ఫాస్ట్ రచన స్పార్ట్ కస్, తెన్నేటి సూరి రచన చంఘిజ్ ఖాన్ నవలల్లో కళ్లకు కడతాయి. రెండో ప్రపంచయుద్ధ కాలంలో చైనా, కొరియాలను ఆక్రమించుకున్న జపాన్ సామ్రాజ్యవాదులు రెండు లక్షలమంది యువతులను తమ అధీనంలోకి తీసుకుని 'కంఫర్ట్ ఉమన్' పేర కాలనీలలో ఉంచి తమ సైనికులకు సెక్స్ బానిసలుగా ఉపయోగించుకున్న ఘోరం చరిత్రలో చెరిపేస్తే చెరిగిపోని సత్యం.

విద్యావంతులయిన మహిళలు, ప్రగతిశీల శక్తులతో గొంతు కలిపి ఈ సమాజం ఉపరితలంలోనయినా కొన్ని మార్పుల కోసం, హక్కుల కోసం ఉద్యమించటమే నేటి కర్తవ్యం.

లైంగిక వేధింపుల నిరోధానికి అంతర్గత కమిటీ వేసింది సిసిఎం ఒక్కటే

రాజకీయ పార్టీల్లో ఒక్క సిపిఐ(ఎం) మాత్రమే లైంగిక వేధింపుల ఫిర్యాదులను విచారించేందుకు అంతర్గత కమిటీని ఏర్పాటు చేసిందని కేంద్ర మహిళా, శిశు సంక్షేమ మంత్రిత్వ శాఖ గురువారం తెలియజేసింది. ఈ విషయంలో అధికారిక లేఖకు ఇప్పటివరకు స్పందించిన రాజకీయపార్టీ సిపిఐఎం ఒక్కటేనని పేర్కొంది.

'మీటూ' ఉద్యమం నేపథ్యంలో లైంగిక వేధింపుల ఫిర్యాదులను పరిశీలించేందుకు అంతర్గత కమిటీలను ఏర్పాటు చేయాలని అక్టోబరు 18న కేంద్ర మంత్రి మేనకా గాంధీ అన్ని రాజకీయ పార్టీలకు విజ్ఞప్తి చేశారు. ఆరు జాతీయ పార్టీలకు, 59 ప్రాంతీయ పార్టీలకు లేఖలు రాసినట్లు తెలిపారు. ఈ కమిటీ ఏర్పాటుకు సంబంధించిన సమాచారాన్ని తమ పార్టీ వెబ్ సైట్ల ద్వారా తెలియచేయాల్సిందిగా ఆమె కోరారు. దీనిపై మేనకా గాంధీకి సిపిఐఎం కేంద్ర కమిటీ లేఖ రాస్తూ, పని ప్రదేశాల్లో లైంగిక వేధింపుల నిరోధక చట్టం 2013 గెజిట్ నోటిఫికేషన్ వెలువడిన వెంటనే అంతర్గత ఫిర్యాదుల కమిటీని ఏర్పాటు చేసినట్లు తెలిపింది.

మూడేళ్ళకోసారి పార్టీ మహాసభ ముగిసిన వెంటనే కమిటీని కూడా పునర్వ్యవస్థీకరిస్తామని పేర్కొంది. ఈ కమిటీలో మరియు ధావలే (చైర్ పర్సన్), వి.మురళీధరన్ (సభ్యులు), కీర్తి సింగ్ (ఎక్స్ టర్నల్ సభ్యులు)గా వున్నారు. అధికార వెబ్ సైట్ లో కూడా ఈ సమాచారాన్ని వుంచినట్లు పార్టీ తెలియచేసింది.

శబరిమల-వాస్తవాలు

‘శబరిమల దేవాలయంలోకి మహిళలు పోవచ్చునా, లేదా అన్నది నిర్ణయించడానికి కోర్టులకు అధికారం లేదు. అయ్యప్పస్వామి బ్రహ్మచారి. ఆ ఆలయంలోకి సంతానవతులు కాగలిగిన వయస్సులో ఉండే మహిళలు రాకూడదన్నది అయ్యప్పస్వామి నిర్ణయం. దానిని ఉల్లంఘించడం అంటే అది హిందూ మతం మీద దాడి’. స్థూలంగా శబరిమల వివాదంలో సుప్రీంకోర్టు తీర్పును వ్యతిరేకిస్తున్న వారి వాదన ఇదే. ‘వెయ్యి సంవత్సరాలకు పైబడి కొనసాగుతున్న ఆచారాలను, కట్టుబాట్లను ఎలా ఉల్లంఘిస్తారు?’ అని వారు అడుగుతున్నారు. వాస్తవాలు చూస్తే ఈ వాదనకు ఎటువంటి ఆధారమూ లేదు.

1991 వరకూ శబరిమలలోని అయ్యప్ప గుడికి అన్ని వయస్సులలోని మహిళలూ వెళ్తుండేవారు. ఇది నిజం. తిరువాన్కూర్ సంస్థానం పెత్తనంలో ఈ దేవాలయం ఉండేది. తిరువాన్కూర్ మహారాణి, ఆమె కుటుంబంలోని స్త్రీలు, పెత్తందారీ కులాల్లో ఒకటైన నాయర్ల కుటుంబాలలోని స్త్రీలు ఆ దేవాలయానికి పోతూ వుండేవారు. బారసాల, అన్నప్రసన వంటి తంతులు ఆ గుడిలో కుటుంబ సమేతంగా జరుపుకునే వారు. అయ్యప్ప గుడివద్ద సినిమా షూటింగులు సైతం జరిగేవి. ఆ దేవాలయ పూజారి ప్రతి షూటింగ్ కు రూ. 7,500 ఫీజు వసూలు చేసేవారు. ఆ గుడి మెట్ల మీద (ఆ 18 మెట్లూ చాలా పవిత్రమైనవి అన్న ప్రచారం ఇప్పుడు ఉంది) సినిమా నటుల, నటీమణుల నృత్యాలను చిత్రీకరించేవారు. ఆ నటీమణులలో కొందరు అయ్యప్పను దర్శించుకునే వారు కూడా. ఈ విషయాలు వాస్తవమో కాదో తేల్చుకోవడానికి పెద్ద కష్టపడనక్కర్లేదు.

1991లో కొందరు భక్తులు హైకోర్టులో కేసు వేశారు. అయ్యప్ప స్వామి బ్రహ్మచారి గనుక స్త్రీలను ఆ దేవాలయంలోకి అనుమతించడం మంచిది కాదని, అయితే స్త్రీలు (అన్ని వయస్సుల వారూ) దేవాలయంలోకి ప్రవేశిస్తున్నారని, దీనిని నిరోధిస్తూ కోర్టు

ఆదేశించాలని ఆ భక్తులు కోరారు. ఆ సందర్భంగానే అయ్యప్పను సందర్శించిన స్త్రీల గురించి కోర్టుకు దాఖలు చేసిన అఫిడవిట్ లో పై విధంగా పేర్కొన్నారు. కనుక హైకోర్టుకు అయ్యప్ప భక్తులు సమర్పించిన ఆ అఫిడవిట్ మనకు దాఖలా. దాని ప్రకారమే 1991 వరకు అయ్యప్ప సన్నిధికి అన్ని వయస్సుల మహిళలూ వెళ్లి వస్తూ వుండేవారని నిర్ధారణ అయింది. దీనిని బట్టి మనం కొన్ని నిర్ధారణలకు రావచ్చు.

1. అయ్యప్పస్వామి తన వద్దకు మహిళలు (పది సంవత్సరాల నుండి 50 సంవత్సరాల మధ్య వయస్సు గలవారు) రాకూడదని ఆదేశించినట్టు భావించడానికి గాని, విశ్వసించడానికి గాని ఆస్కారం లేదు. వెయ్యి సంవత్సరాలకు పైబడి ఆ గుడి ఉండి వుండవచ్చు. కానీ ఇటీవల వరకు (1991 వరకు) అన్ని వయస్సుల మహిళలూ దర్శనానికి పోతూ ఉండేవారు అన్నది హైకోర్టు రికార్డులు స్పష్టం చేస్తున్నాయి.

2. ‘కోర్టులకేమి అధికారం ఉంది? ఇది విశ్వాసానికి సంబంధించిన విషయం’ అన్న వాదనలో అర్థం లేదు. ఎందుకంటే మహిళలను నిరోధించమని హైకోర్టుకు పోయింది ‘విశ్వాసం’ ఉన్న భక్తులే. కోర్టు తనంతట తాను జోక్యం చేసుకున్నది కాదు. పది సంవత్సరాల నుండి 50 సంవత్సరాల మధ్య వయస్సులు అన్న కొలబద్ద కూడా ఈ

సందర్భంగా ఉనికిలోకి వచ్చింది.

ఇప్పుడు తాజా సుప్రీంకోర్టు తీర్పుకు వద్దాం. 2018లో ఇటీవల ఇచ్చిన ఈ తీర్పుకు ముందు కేసు 11 సంవత్సరాలు నడిచింది. 2007లో ముగ్గురు మహిళలు (శ్రీమతి ప్రేమకుమారి, మరి ఇద్దరు) సుప్రీంకోర్టును ఆశ్రయించారు. 1991లో హైకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పు మహిళల పట్ల వివక్షత చూపుతోందని, అందువలన ఇది రాజ్యాంగం గ్యారంటీ చేసిన ‘సమానత్వం’ సూత్రానికి విరుద్ధమని పిటిషనర్లు వాదించారు. సుప్రీంకోర్టుకు వెళ్లిన ఈ ముగ్గురు పిటిషనర్లూ బిజెపి వారే. ఆనాటి కేరళ ఆరెస్సెస్ నాయకులు ఈ పిటిషన్ ను సంపూర్ణంగా సమర్థించారు. ఆనాడు కేరళలో ఉన్నది ఎల్ డి ఎఫ్ ప్రభుత్వం. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ అంశం మీద తన వైఖరిని తెలియజేయాలని సుప్రీంకోర్టు కోరిన మేరకు ఎల్ డి ఎఫ్ ప్రభుత్వం మహిళలను దర్శనానికి అనుమతించడమే సరైనదని తన అభిప్రాయాన్ని సుప్రీంకోర్టుకు విన్నవించింది.

అంటే 2007లో బిజెపి, ఆరెస్సెస్ ఏ వైఖరిని తీసుకున్నాయో ఎల్ డి ఎఫ్ కూడా ఆ వైఖరినే తీసుకుంది. ఆ తర్వాత యుడిఎఫ్ ప్రభుత్వం కాంగ్రెస్ నేతృత్వంలో అధికారంలోకి వచ్చినప్పుడు ఎల్ డి ఎఫ్ వైఖరిని తిరస్కరించి, మహిళల దర్శనంపై ఆంక్షలు కొనసాగడమే సరైనదని తమ ప్రభుత్వం

భావిస్తున్నట్టు కొత్త అఫిడవిట్ దాఖలు చేసింది. 2017లో మళ్లీ ఎల్డిఎఫ్ ప్రభుత్వం వచ్చింది. తొలి దినాల్లో ఈ కేసుపై దృష్టి పెట్టడం కుదరలేదు. యుడిఎఫ్ ప్రభుత్వ కాలంలో తీసుకున్న వైఖరినే కేరళ ప్రభుత్వం తరపున నియమించిన లాయరు ఇప్పుడు కూడా కోర్టులో పునరుద్ఘాటించారు! దాంతో కేరళలో పలువురు సిపిఎం పార్టీని, ఎల్డిఎఫ్ని తప్పుబట్టారు. అప్పుడు ఎల్డిఎఫ్ ప్రభుత్వం ఆ లాయరును తొలగించి వేరొకరిని ఆ స్థానంలో నియమించింది. 2007లో ఎల్డిఎఫ్ తీసుకున్న వైఖరినే తిరిగి సుప్రీంకోర్టులో వినిపించింది. చివరికి సుప్రీంకోర్టు తీర్పునిచ్చింది. 1991లో హైకోర్టు విధించిన నిషేధం చెల్లదని తేల్చి చెప్పింది. మత విశ్వాసాలు వ్యక్తల వ్యక్తిగతమైనవని, ఆ విశ్వాసాలను పాటించే క్రమంలో లింగ వివక్ష చూపితే అది రాజ్యాంగం గ్యారంటీ చేసిన 'సమానత్వం' హక్కుకు భంగకరం అవుతుందని, అందువల్ల అట్టి వివక్షత చెల్లదని సుప్రీంకోర్టు స్పష్టం చేసింది. ఈ తీర్పును బిజెపి ఆహ్వానించింది. కాంగ్రెస్ కూడా స్వాగతించింది. అభ్యుదయ వాదులంతా హర్షించారు. కానీ రెండు రోజుల్లోనే బిజెపి తన వైఖరిని మార్చుకుంది. ఆ వెంటనే కాంగ్రెస్ కూడా అదే బాట పట్టింది. అందువల్ల 2007లో సుప్రీం కోర్టుకు పోయినదీ బిజెపియే. మహిళలను అనుమతించాలని వాదించినదీ వారే. తీర్పును స్వాగతించినదీ వారే. హఠాత్తుగా ఫిరాయించి తీర్పును ప్రశ్నిస్తున్నదీ వారే. దీన్నిబట్టి ఒకటి స్పష్టం అవుతోంది. ఇది భక్తుల విశ్వాసాలకు సంబంధించిన విషయమూ కాదు. శతాబ్దాల నాటి నుండి కొనసాగే సాంప్రదాయమూ కాదు. ఇదంతా సంఘపరివార్ కుట్ర రాజకీయం. వాళ్లకి కావాల్సింది భక్తుల విశ్వాసాలు కానేకావు. ఆ విశ్వాసాలే నరైనవని అనుకుంటే 2007లో సుప్రీంకోర్టుకు ఎందుకెళ్లారు? ఈ 11 సంవత్సరాలలో ఏనాడూ సుప్రీంలో తమ పార్టీ తరపున వాదనని ఎందుకు

కేరళ ప్రజలు విజ్ఞులు. కనుకనే అక్కడ ఎల్డిఎఫ్ తీసుకున్న సూత్రబద్ధ వైఖరిని అత్యధికులు స్వాగతిస్తున్నారు. నిన్నటిదాకా ఎల్డిఎఫ్ని వ్యతిరేకించి బిజెపి వైపు మొగ్గుచూపిన శ్రీనారాయణగురు ధర్మపాద యోగం ఈ రోజు ఎల్డిఎఫ్ వైఖరిని సమర్థిస్తోంది. అంతేగాక బిజెపి మీద కోర్టు ధిక్కరణ కేసు వేయడానికి తయారవుతున్నది. అచ్యుతానందన్ ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్న కాలం నుండి ఎల్డిఎఫ్ను వ్యతిరేకించిన గిరిజన నాయకురాలు సికె. జాను ఆ క్రమంలో బిజెపికి దగ్గరైంది. శబరిమల వివాదం అనంతరం ఆమె బహిరంగంగా బిజెపి వైఖరిని ఖండిస్తున్నారు. అంతేగాక, అయ్యప్ప తరతరాలుగా తమ గిరిజనుల దేవత అని, కుట్రతో అగ్రవర్ణ హిందూ గ్రూపులు ఆ ఆలయాన్ని తమ పెత్తనంలోకి తీసుకున్నారని వాదిస్తున్నారు.

వినిపించలేదు? 2014లో కేంద్రంలో తమ ప్రభుత్వం వచ్చాక కూడా ఎందుకు జోక్యం చేసుకోలేదు? సుప్రీం తీర్పును ఎందుకు తొలుత స్వాగతించారు? ఈనాడు గగ్గోలు పెడుతూ ఎల్డిఎఫ్ ప్రభుత్వంపై దుమ్మెత్తి పోస్తూ నానా యాగీ చేస్తున్నవారు కేంద్రం తరపున రివ్యూ పిటిషన్ ఎందుకు వేయలేదు? 27-10-18న అమిత్ షా అసలు సంగతి బైటకి కక్కారు. 'మేం రాజ్యాంగం ఇచ్చిన అధికారాన్ని వినియోగించి పినరయి విజయన్ ప్రభుత్వాన్ని బర్తరఫ్ చేస్తాం' అని బెదిరించారు.

దేశంలో ప్రజల ముందు ఒక ప్రత్యామ్నాయంగా, ఆదర్శవంతంగా నడుస్తున్న ఎల్డిఎఫ్ ప్రభుత్వ మనుగడని ఆరెస్సెస్/బిజెపి సహించలేకపోతున్నాయి. ఎల్డిఎఫ్ కార్యకర్తలను వందలకొద్దీ హతమార్చాయి. కనీవినీ ఎరుగనంత తీవ్రమైన నష్టం ఇటీవల వరదలలో సంభవిస్తే సాయంచేయడం మాట అటుంచి, వచ్చే సహాయాన్ని సైతం రానివ్వకుండా అడ్డుకుంది. ఇదీ సంఘీయుల మానవత్వం! అయినా పినరయి విజయన్ ప్రభుత్వం అమోఘమైన తీరులో ప్రజలను ఆదుకునే కార్యక్రమాలు చేపట్టింది.

ఆ కృషిని దేశమంతా శ్లాఘించింది (బిజెపి, ఆరెస్సెస్ తప్ప). పినరయి విజయన్ ప్రభుత్వం కనీస వేతనం రూ.18,000 అమలు చేస్తోంది. పెట్రో ధరలు భగ్గుమంటూ వుంటే తన వంతు బాధ్యతగా ధరలు తగ్గించింది. బడుగు, బలహీన వర్గాల నుండి

సైతం పూజారులుగా శిక్షణ ఇచ్చి, వారిని ఆలయాలలో నియమించి సామాజిక న్యాయంలో ముందడుగు వేసింది. ఇవేమీ ఆరెస్సెస్/బిజెపికి మింగుడుపడడంలేదు. అందుకే ఈ కచ్చ!

ఎల్డిఎఫ్ ప్రభుత్వం ప్రజల విశ్వాసాలను గౌరవించింది. కానీ ఆరెస్సెస్/బిజెపి ప్రజల విశ్వాసాలను తప్పుదోవ పట్టించి, విద్వేషాలను రెచ్చగొడుతున్నాయి. వారి వక్రీకరణలకు, అబద్ధాలకు హద్దే లేకుండా పోతోంది. ఇక కాంగ్రెస్ పార్టీ కేరళలో అనుసరించిన అవకాశవాద వైఖరి గురించి, బిజెపికి తోకగా వ్యవహరిస్తున్న దిగజారుడు గురించి ఎంత చెప్పినా తక్కువే.

కేరళ ప్రజలు విజ్ఞులు. కనుకనే అక్కడ ఎల్డిఎఫ్ తీసుకున్న సూత్రబద్ధ వైఖరిని అత్యధికులు స్వాగతిస్తున్నారు. నిన్నటిదాకా ఎల్డిఎఫ్ని వ్యతిరేకించి బిజెపి వైపు మొగ్గుచూపిన శ్రీనారాయణగురు ధర్మపాద యోగం ఈ రోజు ఎల్డిఎఫ్ వైఖరిని సమర్థిస్తోంది. అంతేగాక బిజెపి మీద కోర్టు ధిక్కరణ కేసు వేయడానికి తయారవుతున్నది. అచ్యుతానందన్ ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్న కాలం నుండి ఎల్డిఎఫ్ను వ్యతిరేకించిన గిరిజన నాయకురాలు సికె. జాను ఆ క్రమంలో బిజెపికి దగ్గరైంది. శబరిమల వివాదం అనంతరం ఆమె బహిరంగంగా బిజెపి వైఖరిని ఖండిస్తున్నారు. అంతేగాక, అయ్యప్ప తరతరాలుగా తమ గిరిజనుల దేవత అని, కుట్రతో అగ్రవర్ణ హిందూ గ్రూపులు ఆ ఆలయాన్ని తమ పెత్తనంలోకి తీసుకున్నారని

వాదిస్తున్నారు.

కాంగ్రెస్ కు అనుకూలంగా ఉంటూ వచ్చిన పలు దళిత సంఘాలు ఇప్పుడు ఆ పార్టీ వైఖరిని ఈసడించుకుని ఎల్ డిఎఫ్ ను సమర్థిస్తున్నాయి.

చివరగా ఒక విషయం. సుప్రీంకోర్టులో అయిదుగురు న్యాయమూర్తుల బెంచ్ లో నలుగురు ఇచ్చిన తీర్పుతో విభేదిస్తూ జస్టిస్ ఇందు మల్హోత్రా చేసిన వ్యాఖ్యలు కూడా కొట్టి పారేయాల్సినవి కావు. 'మత విశ్వాసాలకు సంబంధించిన వివాదాలను కోర్టులలో తేల్చుకోవాలని అనుకోవడం సరైనది కాదు' అని ఆమె వ్యాఖ్యానించారు.

ప్రపంచంలో అన్ని మతాలలోనూ అనేక విశ్వాసాలు, ఆచారాలు, సాంప్రదాయాలు ఉంటాయి. వీటన్నింటినీ రూపొందించింది ఆయా కాలాలలోని మతాధిపతులే. కాలం మారుతున్న కొద్దీ, శాస్త్రీయ అవగాహన విస్తరిస్తున్న కొద్దీ ఆ ఆచారాలు, సాంప్రదాయాలు అనాగరికంగా, అర్థరహితంగా తయారవుతాయి. కాలానుగుణంగా వాటిని మార్చుకోవడం అవసరం. లేకపోతే ఆ

మతాల్లో సైతం తిరుగుబాట్లు వస్తాయి. యూరప్ లో వచ్చిన ప్రొటెస్టాంటిజమ్ అటువంటిదే. మన దేశంలోనూ బౌద్ధం, జైనం వేల సంవత్సరాల క్రితమే బ్రాహ్మణ మతాన్ని, వర్ణ వ్యవస్థని, మనుధర్మ శాస్త్ర నిబంధనలని సవాలు చేశాయి. హిందూ మతంలో సైతం వివిధ కాలాల్లో పలు ఉద్యమాలు తలెత్తి సంస్కరణలకు దారితీశాయి. క్రీ.శ. 12-16 శతాబ్దాల మధ్య భక్తి ఉద్యమం బలంగా వ్యాపించి కుల వ్యవస్థను సవాలు చేసింది. దుర్గాచారాలను ప్రశ్నించింది. సూఫీ ఉద్యమం, ఘీరాబాయి, చైతన్యం, మన ప్రాంతంలో వేమన, మొల్ల వీరంతా సాంప్రదాయాలను, విశ్వాసాలను ప్రశ్నించినవారే. ఆ ప్రభావంతో ఎప్పటికప్పుడు ఎంతో కొంత మూఢత్వాన్ని, అనాగరికతను వదుల్చుకుంటూ వచ్చాయి మతాలు. ఈ తిరుగుబాట్లు, సంస్కరణలు నిరంతరం సాగే ప్రక్రియలో భాగమే.

రాజారామమోహనరామ్, విద్యాసాగర్, ఆర్య సమాజం, రామకృష్ణ మిషన్, మన గడ్డపై కందుకూరి, గురజాడ, దక్షిణాదిన పెరియార్,

నారాయణగురు- వీరంతా దురాచారాలపై, ఆధిపత్య భావజాలంపై పోరాడినవారే. వీరందరూ సాగించిన ఉద్యమాలు సమాజాన్ని మతాలను సంస్కరించగలిగాయి. బాల్య వివాహాల రద్దు, బహుభార్యత్వ నిషేధం, సతి రద్దు, వితంతు వివాహాలకు ఆమోదం వంటివి ఆ క్రమంలోనే

సాధ్యమయ్యాయి. ఆయా కాలాల్లో ఈ సంస్కరణల కోసం ఆ మహనీయులు పూనుకున్నప్పుడు కూడా సాంప్రదాయాలు నాశనమైపోతున్నాయని, హిందూమతం నాశనమైపోతున్నదని గగ్గోలు పెట్టారు. ప్రతిఘటించారు. అలా ప్రతిఘటించిన వారంతా బలహీనపడ్డారు. ప్రజలు సంస్కరణలను స్వాగతించారు. ఇది రానున్న కాలంలోనూ జరగవలసిన, జరుగుతున్న ప్రక్రియ. సమాజం అంతిమంగా ఎప్పుడూ ముందుకే పోతుంది. వెనక్కి లాగాలని ప్రయత్నించేవారు, పురోగమనాన్ని అడ్డుకునే ప్రయత్నం చేసేవారు కాలగర్భంలో కలిసి పోతారు. కేరళలో కూడా జరుగుతున్నదీ, జరగబోయేదీ అదే.

ఆర్ బిఐ స్వతంత్రను గౌరవిస్తేనే దేశానికి మంచిది: రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా స్వతంత్రను ప్రభుత్వం గౌరవిస్తేనే దేశానికి మంచిదని ఆర్ బిఐ మాజీ గవర్నర్ రఘురాం రాజన్ వెల్లడించారు. ప్రస్తుతం కేంద్ర ప్రభుత్వం, ఆర్ బిఐలకు మధ్య ఏర్పడిన విభేదాలు.. పరస్పరం ఒక వ్యవస్థను మరో వ్యవస్థను గౌరవిస్తే దూరమవుతాయని సలహానిచ్చారు. కాగా కేంద్ర ప్రభుత్వ వైఖరికి విసిగి.. ప్రస్తుత ఆర్ బిఐ గవర్నర్ ఉర్జిత్ పటేల్ రాజీనామా చేస్తారనే చర్చ సాగుతున్నప్పుడు రఘురాం రాజన్ వ్యాఖ్యలు ఆసక్తి రేపుతున్నాయి.

గిన్నీస్ వరల్డ్ రికార్డ్

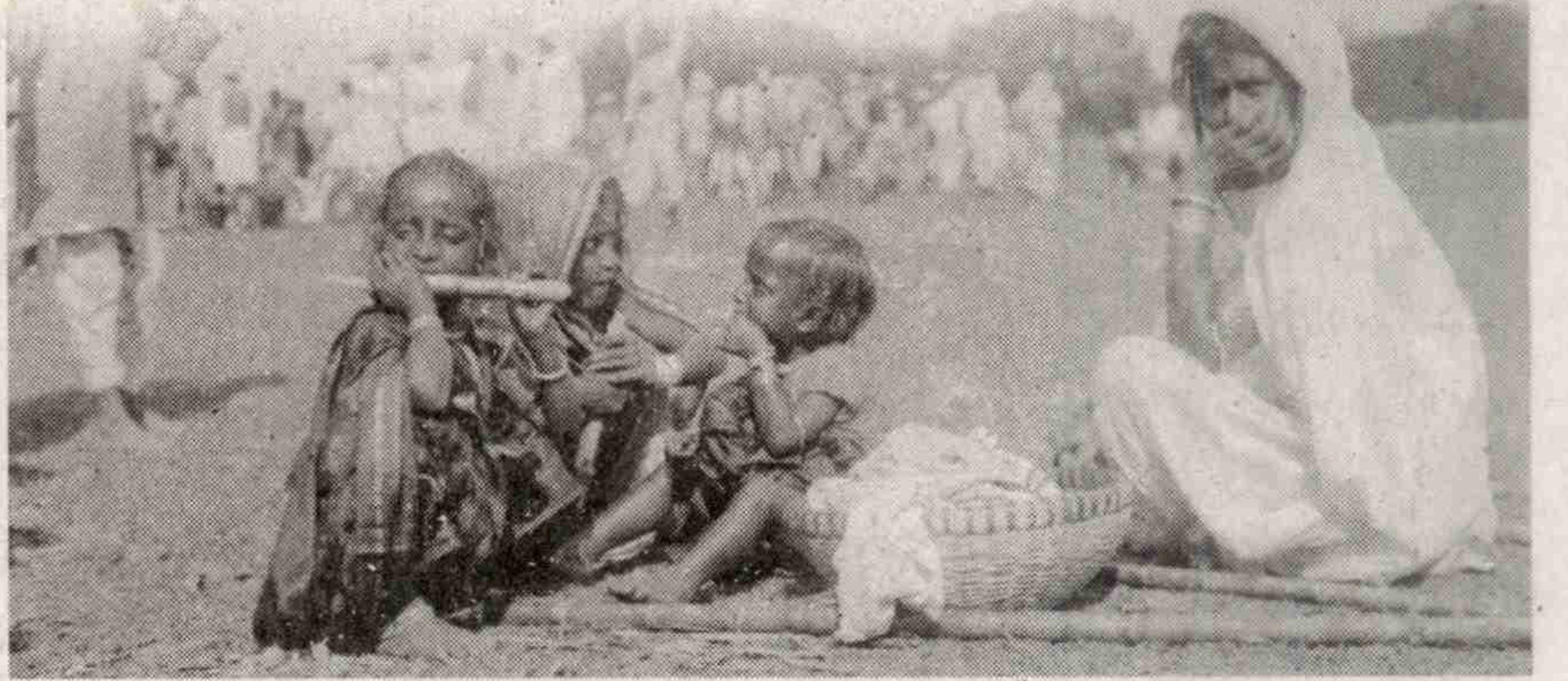
సుస్వరాల సుశీల... దాదాపు .... ఏళ్లు తన స్వరాన్ని కరిగించి, మనకు వీనులవిందు చేసి సినీ నిర్మాతలకు కనకాభిషేకం చేయించి 85వ వసంతంలోకి అడుగుపెట్టి అత్యధిక పాటలు పాడిన గాయనిగా గిన్నీస్ రికార్డుకు ఎక్కిారు. సోలోలు, డ్యూయెట్లు, కోరస్ ఆధారిత పాటలు ఆరు భాషల్లో 17,695 పాటలు పాడినందుకు ఈమెకు గిన్నీస్ వరల్డ్ రికార్డ్ లభించింది. గానకోకిల బిరుదును సార్థకం చేసుకుని సంగీత ప్రియులను తన స్వర మాధుర్యంతో ఓలలాడించిన సుశీల కీర్తిసిగలో ఇదొక మరకతమణి. ఇప్పటివరకూ ఈమె 5 జాతీయ పురస్కారాలు అందుకున్నారు.

చెంప పగలాలి కదా మరి !

కర్నూలు జిల్లాలో గృహ నిర్వహణ శాఖ ఉన్నతోద్యోగి అక్రమాస్తులను అవినీతి నిరోధక శాఖ పసిగట్టి ఇంటిపై దాడులు చేసింది. ఆయన భార్య భావోద్వేగానికి గురై భర్త చెంప అందరిముందే చెళ్లుమనిపించింది. లంచగొండి సొమ్ముతో తనకు పట్టుచీరలు కట్టబెడితే తన శరీరాన్ని లంచాలిచ్చిన చేతులు చుట్టుకున్నట్లు ఉంది అని వ్యాఖ్యానించింది. ఇల్లాళ్లంతా ఇలా తిరగబడితే దేశానికి లంచాసూరుల నుంచి విముక్తి లభిస్తుంది. స్త్రీ చైతన్యం ఆదమరిస్తే చీకటి, మేలుకుంటే వెలుగుల సంపుటి.

వీరేశలింగం పంతులు

వెనకాలే తండ్రి పంతులుగారి వద్దకు వచ్చి, తన కూతురును తన వెంట పంపమని, తనకు వండిపెట్టే దిక్కు లేదని మొరపెట్టుకొనెను. పంతులుగారు వండిపెట్టేందుకు మరో మనిషిని ఏర్పాటు చేసుకొమ్మని, లేకపోతే ఉద్యోగస్తుడైన కొడుకు దగ్గరకు వెళ్లమని చెప్పి పంపేశారు.

ఆ సంవత్సరం గోదావరి పుష్కరం. తలవెంట్రుకలున్న బాల వితంతువులను సంరక్షకులు రాజమహేంద్రవరం తీసుకొచ్చి, గోదావరి తీరమున శిరోముండనము చేయించుచుండిరి. ఆ పని కోసం 17 ఏళ్ల ఒక వైదిక వితంతువును తల్లి, అన్నగారు తీసుకొచ్చి గోదావరి ఒడ్డున ఉన్న సత్రములో దిగారు. తెల్లవారి ఆ యువతికి గుండు చేయిస్తారనగా, ఆ యువతి తప్పించుకుని పంతులు గారి ఇంటికి ఆ రాత్రి వచ్చేసింది. ఆ వితంతువు ప్రస్తుతమున్న తన దీన గాథను తెలిపి, ఎంతటి బీదవానినైనా చేసుకొనెదనని తెలిపెను. పంతులుగారి పాత పురోహితుడు ప్రాయశ్చిత్తము చేసుకుని పారిపోయెను. చెలుకూరి నారాయణ మూర్తిని పురోహితునిగా ఏర్పాటుచేసుకున్నారు. కొత్త పురోహితుని మేనల్లుడు అమలాపురం నుంచి రాజమహేంద్రవరం మీదుగా కాకినాడకు వెళుతూ మేనమామను చూసేందుకు రాజమహేంద్రవరంలో దిగిరి. మేనల్లుడిని వితంతువును వివాహము చేసుకొమ్మని ప్రోత్సహించెను. అందుకు ఆ యువకుడు సమ్మతింపగా ఇద్దరూ పంతులుగారి వద్ద కొచ్చారు. కొత్త పురోహితుడు తానైనను ఆ వితంతువును పెళ్లాడేందుకు సిద్ధముగా ఉన్నానని పంతులుగారికి తెలిపాడు. పంతులుగారు ఆ వితంతువుకు మేనమామ, మేనల్లుడిని చూపి ఆ ఇద్దరిలో నీకిష్టమైన అతనితో వివాహం చేస్తానని చెప్పారు. ఆ వితంతువు యువకుడైన మేనల్లుని ఇష్టపడెను. ఆ రాత్రే 1883 మార్చి 3న వారిద్దరికీ వివాహం చేసారు. వంట చేసే అతను పని వదిలి వెళ్లిపోయెను. పంతులు గారి భార్య రాజ్యలక్ష్మిగారే ఆ పెళ్లికి గోదావరి నుంచి నీరు తెచ్చి, వంట చేసి అందరికీ భోజనం పెట్టారు. రాజ్యలక్ష్మిగారు తన

ఇష్టపూర్తిగానే పంతులుగారికి సహాయ పడుతున్నారు. బ్రాహ్మణులలో వితంతు వివాహాలు జరుగుతున్న వార్త విని ఒక వైశ్య (కోమటి) వితంతువు పదేళ్ళ వితంతు కూతురిని తీసుకొచ్చి పంతులుగారి కాళ్ల మీద పడేసింది. బోడా శ్రీరాములు అనే 20 ఏళ్ల వైశ్య యువకుడు వితంతు వివాహం చేసుకుంటానని పంతులుగారి వద్దకు వచ్చుచుండెను. 1883 ఏప్రిల్ 11న వైశ్య వివాహం జరిపించారు. అదే మొదటిది, చివరిది కూడా. అంతకు ముందు జరిపిన వివాహ ఊరేగింపులకు పోలీసులు పల్లకి వెంట కాపలాగా ఉండేవారు. రాళ్లు రువ్వే వారి నుంచి రక్షణ కోసం పోలీసుల సాయము అవసరమైంది. వైశ్య వివాహ ఊరేగింపులో పోలీసుల సాయం లేకుండానే ఊరేగింపు జరిపారు. పోలీసులు చేసే పని విద్యార్థులు చేపట్టారు. నెమ్మదిగా మార్పు వచ్చిందని తెలుస్తోంది కదా !

రాజమహేంద్రవరంలో వరుసగా వితంతు వివాహాలు జరగడం చెన్నపట్టణంలో పంతులుగారి మిత్రులు గమనించారు. పంతులుగారికి పల్లె చెంచెలరావుగారు, దివాన్ బహదూర్ రఘునాథరావుగారు ఒకరిద్దరు వితంతువులను చెన్నై తీసుకొచ్చి అక్కడ వివాహాలు జరుపమని కోరుతూ ఉత్తరము రాసారు. రాజమహేంద్రములో బ్రాహ్మణ విద్యార్థి ఒకడు పెండ్లి జరిగిన తర్వాత మరణించెను. అతని అక్కగారు తరచూ పంతులుగారి ఇంటికి వస్తోంది. ఒకసారి పంతులుగారు మీ మరదలుకు పెండ్లి జరిపించవచ్చు కదా అని అడిగారు.

అందుకామె గుంటూరు మండలంలోని ఒక పల్లెలో ఉందని, తన మరదలతో పాటు ఆమె చెల్లెలు కూడా వితంతువు అని తెలిపి ప్రయాణ ఖర్చులిచ్చి ఏదైనా బహుమానం ఇస్తే వెళ్లి తల్లితో మాట్లాడి తీసుకొస్తానని చెప్పెను. పంతులుగారు ఆ విధంగానే చేసి ఇద్దరు వితంతు కన్యలను రప్పించారు. తణుకు చలపతిరావు, బేతపూడి ప్రకాశరావు అనే ఇద్దరు అంతకుముందు నుంచే పంతులు గారి ఇంట్లో ఉన్నారు. వీరిద్దరూ, వితంతు కన్యలనిద్దరినీ 12,10 సంవత్సరాల వారిని, పురోహితుడుని, వంట బ్రాహ్మణుని, భార్యను తీసుకుని కాకినాడ వెళ్లారు. రఘునాథరావు గారు అంతకు ముందు రాసిన ఉత్తరంలో తమ శాఖకు చెందిన వంట బ్రాహ్మణుడైతేనే భోజనం చేస్తానని, వేరేవారు చేస్తే భోజనం చేయనని పంతులుగారికి తెలిపారు. అందు చేత కాకినాడలో మాధ్య బ్రాహ్మణులు కూడా ప్రయాణము చేయించారు. జూన్ 2న పదముగ్గరము నేటి ధూమ నౌకలో బయల్దేరుతున్నాము. ఇల్లు కుదుర్చుడు అని టెలిగ్రాం ఇచ్చి బయల్దేరారు. 4వ తేదీ మధ్యాహ్నం 2 గంటలకు చెన్నపట్టణం చేరారు. పంతులుగారిని ఆహ్వానించేందుకు ఓడ దగ్గరకు ఎవరూ రాలేదు. ఓడ నుంచి పడవలో తీరం చేరారు. పంతులుగారికి దిక్కు తోచలేదు. వారందరినీ అక్కడే కూర్చోబెట్టి పంతులుగారు చెంచెలరావు గారు పని చేస్తున్న కార్యాలయానికి వెళ్లారు. ఆయన జరిగిన పొరపాటుకు నొచ్చుకుని రఘునాథరావుగారి ఇంటి పక్కన కుదిర్చిన ఇల్లు చూపించారు.

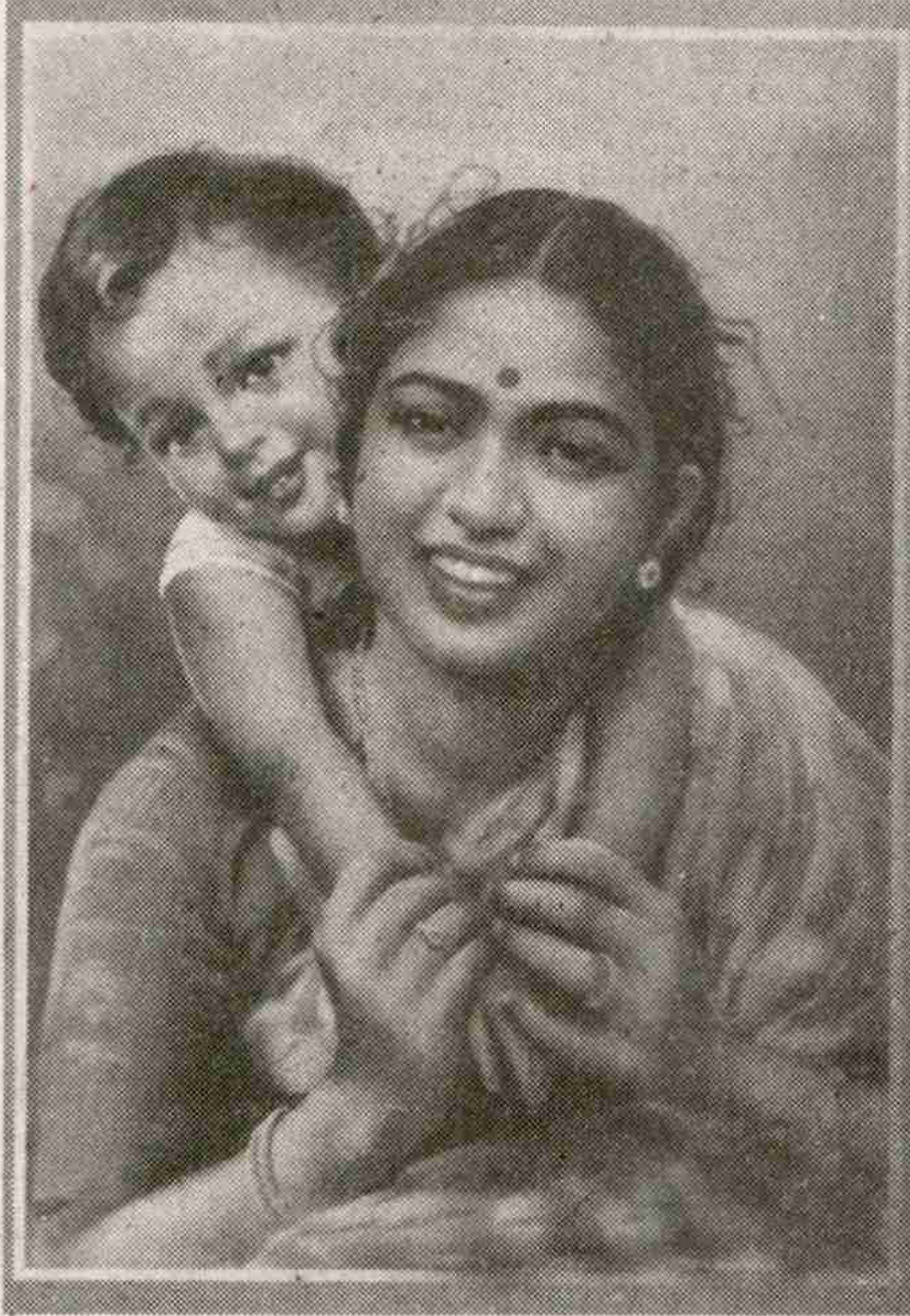

అమ్మతనాలు - కనబడని సంకెళ్ళు !

మనకి అమ్మంటే ఒక దేవత. ఓ మహా త్యాగమూర్తి. తనకంటే ఓ ఐదు, పదేళ్ళు చిన్నవాడు కనబడగానే “నువ్వు నా బిడ్డలాంటివాడివి నాయనా” అని ఆమె కళ్ళు చెమర్చాలి. లోకంలో అనేకమంది ఆమెని చూసి “అబ్బా ! అమ్మంటే ఇలా ఉండాలి” అనుకునేలా అమ్మవుండాలి. తన కడుపు మాడ్చుకోకపోతే ఆమె అమ్మే కాదు. కొవ్వొత్తుల్లా తగలబడిపోవాలి. ఆమె చీపురుకట్టై ఇల్లంతా శుభ్రం చెయ్యాలి. పొయ్యిమీద అన్నం గిన్నె ఉడికిపోవాలి. ఎందుకిదంతా చేయాలి ? అసలెందుకిలా అవ్వాలి ? సృష్టిలోని ఏ జీవజాతికీ లేని సహజాతేతర భావజాలపు మాతృత్వం స్త్రీలకి

ఎందుకు అంటగట్టాలి ? వర్తమాన అధునాతన జీవితంలో ఇరవైలో, ముప్పైలో వున్న ఆమె కూడా మగాడంతా బిజీ అయిపోయి కుటుంబానికి ఒక ఆర్థికావలంబనం అయినందువల్ల తిట్టించుకొనో, ఈసడించుకోబడో పనివాళ్ళను పెట్టుకొనో, కర్ర పాయింట్ మీద ఆధారపడో కొన్ని చోట్ల, కొంతవరకు ఇంటి పని నుండి రిలీఫ్ (దీన్నే అవుట్ సోర్సింగ్ ఆఫ్ మదర్ హుడ్ అని వెటకారంగా కూడా చెబుతున్నారు) పొందుతున్నారేమో కానీ ఇదే వర్తమానంలో నలభైలు, యాభైలో ఉన్న స్త్రీల మీద మాత్రం సమాజం ఇప్పటికీ కొవ్వొత్తి సిద్ధాంతం, అమ్మతనపు గొప్పదనాల భావజాలాల బ్లాక్ మెయిలింగ్ నిరాఘాటంగా అమలు చేస్తున్నది. సమాజం అంటే ఎవరు? సమాజం అంటే మన కడుపున పుట్టిన వాళ్ళు, తోబుట్టువులు, తల్లి, తండ్రి, పక్కింటివాళ్ళు, సహోద్యోగులు ! ఏదో రూపంలో మనతో మానవసంబంధం ఉన్న వాళ్ళే సమాజం అంటే. మనం మనవాళ్ళకే ఎందుకు భయపడతామంటే, మన మానవ సంబంధాలన్నీ త్యాగాన్నే డిమాండ్ చేస్తాయి. ఇది స్త్రీల విషయంలో, మరీ ముఖ్యంగా

అమ్మల విషయంలో ఎక్కువగా జరుగుతుంది. తల్లి బిడ్డకి, భార్య భర్తకి చేసేది త్యాగమా అన్న ప్రశ్నలకేమీ తక్కువుండవు కానీ ఆ త్యాగాలలో ఎంతవరకు స్వీయనిర్ణయంతో చేయబడి వుంటాయనేది ముఖ్యం. అవి సంతోషంగా స్వీకరించబడేవా లేక రుద్దబడేవా అనేది చూస్తే సత్యం బోధపడుతుంది. వర్తమాన సమాజం అమ్మల

నుండి ఏయే త్యాగాలు ఆశిస్తున్నది ? భర్త చనిపోతేనో, విడాకులు తీసుకుంటేనో, లేదా దూరంగా ఉంటేనో మిగతావాటితో పాటు స్త్రీ చేయాల్సి వస్తున్న అతి పెద్ద త్యాగం ఒక రెగ్యులర్ తోడు నుండి దొరికే లైంగిక తృప్తి. పాతకాలపు తల్లులు చిన్న వయసులో విధవరాళ్ళైతే లేదా మొగుడు కొంపొదిలి పారిపోతే లేదా తాగుమోతోడై చేవచచ్చిపోతే ఇది మా ఖర్మ అనుకొని అంతరంగాన అగ్నిజ్వాలల్ని భరించేవారు. అసలు వారి గురించి ఏ మాత్రం, ఏ కొంచెమైనా మరో రకంగా ఆలోచించటమంటే అది అనైతికమే. సహజమైన కోరికల్ని ఇలా నైతిక విలువల పేరుతో భయపెట్టడాన్ని లేదా వాటిని

కోల్పోవటం ఒక గొప్ప త్యాగమని కీర్తించటాన్ని మోరల్ టెర్రరిజం లేదా తెలుగులో చెప్పాలంటే నైతిక ఉగ్రవాదం అంటాన్నేను. అర్ధరాత్రి వరకు సమయాన్ని డిమాండ్ చేసే బిజినెస్ లేదా ఉద్యోగులై ఉండి పార్ట్ టైం బిజినెస్ లేదా సరదాతత్వపు స్నేహాల వల్ల బైట వ్యాపకాలతో లేదా తనదైన ఆసక్తుల్ని పెంపొందించుకోవటం వల్ల పురుషులు బైట ఎక్కువ సమయం గడిపి స్త్రీ తోడుకి, లైంగిక తృప్తికి ప్రత్యామ్నాయాలు ఏర్పరుచుకుంటారు. కలిసి జీవిస్తున్నా ఇటువంటి సందర్భాలలో స్త్రీలు లైంగిక వాంఛలను త్యాగం చేయాల్సి వస్తుంది. మనందరి దృష్టిలో అమ్మల త్యాగం అంటే కష్టాలు పడి పిల్లల్ని పెంచుకోవటమే. ఈ సృష్టిలో ఏ జీవజాతికి చెందిన తల్లైనా తన బిడ్డలకి ఆహారం అందించి, సంరక్షించుకొని, ఆహార అన్వేషణలో తర్ఫీదునిస్తుంది. కానీ లైంగిక తృప్తిని కోల్పోదు. ఒక్క మనిషి విషయంలో మాత్రమే ప్రకృతివిరుద్ధంగా జరుగుతుంది.

“ఇంక మనిషికి జంతువుకి తేడా ఏముంటుంది?” అనేవాళ్ళు మనిషి కూడా మౌలికంగా జంతువనే విషయం మర్చిపోతుంటారు. అర్థం పర్థం లేని సన్యాసాలు, అస్థలిత బ్రహ్మచర్యాల్ని ఆధ్యాత్మిక విలువలుగా ప్రచారం చేసి ఆ తరువాత లైంగిక వాంఛని అనైతిక విషయంగా దాడి చేస్తుందీ సమాజం. అమ్మలకి లైంగిక వాంఛలుంటాయంటే, అవి తీరాలంటే ఉలిక్కిపడిపోతారు. అది చాలా సహజమైన విషయమంటే ఇదెక్కడి విడ్డూరమని గగ్గోలుపెడతారు. మొగుడు నుండి వేరైపోయి అక్క పిల్లల్లో, తమ్ముడి పిల్లల్లో, అన్న పిల్లల్లో చూసుకుంటూ, తల్లిదండ్రుల సేవలు చూసుకుంటూ జీవితాలు గడిపేస్తున్న పిల్లల్లేని ఒంటరి మహిళలు అనేకమంది. బాల్య వివాహాల

వల్ల పసివయసులోనే సిద్ధంకాని శరీరాలతో గర్భం దాల్చి ప్రసూతి మరణాల పాలైన చిన్న వయసుల తల్లుల విషాదంతో పోల్చదగ్గదే వీరిది కూడా. విద్య, ఉద్యోగం, ధనార్జన ఉండి కూడా స్త్రీ-పురుష సంబంధాలలో మానవీయత లోపించిన కారణంగా ఏర్పడిన అభద్రత వల్ల నిస్సారమైన జీవితాన్ని అనుభవించేవారే వీళ్ళంతా. దాంపత్య సంబంధాల బైట కూడా పితృస్వామ్య భావజాల దాష్టీకం ఇందుకు కారణం కాదా? ఇప్పుడున్న తరమే చివరి బాధామయ తరం కావాలని ఆశిద్దామా? ఏ చర్చా కూడా వ్యక్తిగత సమస్యలకి పరిష్కారం కాజాలదు. ఒక విషయం మీద ఫోకస్ చేయటం మాత్రమే చర్చ చేయగలదు. ఆరోగ్య సమస్యలకి చెప్పినంత సులువుగా మానవ సంబంధాలు, ఘర్షణలు, నమ్మకాలు, సంప్రదాయాలకి సంబంధించిన విషయాల్లో సలహాలు పనిచేయవు. ఇక్కడ ప్రస్తుతం మనం చర్చించిన విషయానికి రెండు బలమైన విరుద్ధ కోణాలున్నాయి. రెండూ సబబుగానే కనబడతాయి.

ఒంటరి స్త్రీలు (అవివాహితులు, డైవోర్సీలు, విడోస్ వగైరా, - ముఖ్యంగా తల్లులు) మళ్ళీ పెళ్ళి చేసుకోకుండా, ఎటువంటి చట్టబద్ధ సంబంధం లేకుండా లైంగికతృప్తిని పొందొచ్చా అనేది చర్చించాల్సిన అంశం. అనేకానేక కారణాల వల్ల, తాము అనుభవించిన సంక్షోభం వల్ల, చూసిన ఉదంతాల వల్ల మళ్ళీ పెళ్ళికి సిద్ధం కా(లే)ని స్త్రీలు లైంగిక వాంఛల్ని అణచి పెట్టుకోవాల్సిందేనా? “పెళ్ళంటే పెత్తనం, దాంపత్యమంటే ఆత్మగౌరవానికి భంగకరం, సంసారమంటే హింస” అని తమ అనుభవాల వల్ల భావించే స్త్రీలు తమ జీవితాన్ని అలా అసంతృప్తితో గడపవలసిందేనా అంటే అవును అలాగే గడపాలి అని కరుడుకట్టిన సంప్రదాయ వాదులు మాత్రమే చెప్పగలరు. (ఏమోలే! మార్క్సిజాన్ని కల్ట్ స్థాయికి దిగజార్చేవాళ్ళు కూడా ఔననాచ్చేమో). ఐతే సూత్రప్రాయంగా

మనలో ద్వంద్వ ప్రమాణాల పట్ల చూసీచూడనట్లు పోయే తత్వం భయంకరంగా ఉంది. ఆ ఒంటరి స్త్రీలు కూడా ఆలోచించినంత తేలికగా ముందడుగు వేయలేరు. వేల సంవత్సరాల కరడు కట్టిన సంప్రదాయాలతో కునారిల్లిన సంస్కృతిని, వ్యవస్థని ఎదిరించటం అంత తేలిక కాదు. మరో బలమైన కోణమేమిటంటే పిల్లలు, వారి భవిష్యత్తు మీద చూపించే ప్రభావాలు, చుట్టుపక్కల సమాజం వారిని లోకువగా చూస్తుండేమో అన్న భయం, అసలు పిల్లల ముందు ఎలా తలెత్తుకు తిరగాలన్న సంకోచం ఆ స్త్రీలని అతలాకుతలం చేస్తుంది. ఇటువంటి విషయాల్లో వారి స్థైర్యం, ఆత్మవిశ్వాస స్థాయిలే పనిచేస్తాయి తప్ప తర్కాలు పనిచేయవు. ఏ వైవాహిక బంధమూ లేకుండా, పరస్పర గౌరవంతో, ప్రజాస్వామిక సంస్కృతితో వ్యవహరించగల ఉన్నతులు ఎంతమంది ఉంటారు? ఎటువంటి ఆర్థిక దిగ్బంధనాలు లేని స్త్రీ-పురుష సంబంధాలు సాధ్యమా? ఇవన్నీ వారు ఎదుర్కునే, తమకి తాము వేసుకునే ప్రశ్నలు. కొన్నింటికి సమాధానాలు చెప్పి కన్విన్స్ చేయలేం.

అంగీకారం వెలిబుచ్చినంత తేలిక కాదు పెద్ద మనసు చూపించటం. ఎందుకంటే అంగీకరించిన విషయాలన్నింటినీ ఆచరిస్తామన్న గ్యారెంటీ లేదు. మనలో ద్వంద్వ ప్రమాణాల పట్ల చూసీచూడనట్లు పోయే తత్వం భయంకరంగా ఉంది.

ఆ ఒంటరి స్త్రీలు కూడా ఆలోచించినంత తేలికగా ముందడుగు వేయలేరు. వేల సంవత్సరాల కరడు కట్టిన సంప్రదాయాలతో కునారిల్లిన సంస్కృతిని, వ్యవస్థని ఎదిరించటం అంత తేలిక కాదు. మరో బలమైన కోణమేమిటంటే పిల్లలు, వారి భవిష్యత్తు మీద చూపించే ప్రభావాలు, చుట్టుపక్కల సమాజం వారిని లోకువగా చూస్తుండేమో అన్న భయం, అసలు పిల్లల ముందు ఎలా తలెత్తుకు తిరగాలన్న సంకోచం ఆ స్త్రీలని అతలాకుతలం చేస్తుంది. ఇటువంటి విషయాల్లో వారి స్థైర్యం, ఆత్మవిశ్వాస స్థాయిలే పనిచేస్తాయి తప్ప తర్కాలు పనిచేయవు.

ఏ వైవాహిక బంధమూ లేకుండా, పరస్పర గౌరవంతో, ప్రజాస్వామిక సంస్కృతితో వ్యవహరించగల ఉన్నతులు ఎంతమంది ఉంటారు? ఎటువంటి ఆర్థిక దిగ్బంధనాలు లేని స్త్రీ-పురుష సంబంధాలు సాధ్యమా? ఇవన్నీ వారు ఎదుర్కునే, తమకి తాము వేసుకునే ప్రశ్నలు. కొన్నింటికి సమాధానాలు చెప్పి కన్విన్స్ చేయలేం. అది

వారి పెర్సెప్షన్ బట్టి వ్యవహరిస్తారు. కానైతే మిత్రులందరికీ ఒక్క విజ్ఞప్తి ఏమిటంటే మీ కుటుంబ సభ్యుల్లోనో, ఇరుగుపొరుగులోనో, సహోద్యోగుల్లోనో ఎవరైనా ఒక నిర్బంధ స్త్రీ-పురుష సంబంధం కోసం ధైర్యం చేస్తే మాత్రం గొప్పగా మద్దతు ఇవ్వలేకపోయినా కాలిక్చుకుతినే సమాజంలో మాత్రం భాగస్వాములు కావొద్దు. సమాజం అంటే ఎక్కడో లేదు. అది మనమే. స్త్రీలు మాట్లాడాలి. ముఖ్యంగా ఒంటరి స్త్రీలు మాట్లాడాలి. స్త్రీల పోరాటమంటే ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం కోసమో, గృహ హింస నుండి విముక్తి కోసమో, భరణాల కోసం మాత్రమే కాక తమ శరీరం మీద హక్కుని, లైంగికాసక్తి విషయంలో స్వీయ నిర్ణయాధికారంతో సహా తమ ఉనికికి సంబంధించిన ప్రతి విషయం మీద హక్కుని కలిగి ఉండటం గురించి మాట్లాడాలి.

పీఎస్ : దీనర్థం ఒంటరి స్త్రీలని ప్రేరేపించటం ద్వారా పురుషులకి ప్రయోజనం కలిగిస్తున్నామనేవారి విజ్ఞతకి వేయి దండాలు. ఇది స్త్రీల హక్కుల కోణం నుండి వెలిబుచ్చిన నా అభిప్రాయం. ఒంటరి స్త్రీల పరిస్థితుల్ని ఆదర్శాల పేరుతో అడ్వాంటేజ్ గా తీసుకోవాలని చూసి, ఆ తరువాత మొహం చాటేసే పురుషుల్ని కూడా దృష్టిలో పెట్టుకునే ఈ వ్యాసం రాసానని తెలియచేస్తున్నాను.

మసిగుడ్డ

పది నిమిషాలుండి బీరువా అంతా గాలించినా ఓ పాత గుడ్డముక్క దొరకలేదు. మసిగుడ్డ లేక వంటింట్లో పని చెయ్యాలంటే నానా అవస్థగా వుంది. పాత మసిగుడ్డ చినిగిపోయి పీలికలైపోయి ఫునికిరాకుండా పోయి నాలుగైదు రోజులవుతోంది. మరోటి వెతికి పెడదాం అనుకోవటమే కాని అశ్రద్ధతో కుదరక పాతదానితోనే వుదయం అన్నం వారుస్తుంటే అది ఫరిపోక చెయ్యి చురుక్కుమంటే కాని కొత్త మసిగుడ్డ గురించి అన్వేషణ మొదలుకాలేదు. చివరికి పాతబట్టల మూట విప్పాను. గట్టివి కొన్ని, రంగులు వెలిసి పోయినవి, పొట్టి అయినవి, బిగుతైపోయినవి, స్టీలు సామానువాడికి వేద్దామని వుంచినవి. వెతగ్గావెతగ్గా మసిగుడ్డకి పనికొచ్చే బట్ట కనిపించింది. రంగు తగ్గలేదు. కాని మెడ దగ్గర కాస్త పిగిలిపోయిన జాకెట్టు కనిపించింది.

అమ్మ జాకెట్టు.

పోయినసారి అమ్మ వచ్చినప్పుడు మర్చిపోయిన జాకెట్టు. జాకెట్టు తీసుకొని వంటింట్లోకి వెళ్లి సౌకర్యవంతంగా పనులు చేసుకోవటం మొదలుపెట్టాను. ఆ జాకెట్ చూస్తుంటే అమ్మ గుర్తొస్తుంది. ఏ చీరమీద జాకెట్టో!

కాలింగ్ బెల్ సవ్వడి.

తలుపు తీశాను.

జానకి !

ఇదే కాలనీలో వుంటారు. మచిలీపట్నంవాళ్లు. ఆమె శ్రీవారు ఇరిగేషన్ డిపార్ట్మెంట్ ఉద్యోగి. ఇద్దరు పాపలు, ఒక బాబు. ఇంటిపని, వంటపనితోనే జానకి ఎప్పుడూ సతమతమౌతుంటుంది తప్ప ఎప్పుడోకాని ఇలా ఎవరింటికి రాదు, ఏదైనా పనుంటే తప్ప. కుశల ప్రశ్నలయ్యాక, “నాక్కాస్త రోజూ ఇంగ్లీష్ నేర్పిస్తారా?” అనడిగింది జానకి. వైర్ బ్యాగ్ అల్లటం

నేర్పిస్తారా? స్వెట్టర్ ఎలా అల్లాలి, మ్యాంగ్ జ్యాన్ ఎలా చెయ్యాలి? అనేవాళ్లనే ఇంతవరకు మా కాలనీలో చూడటం వలన జానకి కోరిక కొత్తగా తోచింది.

“నేర్పిస్తాను. కాని మీకు తీరికేది?” అన్నాను.

“ఒక పూట వండటమైనా మానెయ్యాలి కాని ఇంగ్లీషు నేర్చుకోవటం మానకూడదు,” అంది జానకి.

“ఏం” కుతూహలంగా అడిగాను.

“మా పిల్లలు నన్నసలు లక్ష్యపెట్టటం లేదండి. ఏం అడిగినా పట్టించుకోరు. తండ్రి ధ్యానే. వాళ్లు అడిగినవి చెప్పే ఓపిక, తీరిక ఆయనకి లేవు. నాకా వాళ్ల సందేహాలు తీర్చేంత చదువులేదు. అందుకే బి.ఎ కడదాం అనుకుంటున్నా. కనీసం చిన్నపాప, బాబు చదువు విషయమైనా శ్రద్ధ తీసుకోవాలండి. ఏంటో నిన్నటివరకు మన కొంగు పట్టుకు తిరిగిన పిల్లలు ఈరోజు మనకేం తెలియదని నిర్లక్ష్యం చేస్తుంటే బాధగా వుందండి” అంది జానకి.

వారం రోజుల క్రితం మా పాప సమ్మర్ కంప్యూటర్ క్లాసుకి వెళ్లొచ్చింది. ‘ఏం చెప్పారే?’ అంటే, ‘నీకు కంప్యూటర్ రాదుగా,’ అంటూ తండ్రికోసం ఆత్రంగా ఎదురుచూసింది. తండ్రిఇంటికి రాగానే చిలకలా ఏంటేంటో చెప్పింది. జానకి ఇంగ్లీషు నేర్చుకుంటానన్నట్టు నేనిప్పుడు

కంప్యూటర్ గురించి తెలుసుకోవాలా? నేర్చుకోవాలా?

“అలానే రండి. నేర్చుతాను,” అన్నాను. జానకి వెళ్లిపోయాక వంటింట్లోకి వెళ్లి వనులు చేస్తూన్నా జానకి మాటలే గుర్తొస్తున్నాయి.

అమ్మ !

ప్రాణానికి ప్రాణమిచ్చి జన్మనిచ్చే అమ్మని లక్ష్యపెట్టటానికి అమ్మకి అర్హతలు కావాలా? కావాలని కాదుకాని అమ్మని ఎదిగే పిల్లలు నిర్లక్ష్యం చేయటం సర్వసాధారణం కదా ! నాకు బాగా గుర్తు... ఇప్పుడు అమ్మలవుతున్న వాళ్లకి డిగ్రీలుండి, కొద్దో గొప్పో ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం వుందికాని మా అమ్మల కాలంలో డిగ్రీలు వున్నవాళ్లు చాలా తక్కువ. ఇప్పటి తల్లుల్లా అప్పట్లో అమ్మలకి పిల్లల్ని దగ్గర కూర్చోపెట్టుకొని హోంవర్క్ చేయించటం తెలిసేది కాదు. ఓపిక వున్న తండ్రులో, ప్రైవేటు మాస్టర్లో, ఇంట్లో చదువొచ్చిన చిన్నాన్నలో, మామయ్యలో హోంవర్క్ చేయించేవారు, సందేహాలు తీర్చేవారు. ఒకసారి స్కూల్ ఫస్ట్ వస్తే ఒక కప్ బహుమతిగా ఇచ్చారు. ఫంక్షన్ నుంచి ఇంటికి వచ్చేసరికి వాకిట్లో అమ్మ ఎదురై “ఏమిచ్చారు?” కుతూహలంగా అడుగుతుంటే ఆమె మాట వినిపించుకోకుండా ఎక్కడో లోపల పడుకుని పేపర్ చదువుకుంటున్న నాన్నగారి దగ్గరికి పరిగెత్తుకెళ్లి కప్

చూపించాను. అలా చెయ్యటం అమ్మని నిర్లక్ష్యం చేయటమని కాని, అమ్మ బాధపడుతుందని కాని అప్పట్లో నాకు తెలియదు. పక్కలు తడిపినా, అర్థరాత్రి ఏడిస్తే మంచి నిద్రలో వున్నా సరే లేచి ఎత్తుకు తిప్పి నిద్రపుచ్చటం, ఊరంతా తిప్పితిప్పి గోరుముద్దలు తినిపించటం, కారే ముక్కుని తుడవటం, ఒళ్లు వెచ్చబడితే రేయింబగళ్లు సేవచేయటం అమ్మ పనులు. సేవలు చేసిచేసి తమ శరీరాల రూపురేఖలే పోగొట్టుకునే అమ్మలు ఒక్కరా, ఇద్దరా? అనలు లెక్కించగలమా? పెద్దపాప పసితనంలోనే హాయినిచ్చే తలస్నానాన్ని మర్చిపోయాను. పిల్లని నిద్రపుచ్చి 'హమ్మయ్యా' అనుకుంటూ స్నానానికి ఇలా వెళ్లేదాన్నో లేదో, ఎవరో కొట్టి లేపినట్టు గుక్క పెట్టి ఏడుపు. ఇంకేం స్నానం? రెండు చెంబులు అటూ యిటూ గుమ్మరించుకుని తడి శరీరానికే చీరని చుట్టుకుని ఏడ్చే పిల్లని చంకనేసుకుని ఊరడించేసరికి జడ అల్లుకోవాలనే ధ్యాసే వుండేది కాదు. పక్కింటి బీచరమ్మ పిల్లలు పుట్టకముందు గంజిపెట్టిన నేతచీరలు, వెంకటగిరి చీరల్ని కుచ్చిళ్ళు ఒడ్దికగా పెట్టి ఎంచక్కా బుట్టబొమ్మలా ముస్తాబయ్యేది. ఇప్పుడో! పిల్ల పనులు, వంటపని, మొగుడికి వడ్డించి తను తినీ, తినకా, అతగాడికి టిఫిన్ బాక్స్ సర్ది, పిల్లకి తినిపించి, ఆ పిల్లకి కావాల్సినవి బుట్టలో సర్ది చీరకి జాకెట్టు సరిపోయిందో లేదోననే ఆలోచనే లేకుండా జారిపోయే నైలెక్స్ చీరని పిన్నులతో బంధించేస్తూ ఆ పిల్లని క్రచ్చో దింపి హడావుడిగా అటెండెన్స్ రిజిస్టర్లో సంతకం చేయటంతోనే రోజూ తెల్లారిపోతోంది. "ఎక్కడికైనా వెళ్లినప్పుడో, పేరంటానికి పోయినప్పుడో కట్టుకుందామన్నా ఎక్కడ కుదుర్తుంది? యీ పిల్లల్ని ఎత్తుకోవాలిగా? నిమిషంలో నలిగిపోతాయి. నాకా నైలెక్స్ చీరలంటే చిరాకు. అయినా అవే కట్టుకోవాలి," అంటూ ఎన్నోసార్లు వాపోయింది.

నాన్నలెందుకు ఎత్తుకోరో ? ఆ మధ్య

కన్నతల్లి మాత్రమే అన్ని పనులు చెయ్యాలని మగవాడు అనుకుంటాడు. పిల్లలూ అనుకుంటారు. ఎందుకు చెయ్యాలని పాపమా అమాయకపు తల్లి మాత్రం అనుకోదు. నే కావాలని నిన్ను నిర్లక్ష్యం చేయలేదని అమ్మకి ఇప్పుడు చెపితే ఏమంటుంది? నవ్వుతుంది లాలనగా. కాలింగ్ బెల్ మోగింది. తలుపు తీశాను.

ఎదురింటి అరుణ. "మూడవుతోంది. మీరింకా రాలేదేంటాని నేనే వచ్చాను," అంది. అప్పుడే మూడయిందా ! రోజూ మేమిద్దరం స్కూలుకు పోయి నా చిన్న కూతుర్ని, తన కొడుకుని తీసుకొస్తాం. ఈ రోజు ఆలోచనలతో అసలా సంగతే మర్చిపోయాను.

"వస్తున్నానొస్తున్నా," అంటూ చెప్పులేసుకుని తాళంపెట్టి వున్నపళంగా బయల్దేరాను. ఇప్పుడైతే చీర బాగుందా, జుట్టు రేగిందా, ముఖానికి పొడరుందా అని పట్టింపు లేదుకాని చదువుకునే రోజుల్లో ఇలా ఎప్పుడైనా బయటికి వెళ్లేదాన్నా?

'స్త్రీల హక్కుల'పై సభ జరుగుతుంటే వెళ్లాను. స్త్రీల హక్కుల గురించి ఎంతో ఆర్తిగా వ్యాసాలు రాసే ఆయన భార్య, ఉపన్యాసాలిచ్చే ఆయన భార్య, గుమస్తా గారి భార్య- ఒకరనేంటి పిల్లల్ని తల్లులే మోస్తున్నారు.

కన్నతల్లి మాత్రమే అన్ని పనులు చెయ్యాలని మగవాడు అనుకుంటాడు. పిల్లలూ అనుకుంటారు. ఎందుకు చెయ్యాలని పాపమా అమాయకపు తల్లి మాత్రం అనుకోదు. నే కావాలని నిన్ను నిర్లక్ష్యం చేయలేదని అమ్మకి ఇప్పుడు చెపితే ఏమంటుంది? నవ్వుతుంది లాలనగా. కాలింగ్ బెల్ మోగింది. తలుపు తీశాను.

ఎదురింటి అరుణ. "మూడవుతోంది. మీరింకా రాలేదేంటాని నేనే వచ్చాను," అంది. అప్పుడే మూడయిందా ! రోజూ మేమిద్దరం స్కూలుకు పోయి నా చిన్న కూతుర్ని, తన కొడుకుని తీసుకొస్తాం. ఈ రోజు ఆలోచనలతో అసలా సంగతే మర్చిపోయాను.

"వస్తున్నానొస్తున్నా," అంటూ చెప్పులేసుకుని తాళంపెట్టి వున్నపళంగా బయల్దేరాను. ఇప్పుడైతే చీర బాగుందా, జుట్టు రేగిందా, ముఖానికి పొడరుందా అని పట్టింపు లేదుకాని చదువుకునే రోజుల్లో ఇలా ఎప్పుడైనా బయటికి వెళ్లేదాన్నా? ఒకటికి పదిసార్లైనా అద్దంలో ముఖం చూసుకుని కాని వెళ్లేదాన్ని కాదు. తన శరీరం గురించి

పట్టించుకోకుండా నలిగిన చీరతో, రేగిన జుట్టుతో తిరిగే అమ్మని చూస్తుంటే బోల్డంత చికాకేసేది. ఇప్పుడు నా అవతారాన్ని చూసి మా పెద్దమ్మాయి ఎన్నిసార్లు విసుక్కోలేదు? త్వరత్వరగా నడుస్తన్న నేను అరుణ వెనకబడటంతో ఆగి వెనక్కి తిరిగి, "ఏంటంత మెల్లగా నడుస్తన్నారు?" అడిగాను.

"కాలు బెణికింది," అందామె.

"ఎప్పుడు? ఎలా? ఏమైనా రాశారా?" అడిగాను.

"సైకిల్ పైనుంచి పడ్డాను" అందామె.

"సైకిల్?" అయోమయంగా అడిగాను

"ఆ వచ్చే ఏడాది పిల్లల్ని సెంట్ ఆన్స్లో చేర్చిద్దాం అనుకుంటున్నాం. చాలా దూరంగా! రెండు పూటలా రిక్షా అంటే చాలా ఖర్చు. అదీకాక పెద్దది సంగీతంలో చేరింది. రోజూ క్లాసుకి వెళ్లి రావాలంటే కష్టంగా వుంది. ఏదైనా చిన్న బండి కొనుక్కుంటే పిల్లల్ని స్కూల్లో దింపొచ్చు. పాపని సంగీతం క్లాసుకి తీసుకువెళ్లొచ్చు, నాకా సైకిలే రాదు. సైకిల్లోస్తే బండిని తేలిగ్గా బ్యాలెన్స్ చేయవచ్చుంటుంది. అందుకే తెల్లారే గ్రాండ్కి పోయి సైకిల్ నేర్చుకుంటున్నాను. యీవేళ వుదయం కిందపడ్డాను," అని అరుణ చెవుతుండగా స్కూల్లోచ్చింది. పిల్లల్ని తీసుకొని ఇంటికొచ్చాం.

సాయంత్రం బడి నుంచి యింటికొచ్చినప్పట్నుంచి పెద్దాడి ముఖంలో

కళే లేదు. 'ఏమ్మా అలా వున్నావ్,' అంటే 'బానే వున్నానే,' పేలవంగా అంటాడు తప్ప విషయం చెప్పడు.

పెద్దమ్మాయి మాత్రం కాలింగ్ బెల్ మోగిన ప్రతీసారి ఒక్క గెంతు గెంతు మరీ తలుపు తీసి వచ్చినవాళ్ళని చూసి ఆరిపోయిన నవ్వు ముఖంతో వెనక్కొస్తుంది. వీధిలోకి, ఇంట్లోకి కాలుకాలిన పిల్లలా తిరుగుతుంటే, 'ఏంటమ్మా హుషారుగున్నావ్,' అంటే 'యేం లేదే,' అంటుంది తప్ప తనూ ఏ సంగతి చెప్పలేదు.

ఏడవుతుంటే కాలింగ్ బెల్ మోగగానే తలుపు తీసిన పెద్దమ్మాయి గుమ్మంలో తండ్రిని చూసీచూడగానే ముఖమింత చేసుకుని తండ్రి ఇంట్లో కాలు పెట్టకముందే, "ప్రోగ్రెస్ కార్డిచ్చారు," అంది ఆనందంగా.

తండ్రి జవాబు చెప్పకముందే, "క్లాస్ ఫస్ట్ ఎక్స్ కర్షన్ కి పంపిస్తానన్నారా?" అడుగుతోంది.

"ఓ! తప్పకుండా. నీకో మంచి ఫ్రాక్ కూడా కొనిస్తాను," అంటుండగానే ఆయన చేతుల్లో కార్డు పెట్టేసింది.

ఎన్ని మార్కులొచ్చాయో కూడా సరిగ్గా చూడకుండా సంతకం చేసేసాడా తండ్రి. పరీక్షలు పిల్లలకా? పరీక్షలంటే తల్లులకేగా! నిద్ర జోగే పిల్లలు జారిపోయి నేలమీదే నిద్రపోకుండా వాళ్ళ వీపుకి వీపు ఆన్చి కూర్చుని వాలిపోతున్న కనురెప్పలని టీ

నీళ్ళతో ఎత్తి నిలబెట్టి మరీ పరీక్షలు రాయించేది తల్లులేగా! ప్రోగ్రెస్ కార్డుపై సంతకాలు మాత్రం తండ్రివి. ఆ ఆనందం, ఆ వైభవం, ఆ సంబరం తండ్రిదేనా? "నీదేదిరా?" అడిగాను పెద్దాడిని. ఇవ్వలేదన్నాడు. ఇవ్వలేదా? అని తండ్రి అనుమానంగా రెట్టించి అడగానే మరింత బిగుసుకుపోయాడు. బుజ్జగించి, బతిమాలగా మెల్లగా ఇచ్చారంటూ పుస్తకాల సంచి నుంచి కార్డు తీసిచ్చాడు. ఇంతకుముందు తొంభై, తొంభై ఐదులు వచ్చిన మార్కులు ఈసారి డెబ్బై ఐదున్నాయి. అదీ సంగతి! మావాడి కళాహీనమైన కన్నుల వెనకున్న కారణం. "ఇంతున్నాడో లేదో అప్పుడే అబద్ధాలు. కాస్త జాగ్రత్తగా చూడు. అసలు నువ్వేం చేస్తున్నావో? పిల్లల్ని సరిగ్గా చూడొద్దా! ఈ అబద్ధాలు అలవాటైతే ఎంత కష్టం! నీ పెంపకం అఘోరించినట్టే వుంది," ఇంతెత్తున నాపై విరుచుకుపడ్డారాయన.

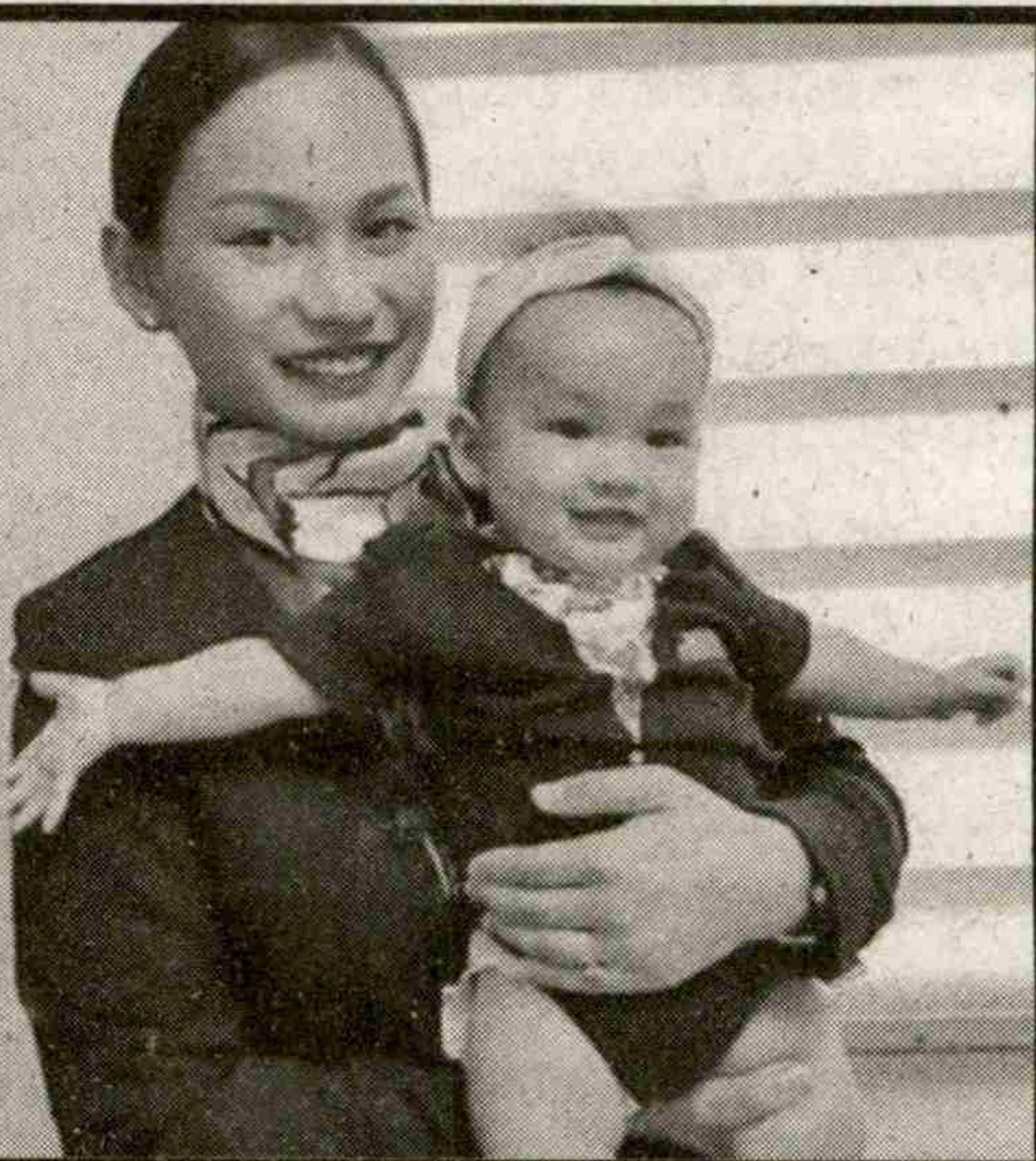
పెంపకం!

నా పెద్దక్క అందం, నమ్రత చూసి కాస్త తక్కువ కట్టానికి పెళ్లికొడుకు దొరగానే 'నా కూతురే,' అంటూ గుండెలు చరుచుకున్న నాన్న. చెల్లాయి ప్రేమించిన కుర్రాడిని పెళ్లి చేసుకుంటానని కరాఖండిగా చెప్పినప్పుడు, 'ఆడపిల్లల్ని ఇలాగేనా పెంచటం? ఎల్ల వేళలా కనిపెట్టుకొని వుండొద్దా! ఇదా నీ పెంపకం,' అంటూ అమ్మపై చేయిచేసుకున్నంత

పనిచేశాడు నాన్న. "ఏంటలా కూర్చున్నచోటే కూర్చుండిపోయావ్? ఈపూట తిండేం లేదా?" ఆయన అరుస్తుంటే వంటింట్లోకి వెళ్లాను. వెచ్చపెట్టిన చారుగిన్నె పొయ్యి మీద నుంచి కిందికి దించుతుంటే నా చూపు మసిగుడ్డపై నిలిచిపోయింది. అన్నం వార్చాలన్నా, పొయ్యిమీద గిన్నె దింపాలన్నా, కూర కలుపుతూ, గిన్నె కదలకుండా పట్టుకోడానికి, చేతులు తుడుచుకోడానికి ఇలా ఎన్నో ఎన్నెన్నోవాటికి మసిగుడ్డ కావాలి. కానీ ఎవరైనా, ఎప్పుడైనా దాన్నో విలువైన వస్తువుగా పరిగణిస్తారా? వారం రోజులుగా వంటింట్లో పనులు చేసి తన రంగుని, రూపాన్ని పూర్తిగా కోల్పోయిన ఈ మా అమ్మ జాకెట్ అమ్మని గుర్తు చేస్తుంది. అహర్నిశలు పిల్లల అవసరాలకి శ్రమించి, ఒంట్లో సత్తువని పిల్లలకి ధారపోసే అమ్మకి ఈ మసిగుడ్డకి తేడా వుందా? ఆనాడు నేను మా అమ్మని నిర్లక్ష్యం చేసినట్టు, ఈ రోజు నా పిల్లలు నన్ను లక్ష్యపెట్టటం లేదు. ఇదే జానకికి జరిగింది. రేపు జానకి పిల్లలకి, నా పిల్లలకి ఇదే పరిస్థితి ఎదురవుతుంది. కాలం మారి ఎన్నో ఆధునిక గృహ పరికరాలు ఇంటిని అలంకరించినా వంటింట్లోంచి మాయంకాని మసిగుడ్డలానే ఎంత నాగరిక ప్రపంచం మన చుట్టూ ఆవరిస్తున్నా అమ్మ కష్టాలు ఎప్పుడూ అమ్మవే!

అమ్మ అందరికీ అమ్మ

ఫిలిప్పైన్స్ ఎయిర్ లైన్స్ విమానం అప్పుడే గాల్లోకి ఎగిరింది. వాతావరణం ప్రశాంతంగా ఉంది. ప్రయాణీకులంతా ఎవరి పనుల్లో వారు బిజీగా ఉన్నారు. ఎయిర్ హోస్టెస్ ఆతిథ్యం ఇవ్వడంలో మునిగి తేలుతోంది. ఇంతలో గుక్క తిప్పుకోకుండా పసిబిడ్డ ఏడుపు. ఆ ఏడుపును ఆపలేని తల్లి ఏడుపు. కొంత సమయానికి ఎయిర్ హోస్టెస్ ఆమె దగ్గరికి వచ్చి అమ్మా..! పాపకు ఆకలేస్తోంది. పాపకు పాలు పట్టించండి అంది. నా దగ్గర పాలు లేవు, సమయానికి డబ్బా అయిపోయింది. ఏం చేయాలో తోచట్లేదని ఏడ్చింది. ఎయిర్ హోస్టెస్ బిడ్డను తన చేతుల్లోకి తీసుకుంది. ఐదు నిమిషాల్లో పాప హాయిగా నిద్రపోయింది. ఆ పాపకు ఎయిర్ హోస్టెస్ తల్లి అయ్యింది. కొత్తగా తల్లి ఐన ఆమె పాప ఆకలి తీర్చి తల్లి, బిడ్డా క్షేమంగా వారి గమ్యం చేరేవరకూ సహాయపడింది.

చీకటి దారుల్లా మెరిసే దీపాలు

స్త్రీ ఒక పచ్చని చెట్టు. స్త్రీ మాత్రమే భవిష్యత్తును అందంగా మలిచే తొలి మెట్టు. ముందు మనుషులుగా స్త్రీలను వారి శక్తిసామర్థ్యాలను గుర్తించి వారికి ఒక వేదిక కల్పించాలి. తరువాత ప్రభుత్వం అండదండలు లభిస్తాయి. వారు ముందుకెళ్లేందుకు దోహదపడడానికి మీరే మార్గదర్శకులు అవుతారు. మహిళలకు ఆలయ ప్రవేశం లేదు అంటున్నా మాకు ప్రవేశం కావాలని వాళ్లను మనం అడిగేకంటే మహిళల్లోని శక్తిని వెలికితీసే మార్గం చూడాలి. వీరిని మనమంతా మాణిక్యాలగా మలుచుకుంటే దేశం ముందుకెళుతుంది. అనవసర విషయాల గురించి కాకుండా పల్లెల్లో ఎన్నో సమస్యలు ఉన్నాయి. వాటిని పరిష్కరించడానికి మీ శక్తిని ఉపయోగించండి అంటూ ఇటీవల రచయిత తస్లీమా నస్రీన్ ఒక సందర్భంలో అన్నారు. అంతేకదా! పల్లెల్లో ఉన్న మట్టిలోని మాణిక్యాలను గుర్తద్దాం. వారి స్ఫూర్తితో ముందడుగు వేద్దాం.

తోటిలాగా కష్టపడాలి:

తెలంగాణలో వేగంగా అంతరించి పోతున్న ఆదివాసీ సముదాయాలలో 'తోటి' తెగ ఒకటి. ఈ సముదాయం నుంచి యూనివర్సిటీలో అడుగుపెట్టిన తొలి అమ్మాయిగా కళ్యాణి చరిత్ర సృష్టించారు. పదిహేడేళ్ల కళ్యాణి తన ఆర్థిక సమస్యలను, సామాజిక వెనుకబాటునూ లెక్క చేయకుండా జవహర్ లాల్ నెహ్రూ టెక్నికల్ యూనివర్సిటీ-జేఎన్ టీయూలో సీటు సంపాదించుకోవడం వెనుక ఎంతో పోరాటం, పట్టుదలా ఉన్నాయి.

“ఊళ్లో మా ఇల్లు చాలా చిన్నది. మా నాన్న కూలీ పని చేసేవాడు. చదువు కోసం నేను ఆరో తరగతిలోనే మా ఇల్లోదిలేసి దూరంగా వెళ్లిపోయాను. నేను హాస్టల్లో ఉంటూ చదువుకున్నాను. అమ్మాయిని అయినందువల్ల అనేక అదనపు సమస్యలు ఎదుర్కొన్నా. అయితే తాగడానికి నీళ్లు కూడా

దొరక్కపోవడమనేది అన్నింటికన్నా పెద్ద సమస్య. మా ఇంట్లో తాగేందుకు నీళ్లు వచ్చేవి కాదు. 'తోటి' సముదాయాన్ని 'గోండు' ఆదివాసీ తెగకు ఉపతెగ అని చెబుతారు. గ్రామాలు తిరుగుతూ 'కీకిరి' అనే వాయిద్యంతో కథలు చెప్పడంలో వీరికి చాలా ప్రావీణ్యం ఉంది. 'తోటి లాగా కష్టపడాలి. రాజు లాగా సుఖపడాలి' అనే సామెత వీరి శ్రమైక జీవనానికి అద్దం పడుతుంది. తమ తెగకు చెందినవారు ప్రతిరోజూ ఎలాంటి కష్టాలు అనుభవిస్తున్నారో కళ్యాణి కళ్లారా చూశారు. “మా ఊళ్లో రైతులకు చాలా సమస్యలున్నాయి. అందుకే నేను ఇంజనీరు కావాలనుకుంటున్నా. నా చదువుతో వారికి కొంచెమైనా మేలు జరగాలనుకుంటున్నా” అని కళ్యాణి అన్నారు. “నేను ఇంజనీరు అయిన తర్వాత మళ్లీ మా ఊరికే వెళ్తాను. అక్కడి జనాల బాధల్ని కొంతైనా తగ్గించడానికి ప్రయత్నిస్తాను.” ఒకప్పుడు తోటి తెగకు చెందిన మహిళలు ఊరూరూ తిరిగి పచ్చబొట్లు వేయడంలో ప్రసిద్ధులు. కానీ కాలక్రమంలో వారు కూడా వ్యవసాయ కూలీ పనుల్లోనే స్థిరపడిపోయారు. “అమ్మాయి లెవరూ ఎవరికీ భయపడ కూడదు. మీరు ఏం సాధించాలనుకుంటున్నారో దానికి కావాల్సిన ధైర్య సాహసాలు మీలోనే ఉన్నాయని గుర్తించండి. అమ్మాయిగా పుట్టినందుకు ఎదురయ్యే

సమస్యల గురించి ఆలోచించకండి. ప్రపంచంలో చాలా సమస్యలున్నాయి. బాగా కష్టపడండి. మీ చేతుల్ని మీరు నమ్ముకోండి. ఇతరులపై ఆధారపడకండి. బాధ్యతల్ని చేపట్టడానికి భయపడొద్దు అంటే మీకిక తిరుగుండదు” అని ఆమె అన్నారు. “మీ కూతుళ్లను బాధ్యతలు తీసుకోనివ్వండి, వాళ్లపై భరోసా ఉంచండి. మీ మనసులో ఉన్న భయాలన్నీ తొలగించుకోండి” అని కళ్యాణి ఆడపిల్లలను కన్న తల్లిదండ్రులకు చెప్పాలనుకుంటున్నారు. “మా నాన్న చాకటి కృష్ట నా జీవితంలో అసలైన హీరో. ఆయన వదవ తరగతి వరకే చదివినప్పటికీ చిన్నతనం నుంచే నన్ను ఇంజనీరింగ్ చదవాలని ప్రోత్సహిస్తూ వచ్చారు” అని కళ్యాణి చెప్పారు.

ఆమెకు పొలం గట్టే రన్నింగ్ ట్రాక్

అస్సాం రాష్ట్రంలో మారుమూల విసిరేసినట్లుండే ఒక కుగ్రామంలో పుట్టి పెరిగిన పిల్ల దేశంలో ఇంతకుముందు ఎవరూ సాధించలేకపోయిన ఘనత “యూనిసెప్ మొట్టమొదటి యూత్ అంబాసిడర్ గా” ఎంపికైంది. ఆమె పేరే హిమదాస్. ఈ నల్ల కలువ పొలం గట్లపై వికసించింది. తన అరికాళ్లకు గాయాల వుతున్నా పొలం గట్లనే పరుగుపందేనికి ట్రాక్ గా మార్చుకుంది. పోషకాహారం, సరైన బూట్ల గురించి తెలియకుండానే తదేక దీక్షతో సాధన చేసి ఈ విజయం సాధించింది.

పట్టుదల, కార్యదీక్ష ఉంటే ఆడపిల్లలు సాధించలేనిది ఏమీ లేదని రుజువు చేసింది. “స్త్రీలను తన తలరాతలను తావే రాసుకోనివ్వండి, అప్పుడే తమకేం కావాలో వాళ్లే చెప్తారు” అన్న వివేకానంద సూక్తిని నిజం చేస్తున్నారు నేటి యువత. స్త్రీలంటే మగవారికి కావల్సినవి వండిపెట్టే, తమ వంశాలను వృద్ధి చేసే పనిముట్లుగా మాత్రమే సమాజం వారిని నెట్టేసిందని ఒప్పుకోవాల్సిన సమయం ఇది. ఆమెకు తన మెదడును పనిచేసే విద్యను దూరం చేసి కేవలం అలంకరణకు, అందానికి మాత్రమే ఆమె శక్తిని కుదిస్తే సమసమాజ కల నెరవేరదు. బాలికలకు ప్రభుత్వాలు, తల్లిదండ్రులు, ఉపాధ్యాయులు సరైన పథకాలతో శిక్షణ ఇచ్చి వారిని ఆటల్లో మేటిగా సిద్ధం చేస్తే దేశ కీర్తి పతాకను ప్రపంచ వినువీధిలో రెపరెపలాడిస్తారని తెలుస్తోంది కదా!

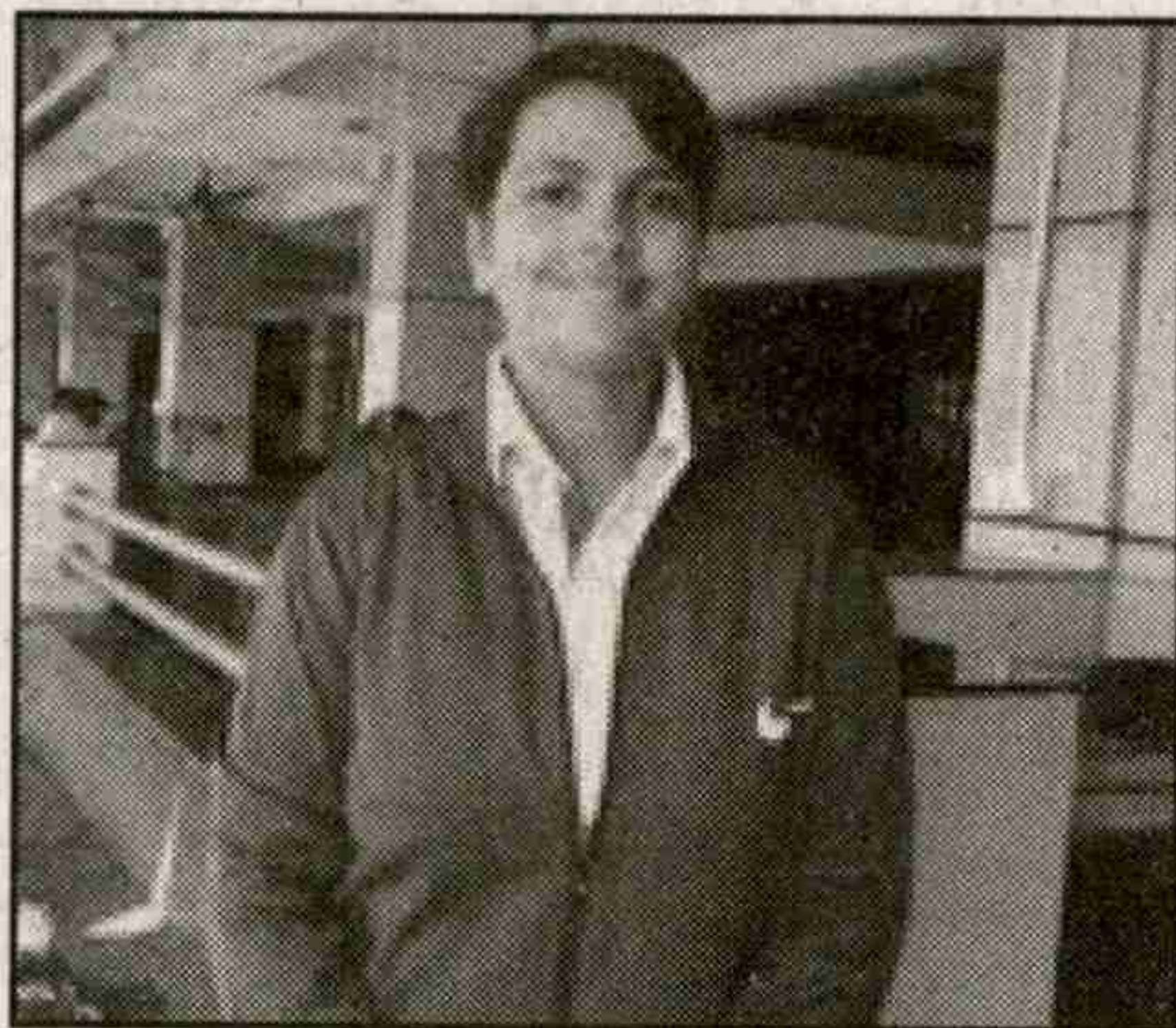
మట్టిలో మెరిసిన సంగీత పుష్పం

ఓ చెలియా..నా ప్రియ సఖియా అంటూ చాన్నాళ్ల తర్వాత దుమ్ము రేపింది మరో అద్భుత గళం. ఏ పరికరం అవసరం లేకుండా, ఏ సంగీత దర్శకుడి దగ్గర శిక్షణ లేకుండా అలా అలా అలవోకగా మోచేతి కింద బకెట్ను పెట్టుకుని సరదాగా అలా అలా పాడి వినిపించేసిందో కోకిల. ఆ కోకిల పేరు 40 ఏళ్ల బేబీ. రాజమండ్రి వాసి. ఆ వీడియో ఇప్పుడు సోషల్మీడియాలో వైరల్ అయ్యింది. కొన్ని లక్షల మంది సిటిజన్లు ఆమె కోసం గూగుల్ సెర్చ్ చేశారు. అక్షరజ్ఞానం లేని, నిరుపేద కుటుంబం. ఈమె అమ్మమ్మ చాలా బాగా పాటలు

పాడేవారట. ఆవిడ న్వరాన్ని బేబీ పుణికిపుచ్చుకుంది. చిన్నప్పటి నుంచీ ఏ సినిమా చూస్తే ఆ సినిమాలో పాటలు పాడుకుంటూ పనిచేసేది ఈమె. పొలం పనులు చేసుకుంటూ పాడేది. వింతైన విషయం ఏంటంటే చదువు లేకపోయినా ఆమెకు జ్ఞాపకశక్తి అపారం. పొలం పనులు చేసేటప్పుడు ఒక్కోసారి పొలం యజమానులు బేబీ నువ్వు పాటలు పాడు, మిగతావాళ్లు పనులుచేస్తారు అని ఆమెచేత పాటలు పాడించి రోజూ కూలీ ఇచ్చేవారు. ఈమె గళం ఈమె సంతానంలో ఎవరికీ రాలేదు. ఇప్పుడు సినీ పరిశ్రమకు చెందిన వారి నుంచి బేబీకి సినిమాల్లో పాడమని అవకాశాలు ఇస్తామని ఫోన్లు వస్తున్నాయి. కాని నేను వెళ్లడానికి చెప్పుకోలేని ఇబ్బందులు ఉన్నాయి. అందువల్ల రాలేనని చెబుతోంది. తనను ప్రోత్సహిస్తే పాట కచేరీలు చేస్తానని చెప్తున్నారమె.

వృందా రారీ-ఆమెకామె సాటి

రాష్ట్రస్థాయి క్రికెట్ మ్యాచ్ అంపైర్గా అర్హత పొంది అనేక ఒడిదుడుకులు ఎదుర్కొని ఇండియాలో మొదటి మహిళా అంపైర్గా నిలిచి మహిళ ప్రపంచంలో ఏ రంగంలోనైనా మహిళ నిలదొక్కుకోగలదని నిరూపించింది ముంబైకి చెందిన వృందా రారీ. ఆమె పొట్టి జుట్టు, దుస్తుల వల్ల ఆమెను అబ్బాయిలు “సర్” అని పిలిచేవారట. ఈమె విద్యార్థులతో ఈ ఆటలో మెళకువలు కూడా నూచిస్తారు. ముంబై మురికివాడలోని విద్యార్థులకు ముంబై క్రికెట్ అసోసియేషన్ పోటీలు నిర్వహించేటప్పుడు ఆమె అంపైర్గా

పనిచేసేది. ఈ అనుభవమే ఆమెకు ఈ అర్హతను సాధించిపెట్టింది. దేన్నైనా సాధించగలమనే దృఢ సంకల్పం, దీక్ష పట్టుదల ఉంటే ఏ వృత్తిలో ఐనా ఏ సమస్య ఉన్నా అవి చిన్నవిగానే ఉంటాయంటారు ఈమె. ఆడవాళ్లైనా జెండర్తో పనిలేకుండా ఈ ఆటలో రాణించొచ్చు అంటారు. ఎందుకంటే ఒకప్పుడు ఈ ఆట కేవలం మగవారికే అనే అభిప్రాయం ఉండేది. కాని మహిళలు ఈ అభిప్రాయాన్ని తిరగరాస్తున్నారు. శారీరక దృఢత్వం, సహనం, మానసిక పరిపక్వత కాక బాడీ లాంగ్వేజ్, కమ్యూనికేషన్ స్కిల్స్ అంపైర్కి అవసరమైన ముఖ్య లక్షణాలు. ఈ లక్షణాలు ఉంటే స్త్రీ, పురుషుల తేడా లేక ఈ రంగంలో రాణించొచ్చు. న్యూజిల్యాండ్ మహిళా అంపైర్ కాదీక్రాన్సు స్ఫూర్తిగా తీసుకుని ఇలా ఎదిగారు 29 ఏళ్ల రారీ. అనేక మ్యాచుల్లో అంపైర్గా పనిచేసి తన సామర్థ్యాన్ని నిరూపించుకుని మగ అంపైర్ల అభినందనలు కూడా అందుకుంటున్నారు.

మేరీకోమ్ మరోపేరు పట్టుదల

నిరుపేదకుటుంబం ఏమీ ఆటలు అంటూ తండ్రి కోపతాపాలు అయినా బాక్సింగ్ నేర్చుకుంది. చింతపిక్కటాట కాదు అన్న కోచ్ని మెప్పించింది. పెళ్ళెలా అవుతుందన్న అమ్మకు ధైర్యం చెప్పింది. ఇప్పుడు పెళ్ళి అయి ముగ్గురు పిల్లల తల్లియ్యాక కూడా బరిలోకి దిగింది. ఈ నెలలో ఢిల్లీలో జరిగిన ప్రపంచ మహిళా బాక్సింగ్ ఛాంపియన్షిప్పు సాధించి ఆరోసారి విశ్వవిజేతగా నిలిచింది.

“చుట్టాలందరూ వెళ్లిపోతున్నట్టున్నారు. అమ్మ దగ్గరెవరైనా ఉన్నారా ?!” అడిగింది ప్రియ.

“పిన్ని ఉంది పెద్దక్కా !” జవాబుగా చెప్పింది ప్రణీత.

“ఇవాళ మనం అమ్మతో విషయం మాట్లాడేద్దామక్కా” ప్రియను చూస్తూ చెప్పింది పావని.

అవునన్నట్లుగానూ కాదన్నట్లుగానూ తల ఊపింది ప్రియ. ఆ ముగ్గురు అక్కచెల్లెళ్ల ముఖాల్లోనూ విచారం స్పష్టంగా కనిపిస్తోంది.

కళావిహీనమై కూర్చున్న వాళ్ల దగ్గరకు లోపలి నుంచి వచ్చిన చుట్టాలు, స్నేహితులు కొందరు మౌనంగా తలలూపి నిష్క్రమిస్తున్నారు. కొందరు ధైర్యం తెచ్చుకోవాలని సర్దిచెప్పి బయటకు వెళుతున్నారు. హాల్లో దండ వేసి ఉన్న ఆ ఇంటి యజమాని ఫోటో ఒక బల్ల మీద గోడకు జారవేసి ఉంది. ఫోటో ముందు వెలుగుతున్న దీపం, పళ్లూ, స్వీట్లు ఉన్నాయి. లోపలి గదిలోంచి హృదయం ద్రవించేలా ఒక రోదన వినిపిస్తోంది. మరో అరగంటకు ఆ రోదన వినిపించడం ఆగింది. వాళ్ల పిన్ని బయటకొచ్చి చెప్పింది. “ప్రియా! అమ్మకి ఇప్పుడే నిద్రపట్టింది. నేను మా ఇంటికెళ్లి కొన్ని బట్టలు తెచ్చుకుంటాను. అమ్మ లేస్తుందేమో కాస్త కనిపెట్టుకుని ఉండండి”

“అలాగే పిన్ని !” చెప్పింది ప్రియ.

పిన్ని వెళ్లిపోయిన అయిదు నిమిషాల తరువాత అంతకుముందు ఆగిన సంభాషణకు తిరిగి తెరతీసింది ప్రియ. “ఇప్పుడే మనం అన్నీ మాట్లాడేస్తే అమ్మ ఏమనుకుంటుందో చెల్లీ !”

“ఇలా మనం ఆలస్యం చేసే కొద్దీ అమ్మ ఈ ఇంట్లోనే ఉండిపోతానంటుంది. నీ దగ్గరో, నా దగ్గరో, లేకపోతే ప్రణీత దగ్గరో ఉంటేనే తనకు బావుంటుంది.” పావని చెప్పింది.

“నిజమే కానీ ఎలాంటి నిర్ణయమైనా అమ్మ ఇప్పుడు తీసుకునే పరిస్థితిలో లేదు చిన్నక్కా !” చెప్పింది ప్రణీత.

చైతన్యమాసని సంపుటి-13 సంచిక-11,12

ఆమె ఒంటరి కాదు

“నీకన్నీ నిదానమే చెల్లీ ! వ్రతి విషయానికీ మీనమేషాలు లెక్కపెడుతూ కూర్చుంటే ఎలా ?!” విసుగ్గా చెప్పింది పావని.

“అది కాదు పెద్దక్కా ! నాన్నగారు చనిపోయి ఇవాళ్టికి పదకొండో రోజుంతే. చుట్టాలంతా ఇవాళే వెళ్లారు. వాళ్లు న్నంతసేపూ అమ్మ ఏడుస్తున్నా వాళ్లందరి ఓదార్పుతోనూ కొంచెం సేదతీరింది. ఇప్పుడు పిన్ని తప్ప ఎవరూ లేరు. తను కూడా దగ్గరి ఊరే కాబట్టి వెళ్లేందుకు త్వరపడదు. తనకు నాన్నగారి మరణమే పెద్ద షాక్. నాన్నగారు లేని లోటును అలవాటు పడేందుకు కొంచెం కూడా టైమంటూ ఇవ్వకుండా ఇలాంటి విషయాలు మాట్లాడితే అమ్మ మరింతగా డీలా పడిపోదూ ?!” అడిగింది ప్రణీత.

“ఇప్పుడు చెప్పొచ్చు, అప్పుడు చెప్పొచ్చు అని అలా వాయిదాలు వేసేకొద్దీ టైం ముందుకు పరుగుపెడుతూనే ఉంటుంది

ప్రణీతా ! పెద్దక్కా! అవన్నీ నేను ఆలోచించలేను కానీ అమ్మతో ఏ విషయమైనా మాట్లాడేందుకు ఇది మంచి సమయం అని కుండ బద్దలు కొట్టింది పావని.

ప్రియ, ప్రణీత ముఖముఖాలు చూసుకున్నారు. వాళ్లిద్దరికీ పావని సంగతి తెలియనిది కాదు. తను అనుకున్నదే తదవుగా ఆ పని ఆఘమేఘాల మీద పూర్తి కావల్సిందే ! ఒక నిర్ణయం తీసుకుందంటే అది తప్పనిసరిగా తక్షణం నెరవేరాల్సిందే !

“మీకు మాట్లాడానికి ఇబ్బందైతే నేనొక్కడాన్నే అమ్మతో మాట్లాడేస్తాను. కానీ విషయం మీక్కూడా తెలియాలి కాబట్టి మీకు చెబుతున్నా. ఇదివరకు మేము అద్దె ఇంట్లో ఉండేటప్పుడు ఇల్లు ఇరుకు కావడం వల్ల మాకు ఎగస్ట్రాగా ఉన్న డబుల్ కాట్, సోఫాసెట్, గాడ్రెజ్ బీరువా ఈ ఇంట్లో ఉంచాం. ఇప్పుడు నాన్నగారు లేరు కాబట్టి

అమ్మ మనలో ఎవరో ఒకరి దగ్గర ఉంటుంది కాబట్టి వాటితో ఇక అమ్మకు అవసరం ఉండదు. ఇప్పుడు మా సొంత ఇంట్లోకి వెళ్లిపోయాం కదా! వాటిని నేను తీసుకెళ్లి పోతాను.”

మిగతా ఇద్దరూ ఏమీ మాట్లాడలేదు.

వారి మౌనాన్ని కొద్ది క్షణాలు మాత్రమే భరించిన పావని మళ్ళీ తనే చెప్పింది. “అమ్మకు చంద్రహారం నేనే చేయించాను. ఇప్పుడది తనకెలాగూ పనికిరాదు కాబట్టి అది కూడా నేనే తీసుకుంటాను”.

మళ్ళీ మౌనం రాజ్యమేలింది. కానీ ముందుకంటే తక్కువ క్షణాలే.

నిశ్శబ్దాన్ని భంగం చేస్తూ చెప్పింది ప్రియ. “అమ్మ చేతికున్న నాలుగు గాజులూ నేను చేయించినవే. అమ్మ చేతికి రెండు గాజులుంచి మిగతావి నేను పట్టుకుపోతాను. నల్లపూసల దండ కూడా నేను చేయించిందే. అదీ తీసుకెళ్తాను. మంగళసూత్రమున్న గొలుసును చెడగొట్టి మామూలుగా చేయిస్తే సరిపోతుంది. అమ్మ అది వేసుకుంటుంది. దాన్ని నాన్నగారే చేయించినట్టున్నారు”.

ప్రణీత మరేమీ మాట్లాడలేదు. కానీ ఆమె ఇద్దరక్కలా ఏదో ఒకటి మాట్లాడు అన్నట్లుగా చూస్తోంటే ఇక తప్పదన్నట్లుగా నోరు విప్పిందామె. “మీ ఇద్దరూ నాకంటే పెద్దవాళ్ళక్కా! పైగా మీ ఇద్దరికీ చదువులు అయిపోగానే మంచి ఉద్యోగాలు వచ్చేశాయి. నాకు పెళ్లైన రెండేళ్లకి కానీ ఏదో చిన్న ప్రైవేటు స్కూల్లో టీచర్ గా ఉద్యోగం దొరికింది కాదు. ఇప్పటికీ నా సంపాదన అంతంతమాత్రమే. మా ఆయనది కూడా చిన్నపాటి ఉద్యోగమే. అమ్మకు మీరు బంగారం కొనగలిగారు. నేను కొనలేదు. ఇప్పుడు మీరు తీసుకుపోతామంటే అది మీ ఇష్టం. నాకేమీ అభ్యంతరం లేదు”.

ప్రణీత మాటలు విన్న ప్రియ, పావనిల కళ్లు మెరిసాయి. తమ తోబుట్టువు ఏమీ అభ్యంతరం చెప్పకపోవడంతో వాళ్లు హాయిగా ఊపిరిపీల్చుకున్నారు.

“మరి ఇల్లు ఏం చేద్దాం ?” పావని

అడిగింది.

“ఇంకా అమ్మ ఎక్కడ ఉంటుందో నిర్ణయించుకోలేదు కదా పావనీ ? అప్పుడే ఎందుకు తొందర ?” ప్రియ అడిగింది.

“తొందరపాటేమీ కాదక్కా. అమ్మ ఇంత పెద్ద ఇంట్లో ఎలాగూ ఒంటరిగా ఉండలేదు. అందువల్ల త్వరగా ఈ ఇంటిని అమ్మేసి మనం ఎవరి వాటా వాళ్లు తీసేసుకుంటే అందరికీ హాయిగా ఉంటుంది. తరువాత ఎలాంటి తగవులు మన మధ్య రావు “అని ఎక్కడా తొట్రుపాటు లేకుండా చెప్పింది పావని.

రెండు మూడు రోజులు ఆగి అమ్మను ఒప్పించి మా ఇంటికి తీసుకెళ్తాను. అక్కడ తను అలవాటు పడుతుందో లేదో చూద్దాం. లేదంటే ఆ తరువాత మీ ఇద్దరి ఇళ్లలో కూడా అమ్మను ఉంచి చూద్దాం.

ఎక్కడైనా ఉండ గలను పరవాలేదని అమ్మ అంటే అప్పుడు ఇంటి అమ్మకం సంగతి ఆలోచిద్దాం అంది ప్రియ. అనుకున్నట్లుగానే తల్లి రాఘవమ్మను తన ఇంటికి తీసుకెళ్లింది ప్రియ. అక్కడ రాఘవమ్మ వారం రోజుల కంటే ఎక్కువ ఉండలేకపోయింది. కూతురు, అల్లుడు వాళ్ల ఉద్యోగాలకు, పిల్లలు బడికి వెళ్లిపోయాక ఆమెకు ఏమీ తోచేదీ కాదు.

ఒక రోజు సాయంత్రం ప్రియ ఆఫీసు నుంచి వచ్చాక “ప్రియా..! నేను ఇక్కడ ఉండలేకపోతున్నాను. నన్ను మా ఇంటికి తీసుకుపో అని కళ్ల నీళ్లు పెట్టుకుంది.

ఇక్కడ ఉంటే మాకూ, నీకూ కూడా బాగుంటుందమ్మ. పిల్లలకు కూడా నువ్వు ఇక్కడ ఉంటే బాగుంటుంది అంది ప్రియ.

పిల్లలు ఇంటి వట్టున ఎక్కడ ఉంటున్నారు? ఉదయాన్నే ఆటోలో వెళ్లడం సాయంత్రం వచ్చి ట్యూషన్ కి వెళ్లిపోవడం.

9.30 కి ఇంటికి చేరడం, అన్నం తిని పడుకోవడం. ఇంక వాళ్లకు నాతో గడిపే సమయం ఎక్కడ ఉంది? అంది రాఘవమ్మ.

నీ ఇష్టం అమ్మా..! రేపే నిన్ను తీసుకెళ్తాను అంది.

మర్నాడు ఇంటి లోపలికి వెళ్లగానే బావురుమని ఏడ్చింది రాఘవమ్మ. అప్పటికే అక్కడికి చేరుకున్న పావని, ప్రణీత కూడా తల్లిని ఊరుకోబెట్టారు. నేనిక పడుకుంటాను. మీరు వెళ్ళండని చెప్పింది రాఘవమ్మ. వంట చేసి మధ్యాహ్నం అన్నం తిన్నాక వెళ్తామని అక్కచెల్లెళ్లు ముగ్గురూ ఆ పూటకు ఆగారు. వరండాలో కూర్చుని మాట్లాడుకుంటున్నారు.

మా ఆర్థిక పరిస్థితి మీ ఇద్దరికీ తెలియనిది కాదు కదా! అమ్మ పెన్షన్ కూడా మనం వాడుకుంటే కాని ఇల్లు గడవదని మా ఆయన అంటున్నారు అంది పావని.

ప్రణీత నోరు విప్పింది. బావగారే అలా అన్నారా..? ఇది నీ ఆలోచనా..?

నీకన్నీ లేని పోని అనుమానాలే. మా ఆయన అంటేనే కదా నేను మీతో చెప్పేది! పెళ్లయ్యాక మనం వాళ్ల మాటే కదా వినాలి! అమ్మను బాగా చూసుకోవాలని నాకు మాత్రం ఉండదా..? అంది పావని మీరిద్దరు పెద్దవాళ్లు. ఏం చేయాలో మీరే నిర్ణయించుకోండి చెప్పింది ప్రణీత

పెన్షన్ లో నువ్వు సగం తీసుకో, మిగతా సగం మేమిద్దరం పంచుకుంటాం అని చెప్పింది ప్రియ. సరే..! ఆయన ఏం అంటారో మరి...ఆయన నిర్ణయాన్ని బట్టి మనం ఏం చేయాలో ఆలోచిద్దాం..అమ్మ పడుకున్నట్టు ఉంది. నేను ఆఫీసుకు వెళున్నా..! అమ్మ లేచాక చెప్పండి అంటూ వెళ్లిపోయింది పావని

ఆగు..! నేనూ వచ్చేస్తాను. నాకూ పని ఉంది..! అంటూ ప్రియ కూడా వెళ్లిపోయింది.

“ఒక్క నిమిషం” అంటూ తల్లి మాటలు వినిపిస్తే లోపలికి చూశారు ముగ్గురూ.

నా బాగోగుల గురించి మీరు చేస్తున్న ఆలోచనలన్నీ వింటూనే ఉన్నాను. మీ నాన్నగారితో ఈ ఇంట్లో నాది 40 ఏళ్ల అనుబంధం. ఆ గదిలో మంచంమీద పడుకున్నట్టుగానో, హాల్లో పడక కుర్చీలో కూర్చుని టీవీ చూస్తున్నట్లో ఆయన నా ఊహల్లోకి వస్తున్నట్టుంటుంది.

మీ ముగ్గురు కూడా పుట్టింది ఈ ఇంట్లోనే.. నువ్వెక్కడికీ వెళ్లొద్దు..నిన్ను నేనే చూసుకుంటానని మీ నాన్నగారు నన్ను మూడు కాన్పులు ఇక్కడే ఉండేలా చూశారు. అన్నమాట ప్రకారం ఆయన నన్ను అపురూపంగా చూసుకున్నారు. ఆయన జ్ఞాపకాలన్నీ ఈ ఇంట్లోనే ఉన్నాయి. నేను బతికే కొద్ది కాలమూ ఆ జ్ఞాపకాల్లోనే జీవిస్తాను. మీకేం వస్తువులు కావాలో ఇవాళే మీరు తీసుకుపోండి. దానికి ప్రతిఫలంగా మీరు నన్ను పోషించాల్సిన పనిలేదు. కాని ప్రణీత నోరు లేనిది. మీరిద్దరిలా అది బతకనేర్చింది కాదు. నా మీద గౌరవం

అన్ని పంపకానికి మాత్రం నేను పోయేదాకా ఆగండి..!

అది ఎలా చేయాలో నన్ను ఆలోచించుకోనివ్వండి..

మీ నాన్నగారి సహచర్యం పర్యవసానంగా నాకు దక్కిన ప్రతిఫలం ఆయన పెన్షన్. నేను ఒంటరిగా నా బతుకును బతకడానికి నాకు ఆ ఆధారం చాలు..

ఉంటే మీరేం తీసుకున్నా దానిలో దానికి కూడా భాగం ఇవ్వండి.

అన్ని పంపకానికి మాత్రం నేను పోయేదాకా ఆగండి..!

అది ఎలా చేయాలో నన్ను ఆలోచించుకోనివ్వండి..

మీ నాన్నగారి సహచర్యం పర్యవసానంగా నాకు దక్కిన ప్రతిఫలం ఆయన పెన్షన్. నేను ఒంటరిగా నా బతుకును బతకడానికి నాకు ఆ ఆధారం చాలు..

కాబట్టి దాన్ని నా ఊపిరితో పాటే ఆగనివ్వండి.

ఆయనకు, నాకు, ఈ ఇంటికి ఉన్న అనుబంధాన్ని మీ సొంత నిర్ణయాలతో తెంపే ప్రయత్నాలు చేయకండి అని వారికి రెండు చేతులెత్తి నమస్కరించి లోపలికి వెళ్లిపోయింది రాఘవమ్మ.

స్ఫూర్తి

వెంబనాడ్ 'క్వీన్'

వాట్సాప్ సౌజన్యంతో

ఆత్మని హత్య చేయాలనుకున్న అమ్మాయి కేరళలోని అతి పెద్దదైన నరన్ను "వెంబనాడ్"ని ఈదిన తొలి మహిళగా వార్తలకెక్కింది. చిన్నప్పుడు ఈమెను తండ్రి షయిఖ అని పిలిచేవాడు. అంటే అరబిక్ లో యువరాణి. తల్లి మాలూ అని పిలుచుకునేది. ఎనిమిదేళ్ల వయస్సు వచ్చేవరకూ ఆమె బాల్యం ఆనందంగా గడిచింది. ఆ తరువాతే తల్లిదండ్రులిద్దరూ విడిపోయారు. నాన్న వేరే పెళ్లి చేసేసుకున్నాడు. 16వ ఏట వరకూ పెంచిన తల్లి తనమ వదిలి మరో వ్యక్తిని పెళ్లి చేసుకుంది. అప్పటికి మాలు 11వ తరగతి చదువుతోంది.

తల్లి ద్వితీయ వివాహం తరువాత మాలూ బాధ్యత అమ్మమ్మ తీసుకున్నారు. వాళ్ల సొంత ఊరు తీసుకువెళ్లి పెళ్లి ఏర్పాట్లు చేశారు. పెళ్లి ఇష్టంలేని మాలూ ఆత్మహత్య చేసుకోవాలనుకుని తమ ఊరు పొలిమేరల్లోని నది ఒడ్డుకు వెళ్లి దూకబోయింది. ఆమె భుజం పట్టుకుని వెనక్కి లాగాడు ఒక వ్యక్తి. అతను అపరిచితుడు. నీకేమైనా సమస్యలు ఉంటే వాటికి పరిష్కారం చావు కాదు. చావడానికి ఉన్న ధైర్యం బతికి చూపించి పదిమందికి సహాయపడు అని చెప్పాడు.

అమ్మమ్మ వాళ్లమీద ఆధారపడకుండా

తన బతుకు తనే బతకాలని నిర్ణయించుకుని తనకి చిన్నప్పటి నుంచి ఉన్న ఆనక్తిగా డ్రైవింగ్ నేర్చుకుంది. అలా సంపాదించిన డబ్బుతో చదువు కొనసాగించి పార్ట్ టైం డ్రైవింగ్ ఇన్ స్ట్రక్టర్ గా కొలువు చూసుకుంది. అలాగే

నెమ్మదిగా హెవీ వెహికల్ డ్రైవింగ్ లైసెన్స్ తీసుకుంది. ఎల్ ఐ సీ ఏజెంట్ గా పనిచేసింది. అలా జీవితం సాగుతుండగా ఆ వ్యక్తి మాలూని విద్యార్థినిగా తీసుకున్నాడు. ఆరోజే నాలుగున్నర గంటల్లో తమ ఊరిలోని నదిని ఈడేసింది.

మాలూ మనస్సులో ఒక కోరిక ఉండేది. స్విమ్మింగ్ నేర్చుకోవాలని ఉండేది. ఏ నీటిలో మునిగి చావాలనుకుందో ఆ నీటినే ఈది ఛాలెంజ్ చెయ్యాలనే కోరిక ఆమెది. వాళ్లు ఉండే ప్రాంతంలో స్విమ్మింగ్ కోచ్ సాజి వలపరిని కలిసి తన కోరిక చెప్పింది. తన జీవితం గురించి కూడా చెప్పింది. అతను ఆమెను స్టూడెంట్ గా అంగీకరించాడు. అంతే

15 రోజులు గడిచేసరికి మాలూలో

ఆత్మవిశ్వాసం పెరిగింది. "సార్, ఇప్పుడు నేను ఏ నదినైనా ఈడేయగలను" అంది. ఆ మాటలను సాజి తేలిగ్గా తీసుకోకుండా వెంబనాడ్ సరస్సును ఈడమని చెప్పాడు. ఆ విధంగా ఆమెను ఛాలెంజ్ కు సిద్ధం చేశాడు. ఆ విధంగా ఆమె వెంబనాడ్ సరస్సు 9 కిలోమీటర్లను చుట్టిన తొలి మహిళగా రికార్డు సృష్టించింది. ఈమె గెలుపు ఇంకా ఎందరికో స్ఫూర్తి కావాలి.

నటుడు మమ్మట్టి వార్తాపత్రికల్లో ఆమెను చూసి క్వీన్ అని ప్రశంసించి లక్ష రూపాయలు బహుమతిగా ఇచ్చాడు.

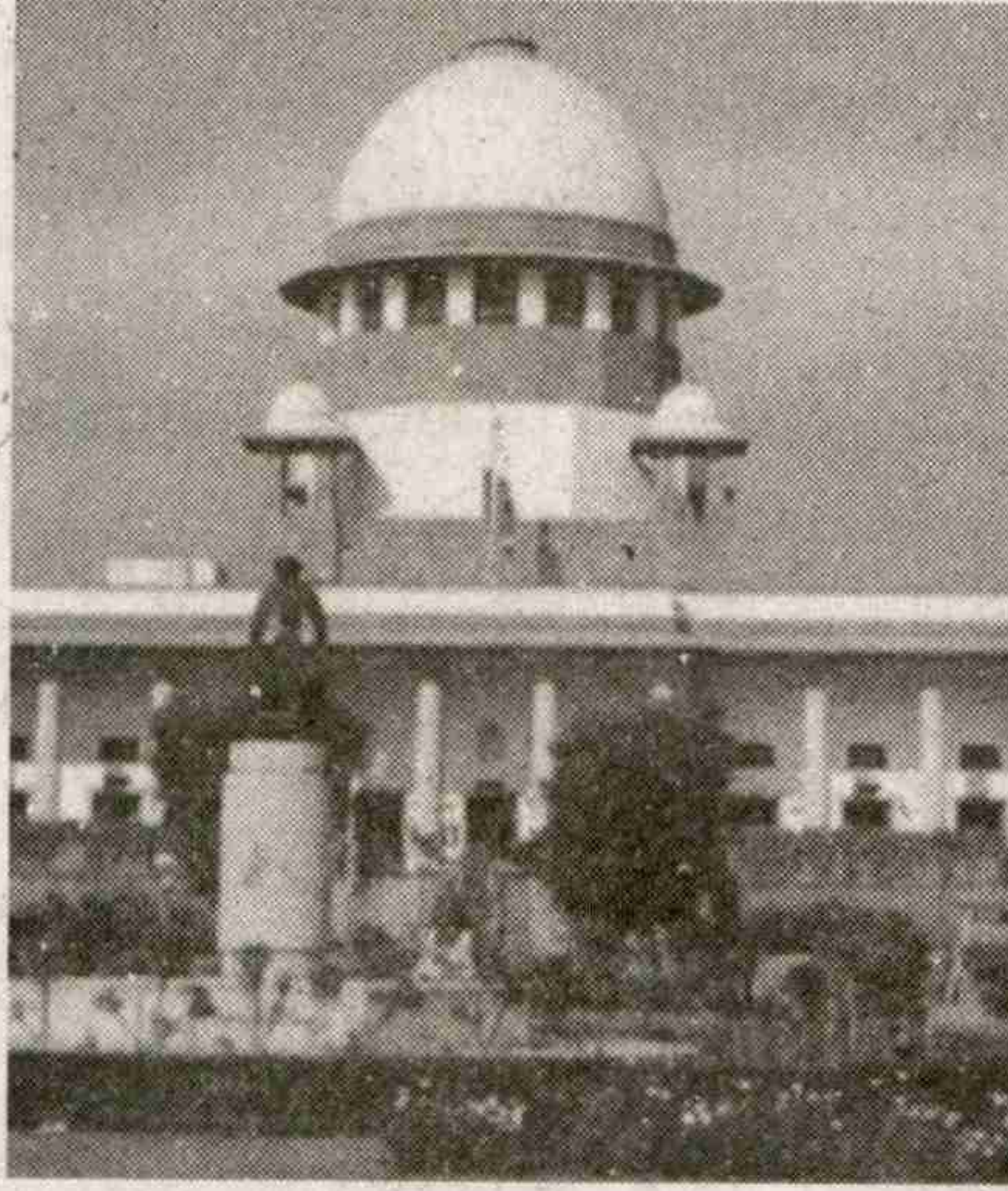
ఐఏఎస్ కావాలని మాలూ ఆశయం. ఆమె అది కూడా సాధిస్తుందని ఆశిద్దాం.

శబరిమల తీర్పు - రాజ్యాంగ స్ఫూర్తి

మన చిన్నప్పటి నుండి పాఠాలు చెప్పే మాష్టార్లు 'ఇప్పుడు మహిళలు అన్ని రంగాల్లోకి వెళుతున్నారు' అని చెబుతూ ఎప్పుడూ రూహీని లక్ష్మి, సరోజినీ నాయుడు, తరువాత కాలంలో ఇందిరాగాంధీ ఇంతకు మించి పెద్దగా చూపలేక పోయేవారు. కానీ దశాబ్ద కాలం నుండి ఎందరో మహిళలు తమ హక్కులు సాధించుకుంటూ, రానున్న తరాల మహిళల హక్కుల కోసం పోరాడుతున్నారు. అటువంటి ప్రతి మహిళా భావితరాలకు ఆదర్శమే అవుతుంది. అటువంటి మహిళలకు నేడు ఎందరో మహానుభావులు చేయూత నిస్తున్నారు. రాజ్యాంగ విలువలను కాపాడేందుకు తాపత్రయ పడుతున్నారు. వారితో మన న్యాయస్థానాలు కూడా అండగావుండడం ముదావహం. శబరిమల తీర్పు ప్రారంభంలోనే ఉన్నతన్యాయస్థాన న్యాయమూర్తులు, స్త్రీ హక్కుల పోరాట కర్త సూసాన్ బి ఆంథోనీ అన్న "పురుషుల హక్కులేమీ ఎక్కువ గాదు, స్త్రీల హక్కులేమీ తక్కువ గాదు" అనే వాక్యాన్ని ఉటంకించారు. అంతేగాక స్త్రీని ఒకప్రక్క దేవతలతో పోలుస్తూ మరోప్రక్క వారి హక్కులను అణచివేస్తూండే పద్ధతి విడనాడబడాలన్నారు. ఇంకా "స్త్రీలను శారీరకధర్మాల రీత్యా వేరుచేయడం అనేది ఎక్కడా నియమ నిబంధనలలో లేదని, మన రాజ్యాంగం ఎప్పుడూ దానిని సమర్థించదు" అని అన్నారు.

ఇంకా ఇలాంటి ఆణిముత్యాలు ఎన్నో ఏరుకోవాలంటే మనము తీర్పులోనికి వెళ్లాల్సిందే. ఈ శబరిమల అనే ప్రాంతం కేరళ రాష్ట్రములో పెరియార్ టైగర్ రిజర్వ్ లో దట్టమైన అడవుల మధ్య పశ్చిమ పర్వతశ్రేణుల మీద పతనంతిట్ట జిల్లాలో రాన్నీ తాలూకాలో వున్నది. నేడు సుప్రీంకోర్టు వెలువరించిన ఈ తీర్పు 411 పేజీలలో మూడు భాగాలుగా వున్నది. మొదటి భాగంలో

న్యాయమూర్తులు పరిగణనలోకి తీసుకున్న వివిధ తీర్పులు, రెండవ భాగంలో న్యాయమూర్తులు పేర్కొన్న పరిశీలనాంశాలు మరియు మూడవభాగంలో ఎందుకు ఈ పిటీషన్ను వ్యతిరేకిస్తున్నారో న్యాయమూర్తి ఇందూ మల్హోత్రా ఇచ్చిన విశ్లేషణ గురించి వున్నది. ఏది ఏమైనా మెజారిటీ న్యాయ మూర్తుల నిర్ణయాన్నే పూర్తి తీర్పుగా పరిగణిస్తారు కావున ఈ తీర్పు మనుగడలోనికి రాబడింది. 1991లో కేరళ ఉన్నత న్యాయస్థానము 'దేవాలయములోనికి మహిళలు ప్రవేశించకూడదు' అని తీర్పు ఇచ్చిన పదిహేను సంవత్సరాలకు ఇండియన్ యంగ్ లాయర్స్ అసోసియేషన్ అనే లాయర్స్ సంస్థ ఈ పిటీషన్ దాఖలు చేసింది. ఇక్కడ మనము ఎందుకు పదిహేనుసంవత్సరాల తరువాత వేశారు? ముందు ఎందుకు వేయలేదు? అని ప్రశ్నిస్తే ఈ మధ్యకాల ములో కేరళ రాష్ట్రములో హిందూమత సంబంధ చట్టాలలో మార్పులు వచ్చాయి. అలాగే రాజ్యాంగంలో అధికరణము 290ఎ చేర్చబడింది. ఈ అధికరణము క్రింద ప్రభుత్వమునుండి నిధులు సేకరిస్తున్న ఏ సంస్థ అయినా రాజ్యాంగ ప్రాథమిక హక్కులకు వ్యతిరేకముగా సొంత ఆంక్షలు పెట్టుకునే అధికారము లేదు అని

తెలియజేస్తుంది. ఈ వివరాలన్నీ తెలియజేస్తూ ఇంకా అధికరణము 14, 25లకు విఘాతమని పేర్కొంటూ దాఖలు చేసింది. ఈ అసోసియేషన్ ప్రెసిడెంటు ముస్లిం. కార్యదర్శి హిందువు. ఈ హిందువు ఆధ్వర్యములోనే ఈ పిటీషను ముందుకు కదిలింది. ఈ సంస్థ 2003 లో 26మంది లాయర్లతో ప్రారంభమై ఇప్పుడు అనేకమందితో వున్నది. ఈ పిటీషను 2006లో ఉన్నత న్యాయస్థానములో దాఖలు చేసినతరువాత, ముగ్గురు జడ్జిలతో కూడిన బెంచ్ ఈ పిటీషనును అక్టోబరు 2017లో అయిదుగురుతో కూడిన రాజ్యాంగ ధర్మాసనానికి రిఫర్ చేసింది. దరిమిలా సెప్టెంబరు, 2018లో అయిదుగురు న్యాయమూర్తులలో ఒకరైన మహిళా న్యాయమూర్తి ఈ పిటీషనును వ్యతిరేకించగా మరో మెజారిటీ నలుగురు న్యాయమూర్తులు పిటీషనును సమర్థించారు.

ఈ తీర్పు వెలువరించేటప్పుడు ఉన్నత న్యాయస్థానము ఈ క్రింది ప్రశ్నలను సంధించుకున్నది (లీగల్ భాషలో వీటిని ఇష్యూస్ అంటారు). అవి 1. మహిళల శారీరక సంబంధమైన అంశాల కారణంగా వారిని వివక్షతకు గురిచేయడం రాజ్యాంగంలో అధికరణాలు 14, 15, 17

లకు విఘాతము కలిగించినట్లు అవుతుందా? 2. ఈవిధముగా వారిని వివక్షతకు గురిచేయడము అధికరణము 25 ప్రకారం మత సంబంధ వ్యవహారాల నిర్వహణలో మతసంస్థలకు మహిళలను ఈ కారణంగా నిర్దేశించే హక్కు వున్నదా? 3. అయ్యప్పు దేవస్థానికి ప్రత్యేక మత సంబంధ నియమాలు ఏమైనా వున్నాయా? అలాగైతే అధికరణము 290-ఎ క్రింద ఆర్థిక వెసులుబాటు పొందుతూ, ఆ ప్రకారంగా కేరళ, తమిళనాడు ప్రభుత్వాల కన్సాలిడేటెడ్ ఫండు నుండి మొత్తాలు పొందుతూ మత సంస్థలు తమ ఇష్టమొచ్చిన నియమాలను రూపొందించుకోవడము రాజ్యాంగ అధికరణాలు 14, 15(3), 39(ఎ) మరియు 51 ఎ (ఇ)లకు విఘాతము కలిగించడము అవుతుందా? 4. అలాగే కేరళ రాష్ట్ర హిందూ ప్రదేశాలలో బహిరంగ పూజ ప్రార్థనల రూల్స్ లో రూలు-3లో ఏమైనా ఈ ఆలయములోకి 10 -50 సంవత్సరాల మధ్య మహిళలు రాకూడదు అని రాసి వుందా? అలా రాసివుంటే అది రాజ్యాంగ అధికరణాలు 15 మరియు 15(3) లకు విఘాతము కలిగించినట్లువుతుందా? 5. ఇదే రూలు కు సంబంధించి రూలు 3(బి) ఏమైనా కేరళ రాష్ట్ర హిందూ ప్రదేశాలలో బహిరంగ ప్రార్థనల చట్టం 1965కు వ్యతిరేకముగా వుంటే అది రాజ్యాంగము పార్టు మూడునకు వ్యతిరేకమవుతుందా? ఈ విధంగా ఉన్నత న్యాయస్థానము తనకు తాను ప్రశ్నలు సంధించుకున్న తరువాత గతములో 1991 లో కేరళ హై కోర్టులో మహిళల ప్రవేశాన్ని నిరోధించమని యెస్. మహేంద్రన్ అన్న వ్యక్తి వేసిన పిటీషనుకు సంబంధించి అప్పుడు కేరళ ఉన్నతన్యాయస్థానము సంధించుకున్న ఇష్యూస్ ప్రస్తావించింది. అవి ఏమంటే 1. అసలు ఈ 10-50 సంవత్సరాల మధ్య వయసు ఆడవాళ్ళు ఈ గుడిలో పూజలు, పండగలకు అనుమతించబడతారా?

ఈ శబరిమల దేవస్థానము పబ్లిక్ క్యారెక్టరు కలది అయినందున ఎవరైనా వెళ్ళి సందర్శించవచ్చని, దేవస్థానం బోర్డువారు ఆలయములోనికి మహిళలు ఆ వయసులవారు రాకూడదని నిరూపిస్తూ వున్న ఎటువంటి శాసనాలుగానీ, గ్రంథాలుగానీ సాక్ష్యంగా చూపలేకపోయారని

అయ్యప్పు గుడిని వదిలి ఎక్కడైనా వున్న ఆ దేవుని గుళ్ళని సందర్శించుకోవచ్చుకదా అనే వాదన, మహిళలు ఎక్కడైనా వారి ఇష్టంవచ్చిన చోట ప్రార్థనలు పూజలు చేసుకోవడము అనే ప్రాథమిక హక్కు ముందు నిలబడదని 11. మహిళల రుతుక్రమము కారణంగా వారికి ప్రవేశం లేదన్న వాదన ఈ ప్రాథమిక హక్కుకు విఘాతం కలిగిస్తుందని, ఈ విషయములో తంత్రిలు, భక్తులు గమనములో వుంచుకోవాలని,

2. ఈ వయసువాళ్ళని అనుమతించక పోతే మన రాజ్యాంగంలో 15, 25, 26 అధికరణాల ధిక్కారమవుతుందా? 3. దేవస్థాన బోర్డు వారికి అలాగే కేరళ ప్రభుత్వం వారికి ఈ అంశము మీద ఆడవాళ్ళని ఆ వయసులవాళ్ళని గుడిలోకి ప్రవేశించ నివ్వద్దని ఏమైనా వుత్తర్వులు కోర్టుచే జారీ చేయబడవచ్చునా? అనేటువంటి ప్రశ్నల తరువాత తన ప్రశ్నలకు సమాధానముగా అనేక వాదోప వాదనల తరువాత ఈ శబరిమల గుడిలోకి ఈ 10-50 సంవత్సరాల మధ్య మహిళలు ప్రవేశించ కూడదు అని, ఆఖరికి ఆ కొండ కూడా ఎక్కకూడదు అని, పైగా దేవస్థానం బోర్డు విధించిన ఈ నియమమేమీ రాజ్యాంగంలోని 15, 25, 26 అధికరణాలకు భంగంకాదు అని, ఈ దేవుడు నైస్థిక బ్రహ్మచారి అని చెప్పబడుతున్నందున ఈ విధమైన ఆంక్షలు దేవస్థానం బోర్డు విధించడములో ఆక్షేపణలు లేవని, పైగా ఇదేమీ కేరళ రాష్ట్ర పబ్లిక్ ప్రార్థనా ప్రదేశాలలో ప్రవేశించే చట్టం 1965కు విఘాతము కాదని తీర్పు చెప్పింది.

పై తీర్పుని క్షుణ్ణంగా పరిశీలించిన మీదట, పిటీషనర్లు దాఖలు చేసిన వివిధ ఆధారాలను పరిశీలించినమీదట దేవస్థానము బోర్డు వారు వారి నియమానికి సంబంధించి ఎటువంటి శాసనాన్ని కానీ, అధికృత గ్రంథాలను కానీ కోర్టువారికి సమర్పించనందున, ఉన్నత న్యాయస్థానము తమ ప్రశ్నలకు సమాధానముగా ఈ క్రింది కారణాలను తెలియచేస్తూ తీర్పుని

వెలువరించింది. అవి 1. ఈ శబరిమల దేవస్థానము పబ్లిక్ క్యారెక్టరు కలది అయినందున ఎవరైనా వెళ్ళి సందర్శించవచ్చని 2. దేవస్థానము బోర్డు స్టాట్యుటరీ బోర్డు అయినందున దీనిచే నిర్వహణ జరపబడుతున్నందున, ఈ దేవాలయానికి రాజ్యాంగంలోని ప్రాథమిక హక్కుల చాప్టర్ అమలవుతుందని 3. కాబట్టి రాజ్యాంగంలోని అధికరణము 25(1) మహిళలకు అనగా ఈ వయసు స్త్రీలపై ఆంక్షలు విధించడము అనేదాన్ని ఈ అధికరణము తోసిపుచ్చుతుందని 4. దేవస్థానం బోర్డువారు ఆలయములోనికి మహిళలు ఆ వయసులవారు రాకూడదని నిరూపిస్తూ వున్న ఎటువంటి శాసనాలుగానీ, గ్రంథాలుగానీ సాక్ష్యంగా చూపలేకపోయారని 5. స్త్రీలను ఈ దేవాలయములోకి అనుమతించండి అని చెప్పినందువల్ల హిందూ యుజమ్ యొక్క క్యారెక్టరు దెబ్బతింటుందని చెప్పడము అసాధ్యమని 6. పైగా స్త్రీలను అనుమతించకపోవడమనేది కేవలము 1950 ల నుండే ప్రారంభమైనట్లు కనిపిస్తున్నదని 7. ఈ కేరళ రాష్ట్ర 1965 చట్టములోని సెక్షను 3 హిందువులలోని అంతరాలు, విభేదాలు వుండడాన్ని నియంత్రిస్తుందని, కాబట్టి రూలు 3 (బి) దాని పేటెంట్ చట్టం 1965కి విఘాతము వుతుందని, ఈ దేవాలయముకు ప్రత్యేకమైన డినామినేషను లేదని 8. అధికరణము 26 దీనికి అపై అవదని, 9. అధికరణము 25(1) అనేది 10 - 50 సంవత్సరాల మధ్య

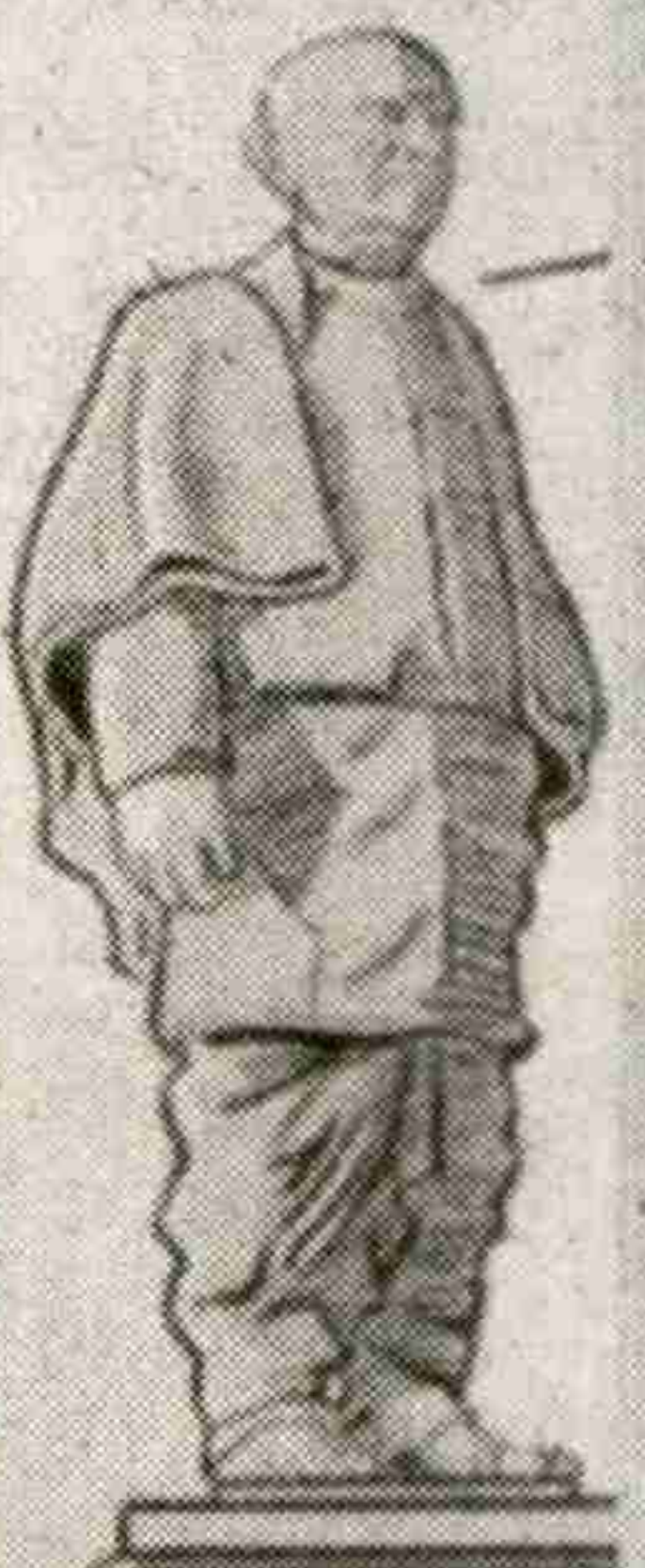
వయసుగల మహిళలు ఆలయములోనికి ప్రవేశించకూడదని ఎక్కడా చెప్పలేదు అని 10. అయ్యప్ప గుడిని వదిలి ఎక్కడైనా వున్న ఆ దేవుని గుళ్ళని సందర్శించుకోవచ్చుకదా అనే వాదన, మహిళలు ఎక్కడైనా వారి ఇష్టంవచ్చిన చోట ప్రార్థనలు పూజలు చేసుకోవడము అనే ప్రాథమిక హక్కు ముందు నిలబడదని 11. మహిళల రుతుక్రమము కారణంగా వారికి ప్రవేశం లేదన్న వాదన ఈ ప్రాథమిక హక్కుకు విఘాతం కలిగిస్తుందని, ఈ విషయములో తంత్రిలు, భక్తులు గమనములో వుంచుకోవాలని, 12. రూలు 3(బి)కి సంబంధించి ఇది రాజ్యాంగంలోని అధికరణము 15 (1)కు విరుద్ధంగా వున్నందున పైన చెప్పుకున్న ఈ రూలు 3(బి)ని కొట్టివేయడము జరిగిందని, మొత్తముమీద మెజారిటీ న్యాయమూర్తులు మహిళలు ఏ వయసువారైనా ఈ శబరిమల

ఆలయములోనికి ప్రవేశించవచ్చు అని, రాజ్యాంగ హక్కులే మహాన్నతమైనవని, వాటి నెవ్వరూ కాలరాయలేరని వుటంకించారు. ఏది ఏమైనా మహిళల హక్కులకు అనుకూలంగా ఈ దశాబ్ది కాలములో అనేక తీర్పులు ఉన్నతన్యాయ స్థానం నుండి వెలువడడము ముదావహము. వాస్తవానికి ఈ గుడుల సమస్యలే కాకుండా ఇంకా ప్రధానమైన సమస్యలు మహిళలకు ఎన్నో వున్నాయి. అవి సమాన పనికి సమాన వేతనము లేకపోవడము, ఉద్యోగం లేకపోవడం ఉద్యోగ భద్రత లేకపోవడము, రోడ్డు సేఫ్టీ లేకపోవడము, దరిమిలా రోడ్డు ప్రమాదాలలో మరణాలు సంభవించడము, రోజూ రెండుపూటలా కడుపునిండా ఆహారము అందరికీ అందకపోవడము, అత్యాచారాలు, ట్రాఫికింగు, గృహహింస, పురుషాధిక్య ఆంక్షలు, పని ప్రదేశాలలో పసిపిల్లలకు

పెంపక కేంద్రాలు లేకపోవడం వల్ల విద్యావంతులైన మహిళలు తమ పిల్లల బాగోగులు చూసుకోవడానికి దేశ వుత్పాదక శక్తినుండి తప్పుకొని నిరుద్యోగులుగా వుండడములాంటివెన్నో చాలా వున్నాయి. ఈ సమస్యల వరిష్కారానికి ఉన్నత న్యాయస్థానము తమ తీర్పుల ఇవ్వడంలోనూ మిశ్రమ స్థితి ఉన్నది. ఇచ్చినా పాలకులు వాటిని పట్టించుకోవడములేదు. ఆచరణలో పెట్టడము లేదు.

వీటిని అమలుపర్చడంలో ప్రజలలో చైతన్యం రావాలి. ఇప్పుడు ఈ శబరిమల గురించి ఎంత వాద వివాదాలు, చర్చలు, ఆందోళనలు జరుగుతున్నాయో అంతకుమించి పైన తెల్పిన ఇతర సమస్యలపై కూడా మీడియా, వ్యక్తులు, సంస్థలు కృషి చేయాలని ఆశిద్దాం. నవ్య భారతావనిని నిర్మించడానికి దోహదపడదాం.

Statue Of Unity

Statue Of Poverty

Gas ₹950

Petrol ₹92

1L=₹74

- పోస్టులు నిళ్లు ధరభాస్తులు పుళ్లు.**
- రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా పోస్టులు సంఖ్య = 7729
  - డిఎస్సీ కోసం ఫీజు చెల్లించిన వారి సంఖ్య = 6,06,326
  - ధరభాస్తులు అందిన వారి సంఖ్య = 5,65,833
  - జిల్లాల వారిగా చూస్తే పోస్టులు సంఖ్య = 100,లు
  - కేటగిరీలు వారిగా చేస్తే పోస్టుల సంఖ్య = 0,లు
  - కొన్ని జిల్లాల్లో ఎస్ఎ పోస్టులు అస్సలే లేదు.
  - విద్యాశాఖకు - అప్లికేషన్ల, ధనం.
  - రెండు సార్లు టెట్ నిర్వహించడం ద్వారా ఎపి విద్యాశాఖకు.
  - 37 కోట్లు పైబడి ఆర్థికం వచ్చింది.
  - ఇప్పుడు డిఎస్సీ ధరభాస్తులకు, 30,31,62,500.కోట్ల రూ/- విద్యాశాఖకు రావడం జరిగింది.
  - అంటే మొత్తం కలిపి విద్యాశాఖకు, దాదాపుగా 67,కోట్లు. పైబడి విద్యాశాఖకు రావడం జరిగింది.
  - అంటే, లక్షలకు పైబడి డిఎస్సీ, ధరభాస్తులకు ఫీజు చెల్లించారు.
  - అందులో 7729, మంచి తీసేస్తే మిగిలిన వారంతా నిరుద్యోగులే.
  - అంటే మిగిలిన వారంతా ప్రభుత్వాన్ని అదనంగా డబ్బు చెల్లించినట్లు.
  - అంటే ప్రభుత్వం నిరుద్యోగులను పెంచడం లేదు.
  - నిరుద్యోగులే ప్రభుత్వాన్ని పెంచుతున్నారు.

సంక్షిప్తం   **ప్రియులను దారిలోకి తెచ్చుకునేందుకే రేప్ కేసులు!**

అత్యాచారాలు గతంలో జరిగాయి. ఇప్పుడూ జరుగుతున్నాయి. మరి ఆందోళనకర అంశం, కోర్త ధోరణి ఏమిటంటే ప్రియులను దారిలోకి తెచ్చుకునేందుకు మహిళలే రేప్ కేసులు పెట్టడం. రోజుల పాటు కలిసి తిరుగుతారు. గొడవ పడిన మరుక్షణమే... అత్యాచారానికి గురయ్యానంటూ ఆ మహిళ కేసు పెడుతుంది.

పసిబిడ్డలు అత్యాచారానికి గురవుతున్నారు. వీళ్లు కూడా ప్రియులతో గొడవ దారికి తెచ్చుకోవడానికే ఇలా కేసులు పెడుతున్నారేమో...!

-హరియాణా సీఎం మనోహర్ లాల్ ఖట్టర్.

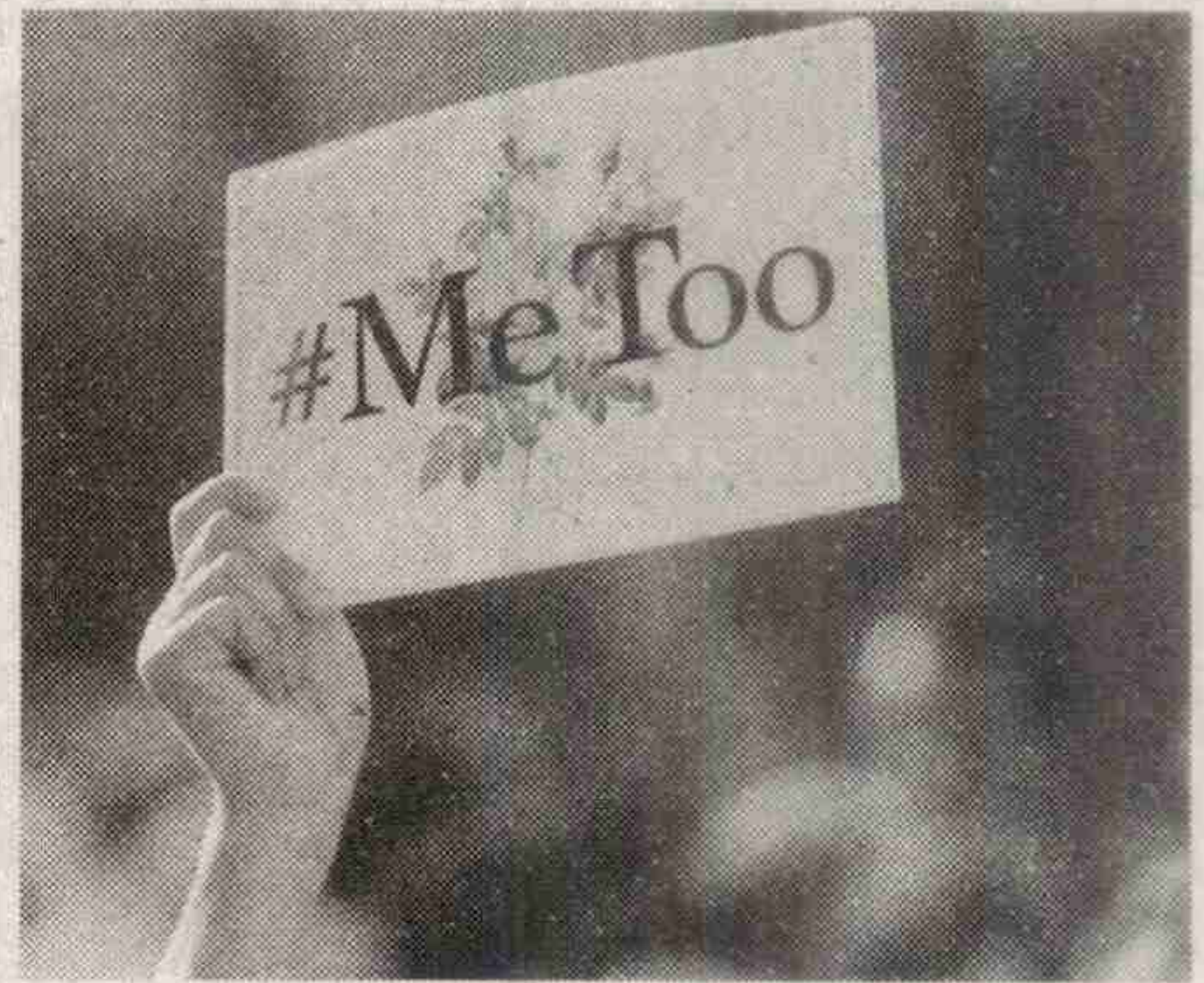

ఉమ్మడి పోరాటాల ఆవశ్యకత

వర్గాధారిత సమాజాలపై విమర్శ ఈ పుస్తకానికి పునాదిగా ఉంది. పెట్టుబడిదారీ సమాజపు ద్వంద్వ విలువనూ, కపటత్వాన్ని ఎండగట్టేటప్పుడు బెబెల్ శ్రామిక మహిళల స్థితిగతుల గురించే కాక మొత్తం మహిళా లోకం గురించే చాలా సునిశితంగా స్పందించాడు. ఇది వర్గేతరం అంటూ ఉద్యమంలో కొందరు చేసిన తప్పుడు విశ్లేషణను బెబెల్ తిప్పికొడుతూ సమాజంలో అన్ని తరగతుల మహిళలూ పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ బాధితులేనన్నాడు. బెబెల్ ఇంకా ఈ విధంగా పేర్కొన్నాడు. “తమ సామాజిక హోదాతో నిమిత్తం లేకుండా, మహిళలు, సమాజ పరిణామంలో పురుషుల అణచివేతకు గురయ్యారు. కనుక, ప్రస్తుత రాజ్యం, సమాజముల చట్టాలను, వ్యవస్థలను మార్చటం ద్వారా వారి అశక్తులను తొలగించటం అనేది స్త్రీలందరి ఉమ్మడి ప్రయోజనమేనని” బెబెల్ రాశాడు.

సామాజిక మార్పు కోసం సాగే పోరాటాల నిమిత్తమూ, అలానే కార్మిక మహిళలకు, ఎగువ వర్గాలకు చెందిన మహిళలకూ మధ్య సంబంధాలకు సంబంధించి వ్యూహాలను రూపొందించేటప్పుడు ఆయన అసాధారణ అంతర్దృష్టిని ప్రదర్శించాడు. “పెట్టుబడిదారులకూ, శ్రామికవర్గానికీ మధ్య గల వర్గ వైషమ్యాలు పారిశ్రామిక సమస్యల పెరుగుదలతోపాటే వృద్ధి చెందుతాయి. ఇది మహిళా ఉద్యమంలో కూడా ప్రకటితం అవుతుంది. వర్గరీత్యా ఈ సోదరీమణులు పరస్పరం శత్రుత్వాన్ని కలిగి ఉన్నప్పటికీ, వర్గ పోరాటంలో మునిగి ఉన్న పురుషులతో పోలిస్తే వీరి మధ్య ఉమ్మడి అంశాలు చాలా ఉన్నాయి. (ఉదాహరణకు ఏదైనా వృత్తి లేదా పనిలోకి ప్రవేశించే హక్కు). వారు వేర్వేరు సైనిక శ్రేణులుగా కదిలి ఉమ్మడిగా దాడి చేస్తారు”. మహిళల హక్కుల కోసం ప్రపంచవ్యాప్తంగా సాగే ఉద్యమంలో వివిధ

వర్గాలు, పోరాట వాహినులు కలిసి ఉన్నాయి. “మొత్తంగా చూస్తే స్త్రీపురుషుల స్థితిగతులను మార్చటానికి”, ఇలాంటి పోరాటాలు చాలవని బెబెల్ నొక్కి చెబుతాడు. స్త్రీపురుషులిద్దరూ సంపూర్ణమైన ఆర్థిక, మేథో స్వాతంత్ర్యాన్ని సాధించేందుకు వీలు కల్పించే సామాజిక పరివర్తన కోసం సాగే పోరాటంలో తన వర్గానికి చెందిన పురుషులతో చేతులు కలపవలసిన బాధ్యత కార్మిక మహిళలకు ఉందని బెబెల్ చెప్తాడు.

రియల్ స్టోరీ

మహారాష్ట్ర బులానా జిల్లాలో.. ఒక చిన్న కుగ్రామం. 65

ఏళ్ల లతమ్మ (లతా భగవాన్ ఖరే) తన భర్త, ముగ్గురు ఆడపిల్లలతో జీవనం సాగిస్తుంది. ఆ దంపతులు ముగ్గురు ఆడపిల్లలకి పెళ్లిళ్లు చేశారు. ఆ పెళ్లిళ్ల కోసం చేసిన అప్పులు మిగిలాయి. కాయ కష్టం చేసి ఋణ విముక్తులు కావటానికి వారిరువురు శ్రమిస్తున్నారు. ఇలాంటి కష్టకాలంలో భర్త అనారోగ్యం పాలయ్యాడు.

అక్కడి డాక్టర్లు అతన్ని చెక్ అప్ కి రిఫర్ చేశారు. తన ఇంటి దీపాన్ని ఆర్పవద్దని.. కనబడని దేవుళ్లందరికీ మొక్కుతూ ఉంది. కానీ తలచినది జరిగితే విధి గొప్పతనం ఏముంది? ఎం.ఆర్.ఐ టెస్ట్ చేయించాలి. మరి కొన్ని ఖరీదైన పరీక్షలు చేయిస్తే కానీ.. జబ్బు నిర్ధారణ చెయ్యలేమని తేల్చి చెప్పేశారు. లతమ్మ ఏడుపు ఆపుకోలేకపోయింది. తన మాంగల్యం తన కళ్ల ముందే దూరం అవుతుందని ఏడ్చింది. దేతిలో పైసా లేదు. ఇంకా ఖరీదైన పరీక్షలు! అంటూ.. రోధిస్తుంది. ఆమె కన్నీళ్లు.. ఆమె మాట వినడం లేదు. ఆకలిగా ఉందన్న భర్తకు రెండు సమోసాలు తెచ్చి ఇచ్చింది. కాగితం పడవేస్తూ మారథాన్ గెలవండి. 3వేలు పొందండి అన్న పుస్తక ప్రకటన చూసింది.

19-12-2013న బారామతి మారథాన్ మొదలవబోతూ ఉంది. పోటీదారులందరూ స్పార్ట్స్ బట్టలు, బూట్లు కట్టుకుని సిద్ధంగా ఉన్నారు. 9 గజాల నేత చీర కట్టుకుని.. కాళ్ళకి కనీసం చెప్పులు కూడా లేకుండా.. తడి కళ్లతో నిలబడ్డ 65 ఏళ్ల లతమ్మ పోటీలో పోల్గొనటానికి అనుమతి అడిగింది. అందరూ ఆమెని పిచ్చి దానిలా చూశారు. ఆమెని పోటీకి అంగీకరించలేదు. కానీ.. ఆమె పట్టు విడవలేదు. వాళ్ళతో వాదించింది. ప్రాధేయపడింది. బ్రతిమాలింది. చివరికి బరిలో దిగింది. పోటీ మొదలయ్యింది. లతమ్మ చీర నుండి కాళ్ళు బయటకి లాగింది.. ఉడుములా పరిగెత్త సాగింది. ఆమెకి తన వయసుగాని.. కాళ్ళకి గుచ్చుకుంటున్న రాళ్ళు కానీ.. ఎర్రటి ఎండ కానీ.. తెలియలేదు. తనకు తెలిసిందల్లా.. గెలవాల్సి మూడు వేలు తీసుకోవాలి భర్తకి టెన్షన్లు చేయించాలి.. సరైన వైద్యం చేయించాలి. తన భర్త బతకాలి.. తనకి జీవితాంతం తోడు ఉండాలి.. అదే లక్ష్యం.. అదే వేగం.. అదే పరుగు.. అదే విజయం. బారామతి మారథాన్ ఒక చరిత్ర .. బారామతి ప్రజలకి ఒక గొప్ప అదృష్టం.

ప్రజలు చప్పట్లు మధ్య ఆమె మారథాన్ నెగ్గింది.

ఆమె ఇల్లు

హౌస్ ఓనర్ ఆశ్చర్యపోయింది ఎదురుగా నిలుచున్న మనిషిని చూసి.

వయసు యాభై, యాభై అయిదు ఉంటాయి. చూస్తుంటే చక్కని ముత్యమిద్దరి అని తెలిసిపోతోంది. చదువు, సంస్కారం కూడా ఉంటాయని ప్రత్యేకంగా చెప్పాల్సిన పని లేదు. భాష చక్కగా ఉంది. హుందాగా కట్టుకున్న చీర, చేతులకు మట్టిగాజుల మధ్య ఒకటి రెండు బంగారు గాజులు, మెట్టెలు, మంగళసూత్రాలు... కాని తను ఒక్కతే ఉంటానంటోంది. అందుకే ఆశ్చర్యం.

‘ఏం, ఇవ్వరా?’ అడిగింది.

‘అబ్బే...అలాంటిదేమీ లేదు. మిమ్మల్ని చూశాను ఒకటి రెండుసార్లు మార్కెట్లో. చేరండి. మా పిల్లలు ఎక్కడెక్కడో సెటిల్ అయ్యి బోర్ కొడుతోంది. ఈ చిన్నపోర్స్ అందుకే అద్దెకు వదిలాం. చేరండి పర్లేదు’

సంతోషంగా నమస్కారం చేసింది.

ఏమేం సామాన్లు తెచ్చుకుంటుందో అని హౌస్ ఓనర్ చూస్తూ ఉంది.

ఏమీ లేవు. ఒక చాప, రెండు దుప్పట్లు. మార్కెట్లో గ్యాస్ తో పాటు అమ్మే చిన్న స్టా. ఒకటి రెండు బ్యాగుల్లో బట్టలు. ఇక్కడకు చేరాకే పాల కోసమైనా గిన్నె కొనుక్కుని వచ్చి పొంగించింది. కొంచెం కాఫీ చేసి హౌస్ ఓనర్ కు ఇచ్చింది కూడా. రెండు మూడు రోజుల్లోనే ఆ చిన్న పోర్స్ ముచ్చటైన ఇంటిగా మారిపోయింది. గడప, దగ్గర రెండు పూల కుండీలు చేరాయి. ముగ్గులు. తక్కువధరకు వచ్చినవే అయినా అందంగా ఉన్న వాల్ హ్యాంగింగ్లు. కుతూహలంతో హౌస్ ఓనర్ తొంగి చూస్తే ‘నా ఇల్లండీ... అచ్చంగా నా ఇల్లు’ అంది నవ్వుతూ.

‘ఖాళీ చేయించరుగా’ మళ్ళీ అడిగింది.

‘అబ్బే లేదండీ... మీరు ఎన్నేళ్లయినా ఉండొచ్చు. ఖాళీ చేస్తానన్నా నేను చేయించనుగా’

‘అమ్మయ్య.. ఇలాంటి దిలాసా మా ఇంట్లో ఉండేది కాదంటే నమ్మండి’ అంది.

భర్త ఇంజనీరు. స్టాఫ్ మీద చెలాయించాడు కాని ఇంట్లో చెలాయస్తే ఎలా? పడి ఉండటానికి బంట్లోతా భార్య?

ఒక రోజు కాఫీ అడిగాడు.

సిద్ధంగా పెట్టిన డికాక్షన్ చేయి జారి ఒలికిపోయింది. మళ్ళీ సిద్ధం చేస్తుంటే విసుక్కున్నాడు. విసుక్కోవచ్చు. దానికి పద్ధతి ఉండాలి కదా!

‘సంసారం బుద్ధులు బొత్తిగా లేవు నీకు. ఒక్క రూపాయి సంపాదిస్తే తెలుస్తుంది సంపాదన ఎంత కష్టమో’ అన్నాడు.

సంసారం బుద్ధులు లేవా తనకు? పెళ్లయ్యి ముప్పై ఏళ్లు గడుస్తుంటే సంసారం బుద్ధులు లేవని కనిపెట్టాడా? చిన్న ఉద్యోగిగా ఉన్నప్పుడు ఇల్లు ఎలా లాక్కుని వచ్చింది, పిల్లల చదువుకని ఎలా పొదుపు చేసింది, తెచ్చిన జీతంలో రూపాయి రూపాయి దాచి ఎలా మిగిల్చి ఇచ్చింది? రెండు చెంచాల కాఫీ పొడికి ఇంత పెద్ద మాట?

పట్టుదల వచ్చింది. తెలిసిన వాళ్ల ఆఫీసు ఉంటే చిన్న ఉద్యోగం సంపాదించింది. పార్ట్ టైమ్ లాంటిది. నాలుగైదు గంటలు హెచ్ఆర్లో కూచుని అటెండెన్స్ అవీ చూడాలి. భర్త కక్కాలేక మింగాలేక చూశాడు. కక్కేది ఏముంది... మింగడమే.

‘ఊరి నుంచి అక్కయ్య వస్తోంది వెళ్లి రిసీవ్ చేసుకో’ అన్నాడు ఒకరోజు.

ఆడపడుచు అంటే తనకూ గౌరవమే. కాని ఆఫీసులో ఊహించని పని పడి వెళ్లలేకపోయింది. ఆడపడుచు నేరుగా ఇంటికే వచ్చేసింది. అక్కాతమ్ముళ్లు ఏం మాట్లాడుకున్నారో గాని అతనికి కోపం వచ్చింది. కోపం రావచ్చు కాని దానిని వ్యక్తపరచడంలో పద్ధతి ఉండాలి కదా!

‘నువ్వు కావాలనే వెళ్లలేదు కదూ’ అన్నాడా రాత్రి. ‘అది కాదండీ’... ‘నా మాటంటే నీకు లెక్కలేదు. చూస్తున్నానంతా. ఇలా అయితే నా ఇంట్లో ఉండాల్సిన పని లేదు. ఒళ్లు దగ్గర పెట్టుకుని ఉండు. లేదంటే వేరే ఇల్లు చూసుకొని పో.’ ఏమంటున్నాడు... నా ఇల్లు అంటున్నాడు. స్థలం చూసినప్పుడు, రిజిస్ట్రేషన్ చేయిస్తున్నప్పుడు, శంకుస్థాపన చేస్తున్నప్పుడు, కడుతున్నప్పుడు, కట్టాక ఇక్కడే పిల్లలను పెంచుతున్నప్పుడు, వంట చేస్తున్నప్పుడు, తులసి కోట చుట్టూ తిరుగుతున్నప్పుడు, రాత్రిళ్ళు అతనికి పవళింపు సేవ చేస్తున్నప్పుడు, ఇన్నేళ్లుగా ఈ

నాలుగ్గోడలను తీర్చిదిద్దుతున్నప్పుడు తన ఇల్లు కూడా అనుకుందే! తనకు హక్కు ఉంది అనుకుందే! తనది కాకుండా పోతుందా అనుకుందే! తనది కాదు.

ఏ ఇల్లా స్త్రీది కాదు. అయితే అది తండ్రిది. లేకుంటే భర్తది. కాకుంటే కొడుకుది. ఈ ఇల్లే లేకుండా పోవడం వల్ల కదా మగాడు ఆడదాన్ని ఆడిస్తున్నాడు! ఇంటిని సంపాదిస్తాను. నా ఇంట్లో నేనుంటాను అని అనుకుంది. గాయపడినప్పుడు నిర్ణయాలు గట్టిగా ఉంటాయి. గట్టి నిర్ణయాలు చెక్కు చెదరవు. ఇప్పుడు బయటకు వచ్చేసింది.

ఈ ఇల్లు తీసుకుంది. వారం పదిరోజులు గడిచాయో లేదో ఊరి నుంచి తమ్ముడు దిగబడ్డాడు.

‘ఏంటక్కయ్యా... ఈ చోద్యం’ అన్నాడు బెంగగానే, అక్క అంటే ఇష్టంతోనే.

‘చోద్యం ఏముందిరా? అది ఆయన ఇల్లు. ఆయన అనుమతితో ఆయన పద్ధతి ప్రకారం నేను ఉండాలి. ఇది నా ఇల్లు. ఇక్కడ నా ఇష్టప్రకారం నేనుంటాను. మగాళ్లకు ఇదొక ఆటైంది... చీటికి మాటికి ఫో... నా ఇంటి నుంచి అని భయపెట్టడం.... బెదరగొట్టడం... ఏం, పోలేమనుకున్నారా?’

‘బావ బాగా బెంబేలుపడిపోతున్నారక్కా’

‘ఎందుకురా బెంబేలు? నేనేం విడిపోలేదుగా! రమ్మను ఇక్కడకు. నాకు తోచిందేదో నేను పెడతాను. ఉండమను. లేదంటే ఉండిపోమను. కాని నా కంఠంలో ప్రాణం ఉండగా ఆ ఇంటి గడప తొక్కును’.

‘పిల్లలు కంగారుపడుతున్నారు’ ‘పడనీ’ ఊళ్లో మగాళ్లందరూ కంగారు పడుతున్నారు’

‘పడనీ’ అసలీ ప్రపంచమే కంగారుపడేలా ఉంది. ఎంత పని చేశావక్కా అన్నాడు తమ్ముడు. ఆమె చిరునవ్వుతో తన డబ్బుతో తాను కొన్న, కింద పడినా, చేయి ఒలికినా ఎవరూ ఏమీ అనని, ఫో బయటకి అని బెదిరించలేని కాఫీని కలపడానికి వంట గదిలోకి వెళ్లింది.

ఆమె విధిని జయించింది...!!

నదియా మురాద్ - నోబుల్ బహుమతి గ్రహీత

మెసపోటేమియా..నాగరికత పరిధివిల్లిన ఇరాక్ కు చెందిన ప్రాంతమిది. సిరియాకు సరిహద్దుల్లో సింజారా పర్వతసానువుల చెంతన స్వయంసమృద్ధితో బతుకుబండిని లాగిస్తున్న యాజీది తెగ ఒక ప్రత్యేక అస్థిత్వము గలది. కోజో, దాని చుట్టుపక్కల గ్రామాల్లో ఈ తెగజాతి ఎక్కువగా వుండేది. దానికి ముస్లిం క్రిస్టియనుల వలే ఒక పవిత్ర గ్రంథంకాని మతవ్యాప్తి చేయడానికి ఏ మార్గాన్నైనా అనుసరించమని చెప్పిన ప్రవక్తలుగాని లేరు. వారి దేవుడు నెమలిరూపంలో వుండే దేవదూత.దేవుడినుండి విడివడడం వల్ల సంప్రదాయముస్లింలు యాజీదిలను సాతానుజాతిగా పరిగణిస్తారు. కష్టజీవులైన యాజీది ప్రజలు ఆ ప్రాంతాన్ని తమది చేసుకొని గొర్రెల పెంపకం, వ్యవసాయం చేసి జీవించేవారు. ఒకరిపట్ల ఒకరు ప్రేమాభిమానాలతో వగలు వనిపాటలతో సాయంత్రాలు ఆటపాటలతో కలిసిమెలసి వుండే ఈ తెగ జనులంటే ముస్లింలకు చిన్న చూపు. వారి సాంప్రదాయక వేషధారణ అంటే

వారిని ముస్లిం మతం పుచ్చుకోవాలని బలవంతం చేశారు. వారి గొర్రెలను అవహరించారు. గొర్రెల కావరులను బెదరించారు. ప్రశాంత గాలులు వీచే కోజో గ్రామంలో అలజడులు సృష్టించారు. ఆ గ్రామంలోనే నదియా మురాద్ ఆరుగురు అన్నలు ఐదుగురు అక్కల ముద్దుల చెల్లిగా జన్మించింది. తమకున్న ట్రక్కులో దగ్గరలో

ఆనందంగా జీవిస్తున్న ఆ కుటుంబాన్ని ఇస్లామిక్ స్టేట్ ఉగ్రవాదులు ఆగష్టు నెల 2014 లో చిన్నాభిన్నం చేశారు. తన ప్రియమైన తల్లి అన్నదమ్ములతో సహా వద్దెనిమిదిమంది కుటుంబసభ్యులను కిరాతకంగా పొట్టన పెట్టుకున్నారు. కళ్ళెదుట జరిగిన మారణకాండ ఒక ఎత్తైతే యువతులను లైంగిక బానిసలుగా,

చిన్నవయసులోని మగ పిల్లలను భవిష్యత్ మిలిటెంట్లుగా మార్చి దానికి బందీలుగా తీసుకెళ్ళడం మరో దారుణం. ఇంత దారుణకాండకు కారణం వారు ముస్లిం మతాన్ని స్వీకరించకపోవడమే. దాదాపు 5000 మందిని చంపివేశారు. 3000 మంది యువతులను బందీలుగా పట్టుకున్నారు.

కళ్ళముందరే కన్నవారిని తోడబుట్టినవారిని చంపుతుంటే చిగురుటాకులా వణికిపోయింది. 'సబయ'లు గా పిలువబడుతూ లైంగికావనరాలను తీర్చే బానిసలుగా తమ జాతి

ఎగతాళి. షియా, సున్నీ తెగవారే గాక కుర్దులు కూడా వీరిని దూరంగా పెట్టేవారు. యాజీది తెగ ఆ దేశంలో మరీ అణగారిన వర్గం లాంటిదన్న మాట. ప్రజాస్వామ్య దేశాల్లోనే ఈ వివక్షా విషవృక్షం దినదినాభివృద్ధి చెందుతోంటే ఇక మతోన్మాదసంస్థలే ఊతంగా గల దేశాల్లో చెప్పేదేముంది? ఐసిస్ ఇస్లామిక్ స్టేట్ స్థాపన కోసరం నడుము కట్టిన ఉగ్రవాద సంస్థ. ఇరాక్ లో పుట్టి సిరియా, కుర్దిస్తాన్ లాంటి అన్ని ముస్లిం దేశాల్లో వ్యాపించిన ఐసిస్ మిలిటెంట్ల కన్ను ఈ యాజీది తెగపై పడింది.

స్వేచ్ఛా జీవనపిపాసులైన

వున్న మసౌలి టౌనుకు అన్నలతో వెళ్ళిరావటమంటే ఆమెకు చెప్పలేని సరదా. తమ గ్రామంలో దొరకని కాండీలు, ఇంకా గొర్రెల మాంసంతో చేసే సాండ్ విచ్లు కొనుక్కోవడమంటే కూడా. పెద్దయ్యాకా పెళ్ళి కూతుర్లకు మేకప్ వేసేపని చెయ్యాలని ఆశపడేది. ఇంకా చదువుపూర్తిచేసి మంచి హిస్టరీ టీచరయ్య యాజీది వంశ మూలాలను కనిపెట్టాలని కలలు కనేది. తమ తెగవారు జరుపుకునే సంబరాలలో ముస్లిం స్నేహితులు భోజనం చేయకపోవడం ఆమెని కలచివేసినా వారి సంప్రదాయం అంతే అని సరిపెట్టుకునేది. ఆస్తిపాస్తులు లేకపోయినా

యువతులను పశువులకన్నా హీనంగా వేలం వేస్తుంటే ఏమీ చేయలేని నిస్సహాయత తో నేలపై కూలబడి తనను తక్కువ హింసించగల అంత బలంగా లేని మిలిటెంట్లు కాళ్ళను వెతుకలాడుకుంది. కాని మిలిటెంట్లందరి తీరు ఒకటే అనేందుకు నిదర్శనంగా నరకం చూపిస్తుంటే వెక్కివెక్కి ఏడుస్తూ అన్నలను తల్లిని గుర్తుచేసుకుంటూ ఆ నరకం నుండి తప్పించుకోవటానికి శాయశక్తులా ప్రయత్నం చేస్తూ మూడునెలలు చిత్రవధ అనుభవించింది. ఆమె వ్యధను ఆమె మాటల్లోనే విందాం.

బానిసల కొనుగోలు మార్పిడి

సంత చీకటిపడిన తర్వాత తెరచుకుంటుంది. ఆ దుర్మార్గపు మనుషుల రాకను, హింసాత్మక పదఘట్టనలను మా చెవులు ముందుగానే పసిగడతాయి. మమ్మల్ని బందీలుగా వుంచిన గది తలుపులు తెరచుకోక మునుపే మా మూల్గులు పెడబొబ్బలు భీత్యారాల కేకలు వారికి స్వాగతం పలుకుతాయి. సలుపుతున్న గాయాల, మూల్గులు మరింత ఎక్కువగా శబ్దిస్తాయి. ఇవేవీ ఆ మూర్ఖుల చెవికెక్కవు. పశువుల బేరగాళ్ళ కన్నా హీనంగా మమ్మల్ని చుట్టుముడతారు. ముందుగా మేము లేతగా వున్నామా లేదా అని మా శరీర భాగాలను ఎక్కడబడితే అక్కడ తాకుతూ పరిశీలిస్తారు. కన్యలమా కాదా అని వెకిలి నవ్వుతో జుట్టును చేతిలోనికి తీసుకుని ప్రశ్నిస్తారు. మా యజమాని తన అంగట్లోని సరుకు నాణ్యతను మరింతగా చూపేందుకు కాలితో ముందుకు తోస్తూ మా దుస్తులను తప్పించేందుకు ప్రయత్నిస్తూ వుంటాడు. వేము సి గ్లతో అవమానభారంతో నిస్సహాయతతో మరింతగా మాలోకి మేమే బంతులవలే ముడుచుకుపోతూ స్నేహితుల చాటుకో అక్కల చాటుకో నక్కుకుంటూ వారి నుంచి తప్పించుకునేందుకు ప్రయత్నిస్తూ వుంటాం. సల్వాన్ అనే తీవ్రవాది పెద్ద మిడిగుడ్లతో భయంకరంగా వుంటాడు. వాడి చేతిలో బడిన అమ్మాయి క్రషర్ కింద చెరకు పిప్పివలె నలిగిపోవలిసిందే. అత్యాచారం చేసే ముందర మాకు మేమే అలంకరించు కోవలసి వుంటుంది. నవ వధువులను అలంకరించాలని కలలు కన్న నా చేతులు శవ సమానురాలనైన నన్నే అలంకరిస్తాయి. పొద్దంతా దుస్తులు కూడా ధరించనీయరు. సల్వాన్ ను చూస్తూనే నేలకి కరచుకొని గడగడ వణుకుతూ కనబడకుండా ముఖం దాచుకుంటాను. హింస తప్పదని తెలిసిన తర్వాత సన్నగా బలహీనంగా కనబడే కాళ్ళను వెతుకబట్టుకుంటాను. వాడిని నన్ను తీసుకుపోమ్మని వేడుకుంటాను. ఆ విధంగా ఎక్కువ హింసను తప్పించుకోవాలని చూస్తూ ఒకసారి హజ్జి సల్మాన్ అనే వాడి చేతికి

చిక్కాను. వాడు దినమంతా కొడుతూ వాడి భార్యలా సేవలు చేయిస్తూ మరో రకం నరకం చూపాడు. ఎన్నోసార్లు ఆ దుర్మార్గపు చేతుల నుండి తప్పించుకోవాలని పారిపోయే ప్రయత్నం చేసి మళ్ళీ దొరికిపోయి మరింత చిత్రహింసను అనుభవించేదాన్ని. అలా పారిపోయే ప్రయత్నం ఫలించని రోజు శిక్షగా మూకుమ్మడి రేప్ కు గురయ్యేదానిని. కాని ప్రయత్నాన్ని మాత్రం ఆపేదాన్ని కాదు. చివరకా రోజు రానే వచ్చింది. గది తలుపులు తాళం వేయడం మరచిన నా యజమాని నుండి తప్పించుకుని శరణార్థుల శిబిరాన్ని జీవచ్ఛవంలా చేరుకున్నాను. నన్ను బంధించిన ఇంటికి పక్కనే వున్న ఐసిస్ ను సమర్థించని ముస్లిం కుటుంబం తమ ప్రాణాలను ఫణంగా పెట్టి నన్ను అక్కడ నుండి శరణార్థుల శిబిరానికి చేర్చింది. నేనైతే అదృష్టవంతురాలినే...ఎట్టకేలకు చెరనుండి బయటపడ్డాను. కాని వేలాది యాజీది అమ్మాయిలింకా అక్కడే ఆ దుర్మార్గ మిలిటెంట్ల చేతుల్లోనే బతికివుండగానే నరకం చూస్తున్నాను. వారి గురించి, వారి యాతనామయ జీవితం గురించి ఈ ప్రపంచానికి తెలియజెప్పడానికి నేను పూనుకున్నాను. ఆనందకరమైన నా జీవితాన్ని నా తోటి యాజీదిల జీవితాన్ని దుఃఖమయం చేసిన మిలిటెంట్లను ప్రపంచం ముందర దోషులుగా నిలబెట్టాలనే నా తపన. నా జాతికి జరిగిన అన్యాయం ఇంతటితో సమసిపోవాలనే నా పోరాటం. నాకిచ్చిన ఈ అత్యున్నత నోబుల్ పురస్కారం ఇంకా ఆ కిరాతకుల చేతిలో నలుగుతున్న నా జాతి మహిళలకు న్యాయం చేయడానికి ఉపకరిస్తుందని ఆశిస్తున్నాను. ఇదీ 2018 నోబుల్ శాంతి బహుమతిని కాంగో అత్యాచార బాధిత మహిళల వైద్యుడు గౌరవనీయ డాక్టరు డెనిస్ ముక్వేగెతో కలిసి పంచుకున్న యాజీది పోరాట మహిళ నదియా మురాద్ కథ.

ఐసిస్ మిలిటెంట్ల బారి నుండి తప్పించుకున్న ఆమె ఒక రువాంగాకు చెందిన శరణార్థుల శిబిరంలో

తలదాచుకుంది. ఫిబ్రవరి 2015లో బెల్జియన్ వార్తాపత్రిక 'లా లిబె బెల్జిక్యా' కు తన తొలి ఇంటర్వ్యూ ఇచ్చింది. తర్వాత 2016లో అమల్ క్లానే ను కలిసి ఆమెను తన తరపున లాయర్ గా పనిచేయమని అభ్యర్థించింది. వ్యధాభరితమైన ఆమె గాధ విన్న అమల్ తన పూర్తి సమయాన్ని నదియాకే కేటాయిం చింది. నదియాను తన క్లయింట్ గా గాక స్నేహితురాలిగా పరిగణిస్తూ ఆమెకు తన సంపూర్ణ సహకారమందించింది. అలా అమల్ తో కలిసి శరణార్థుల శిబిరాలను దర్శించి యాజీది తెగ మహిళలకు ధైర్యం నూరిపోసింది. ఇరాక్ దేశాధ్యక్షుడిని కలిసి తన తెగపై జరుగుతున్న అమానుష దాడిని వివరించింది. యూరోప్ లోను పర్యటించింది. 2017లో వాటికన్ సిటీలో పోప్ ను కలిసింది. ఆర్చ్ బిషప్ గల్లాగేర్ ను కలిసి సాయమర్థించింది.

ఆమెను ఐరాస అంతర్జాతీయ మానవ హక్కుల కార్యకర్తగా నియమించింది. ఆ విధంగా నదియా యొక్క మొదటి గుడ్ విల్ అంబాసిడర్ గా నియమింపబడింది. 2016 అక్టోబర్ లో యూరోప్ యొక్క ప్రతిష్టాత్మక షాక్రోవ్ బహుమతి నందుకున్నది. అంతకు ముందే వాట్సాప్ హావెల్ హ్యూమన్ రైట్స్

ప్రైజ్ ను కూడా అందుకుంది. తన జాతి వ్యధను ప్రపంచానికి తెలియజేయడంలో సఫలీకృతురాలై నప్పటికి ఇంకా మిలిటెంట్ల అధీనంలోనే వున్న తన ప్రాంత విముక్తి కోసం ఎదురుచూస్తూనే వుంది. ఇంకా ఉగ్రవాద మూకల మోస్ట్ వాంటెడ్ లిస్టులోనూ వుంది. ఆమె తనను బందీగా చేసి

అత్యాచారం చేసినవాళ్ళపై ప్రతీకారవాంఛతో లేకపోవటం ఇక్కడ గమనార్హం. ఆమె దుస్థితికి యాజీది ప్రజల దురవస్థలకు మూర్ఖత్వం నిండిన ఐసిస్ మిలిటెంట్లు కారణమని, తాను దేవుడిని దానికి కారణంగా భావించనని, వారిలో మార్పునకు భగవంతుడిని ప్రార్థిస్తాననీ, వారి తప్పు వారికి తెలిసేలా చేయమని మాత్రమే ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాననీ అంటోంది.

తీపి రోగం - చేదు బాల్కం

హాయ్ లతా ! అంటూ వచ్చింది డా॥ హిమ. అప్పటికే ఏదో ఆలోచనలో ఉండి పలకలేదు. మళ్ళీ పిలిచింది హిమ. అప్పుడు ఉలిక్కిపడి చూసింది. ఎంతసేపైంది వచ్చి అంటూ పలకరించింది. ఏదో ఆలోచనలో ఉన్న ఆమెను చూసి లత ఏమై ఉంటుంది ఎందుకిలా ఉంది అనుకుని ఆమెనే అడిగేసింది. ఏం లేదు హిమ. బాబు గురించే ఆలోచిస్తున్నాను. ఎందుకో బాబు ఇంతకు ముందులా ఉండట్లేదు. శశాంక్ త్వరగా అలిసిపోతున్నాడు. ఉత్సాహంగా లేడు. అసలు ఆటలు ఆడట్లేదు. చదువులో ఎప్పుడూ ముందుండేవాడవెనుకబడి పోయాడు. అప్పుడే ఐదో తరగతికి వచ్చాడు. ముందు ముందు ఈ పోటీ ప్రపంచంలో వీడెలా ఎదుగుతాడని వాపోయింది. అంతా విని హిమ దీనికే ఇంత భయపడతా వేంటోయ్? రేపు ఆదివారంనాడు బాబును ఒకసారి తీసుకురా. అన్ని పరీక్షలు చేద్దాం అని ధైర్యం చెప్పింది. అలాగే మర్నాడు అన్ని పరీక్షలు చేశారు. అప్పుడు తెలిసింది అసలు నిజం. ఆ పసివాడికి మధుమేహం ఉందని. నెమ్మదిగా తల్లితో చెప్పింది. ఆమె తెల్లబోయి ఇలా ఎలా జరుగుతుంది అంది.

అప్పుడు హిమ.. పిల్లల్లో వచ్చే మధుమేహం గురించి ఆమెకు వివరంగా చెప్పింది. ఇది పెద్దల వ్యవహారమే కాదు పిల్లల సమస్య కూడా. చిన్నతనంలోనే దాడిచేసే టైప్ 1, రెండవది పెద్దవారిలో కనబడే టైప్-2 మధుమేహం పిల్లల్ని కూడా వెంటాడుతోంది. ఇప్పటికే లక్ష మందికి పైగా పిల్లలు టైప్-1తో బాధపడుతుంటే టైప్-2 కూడా విజృంభిస్తోంది. ఒక మొక్క ఏపుగా పెరగాలంటే నీరు, సరైన పోషకాలు అందించాలి. మొక్క అది స్వీకరించి మహావృక్షంలా ఎదుగుతుంది. పోషకాలు లభించినా కూడా వేళ్లు వాటిని స్వీకరించినా కూడా మొక్క ఎలా కూలిపోతుందో మధుమేహం కూడా పిల్లలపై అలాగే దాడి చేస్తుంది. మూడు-ఏడేళ్ల వయసులో

మరియు పది-పన్నెండేళ్ల వయసులో పిల్లల్లో ఇది ఎక్కువగా కనిపిస్తుంది. ఐతే ఇది కొందరికి పుట్టుకతో కూడా వస్తుంది. ఇలా ఆరు నెలలలోపు పిల్లలకు వచ్చే మధుమేహాన్ని “నియోనేటల్ డయాబెటీస్” అంటారు. దీనికి జన్మపరమైన అంశాలే కారణం. ఆరు నెలల తరువాత వచ్చే మధుమేహాన్ని టైప్-1 అంటారు. పిల్లల్లో 90 శాతం ఈ టైప్-1తో బాధపడుతున్నారు. పిల్లల్లో కనిపించే ఊబకాయ సమస్య తరువాత రెండవ స్థానంలో టైప్-2 మధుమేహం నిలుస్తోంది. ఒకప్పుడు పిల్లలు ఇంట్లో వండినది తినేవారు. మూడు పూటలా భోజనం, ఇంట్లో వండిన చిరుతిళ్లు, బయట ఆటలు, మధ్యాహ్నం సమయాల్లో స్కూల్లో భోజన సమయం తరువాత కాసేపు ఆడుకోవడాలు ఉండేవి. ఇప్పుడలా కాదు. నేటి జీవనశైలిలో ఉరుకులు, పరుగులతో బడికి సిద్ధం కావడం. సాయంత్రం ఇంటికొచ్చి హోం వర్కులు, ట్యూషన్లు ఆ తరువాత టీవీ ముందో, మొబైల్తో ఆటలతోనో గడుపుతున్నారు. ఈ పరిస్థితుల్లో ఈ జంక్ ఫుడ్, పిండి పదార్థాలు ఎక్కువగా ఉన్న ఆహారం అవసరానికి మించి తీసుకుని శరీరం దాన్ని కొవ్వుగా మార్చుకుని పొట్ట చుట్టుపక్కల భాగాల్లో పేరుకుపోతుంది. ఈ కొవ్వు వల్ల ఇన్సులిన్ సామర్థ్యం తగ్గిపోతుంది. గ్లూకోజ్ స్థాయిలు అస్తవ్యస్తమవుతాయి. శరీరంలోని ఇన్సులిన్ ఈ గ్లూకోజ్ను నియంత్రించలేని స్థాయికి చేరుకుంటుంది. ఇదే పిల్లల్లో డయాబెటీస్ కి కారణమవుతోంది.

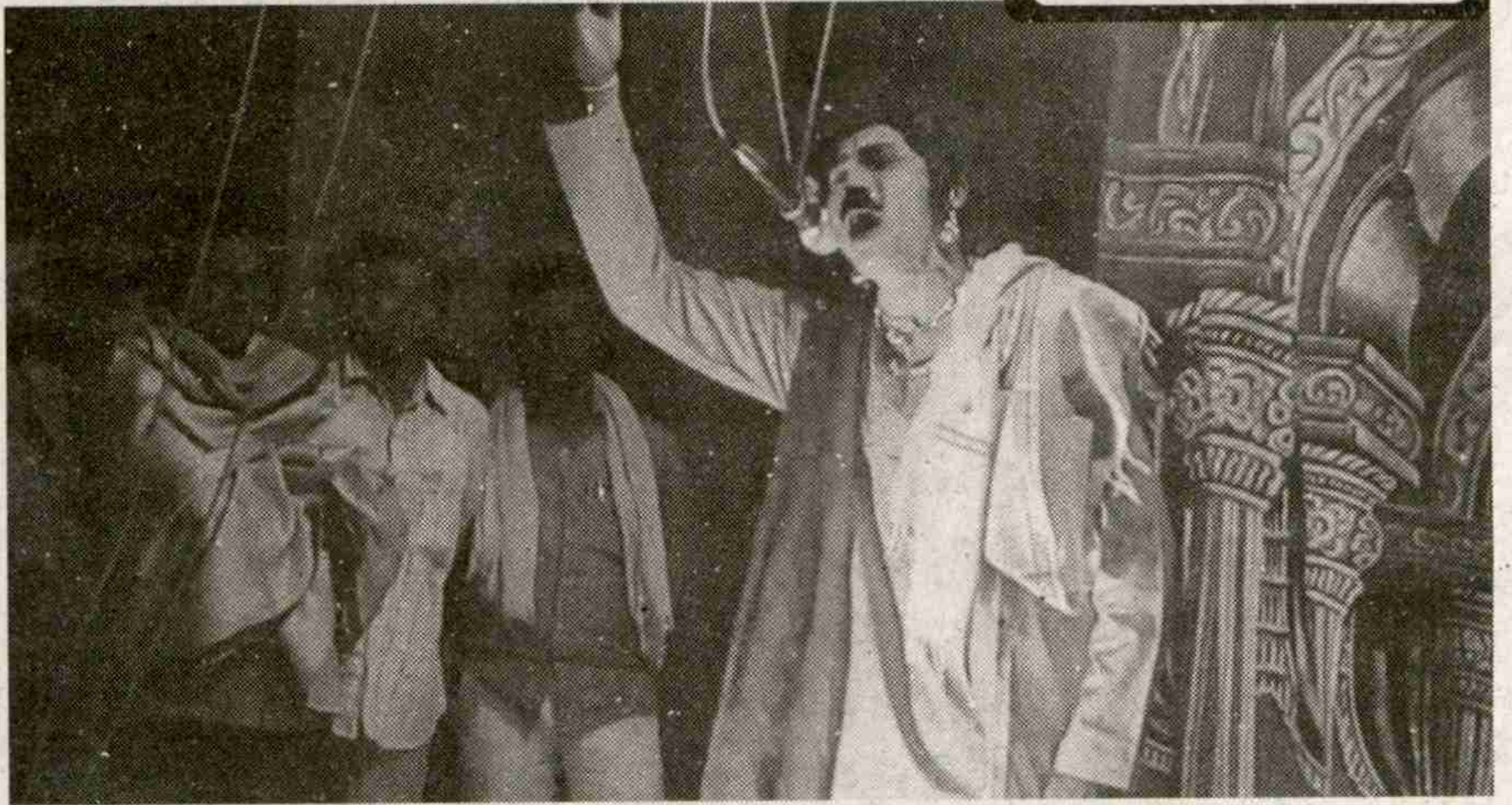
లత నిర్వేదంగా చూస్తూ ఉండిపోయింది. హిమ ఐతే నా బాబు బతకడా..? అంటూ ఏడ్చింది. ఆమెను ఓదార్చి హిమ ఆమెకు ఇట్లా చెప్పింది. నువ్వేమీ కంగారుపడకు. ఇది పెద్ద సమస్యే. అజాగ్రత్త పనికిరాదు. కాని నువ్వు శ్రద్ధ వహించి బాబు ఆరోగ్యాన్ని చక్కదిద్దడానికి నేను సాయం చేస్తా. నేను

చెప్పినట్లుగా చేసి శశాంక్ ని ఆరోగ్యవంతుడిని చేద్దాం. వాడు అందరి పిల్లల్లాగే ఎదిగేలా చేద్దాం అని చెప్పింది. శశాంక్ కి రోజుకు రెండుసార్లు ఇంజెక్షన్ ఇవ్వాలా..? అని అడిగింది లత. ప్రస్తుతానికి అంతకు మించి మార్గం లేదని, తప్పదని, ఈ చిన్న సూదిని గుచ్చడానికే నొప్పి అనుకుంటే రేపు వాడి అవయవాలేవీ పనిచెయ్యని స్థితికి వస్తుంది. అందుకే ఇప్పటి నుంచి జాగ్రత్త పడదాం. నేను నిర్దేశించిన స్థాయిలో రోజుకు రెండుసార్లు భోజనానికి ముందు బాబుకి ఇంజెక్షన్ ఇచ్చేయ్. మాత్రలు కూడా ఇస్తాను. క్రమం తప్పకుండా వాడు. వాడికి అన్నీ వివరంగా చెప్పు. వాడికి ఆహారంలో నియంత్రణలు ఏవీ పెట్టొద్దు. షుగర్ పెరిగే పదార్థాలు, పంచదార తప్పించి మిగతా అన్ని పదార్థాలు ఆహారంలో ఉండేలా చూడు. నీకు ఇంకొక మాట చెప్తాను. చాలా మంది తల్లిదండ్రులు పిల్లలకు మధుమేహం ఉందని బయటికి తెలిస్తే ఇబ్బందులు వస్తాయని దాచిపెడుతూ ఉంటారు. కాని ఇది మంచిది కాదు. దీనివల్ల పిల్లల్లో ఆత్మవిశ్వాసం, మానసిక ఎదుగుదల లోపించి తాము రోగగ్రస్తులమని భావించి ఎవరితోనూ కలవరు. ఇది చిన్న ఆరోగ్య సమస్య మాత్రమేనని వాళ్లకు అర్థమయ్యేలాగ కుటుంబం, స్నేహితులు, ఉపాధ్యాయులు, తల్లిదండ్రులు వారికి చెప్పి వారికి తామందరి అండదండలు ఉంటాయని, ఇది నయంకాని జబ్బు ఏమాత్రం కాదని వారికి చెప్పి వారిలో ధైర్యాన్ని నింపాలి.

మా ఊరు

కుక్కల గోలకి ఉలిక్కిపడి లేచాం. కిరసనాయిల బుడ్డి వెలుతుర్లో పెదనాయిన. ఎండిపోయిన చెవటతో, సార్లబడ్డ ఆకుపచ్చ రంగు ఒళ్ళంతా, మెళ్ళో పూసల దండలూ, బుజాన ఊడిపోయిన తోకా... చేతిలో జులపాల్లాంటి ఎంటికల తుట్టే. మీసాలు గొరిగిన మూతి. అంగదుడి ఏశం కదా! “ఏం జేప్పేదిరా అనింగా! (మా నాయిన ఆంజనేయలు) చావు దప్పి కన్ను లొట్టబోయి... బతుకుజీవుడా! అని బయటపడ్డామనుకో. ఇంక నాటకమంటే నీ చెప్పే. నా చెప్పుతో కొట్టుకోడానికి చెప్పులు కూడా లేవ్. ఏడ ఇడిచానో ఏడ బోయినియ్యో. దేవులాడుకోడమా... ఇంకాసేపు ఆణ్ణే ఉంటమే... ఉండి బతకటమే... ఎనక్కితిరిగి చూత్తే ఒట్టూ... దొరికితే ఈపు పళ్ళెం మోగినట్టు మోగేది అందరికీ. పిర్రలకి కాళ్ళు దగిలేట్టు లగుబట్టామనుకో !!!” చెంబెడు నీళ్ళు దాగి చతికలబడ్డాడు పెదనాయిన మెట్ల వాకిట్లో. ఆ రేత్రి పొట్టలు చొక్కులు బట్టాయి నవ్వినవ్వీ. ఓ నెల రోజులు ఎనిక్కిబోవాలా ఈ కతకి.... మా ఊరు ‘ఉలిచి’కి దక్షిణం పక్క ఊరే చేజర్ల. మూడు మైళ్ళ దూరం. ఏ యేడుకాయేడు ఎండాకాలంలో పది రోజులు జరిగేది చేజర్లమ్మ తిరనాల. పొద్దుటి పూట పొంగళ్ళు. రేత్రి పూట రోజుకొక పోగ్రాం. ఒకరేత్రి సినిమాలూ ఇంకోరేత్రి హరిచ్చంద్రో చింతామణో మరొక రేత్రి బెమ్మంగారి నాటకమో. మంచి పేరున్న నాటక సమాజాలే వచ్చేవి మొదట్లో. ఒక్కో పోగ్రాం ఒక్కో ఊర్లో ఒక్కో యేడు ఒక్కో కుటుంబానిది. వాళ్ళేం మొక్కోనుంటారో దాన్ని బట్టి ఉండేది పోగ్రాం. పాలెం బొద్దులూరి పేరయ్య గారైతే రెండు డేరా సినిమాలకి డబ్బులు కట్టాచ్చేవోడు పేటకిబోయి. తిరనాల తొలిచూరి రేత్రి పేరయ్యగారి పోగ్రామే నాకుదెలిసీ.... ఆ యేడు అమ్మోరి దేవళం కమిటీవోళ్ళు ఇరవయ్యేలైనా ఓ మంచి పౌరాణిక నాటకం ఆడిద్దామనుకున్నారు పేరున్నోళ్ళని తెచ్చి. ముందటేదులా చందాలకోసం వచ్చారు మా ఊరు కూడా. బాగనే పోగైనాయి డబ్బులు.

మా ఊరి రామాంజనేయ యుద్ధం నాటకరాయుళ్ళంతా “ ఎందుకంత కరుసు? మేం లేమా? మాకైతే ఏశాలకీ మైకులకీ మీరిత్తే చాలు. టైరుబళ్ళ (స్టేజీ) మీద తెరగుడ్లకీ లైట్లకీ మేం చందా ఏసుకుంటాం....వసూలైన ఆ చందా డబ్బు ఇంకో పనికి వాడుకోమని చెప్పేరు ఉచితమైన ఓ సలహా. ఇదేదో బాగనే ఉందని తలూపేరు వాళ్ళు. వీళ్ళ సుతీ రాగమూ ఎరక్కా ఒడ్దికలు (రిహార్సులు) మొదలుపెట్టేరు మా ఇంటి మేడమీద గదిలో. పాతోళ్ళ కంటే ఈనబురు కొత్తోళ్ళే ఎక్కువమంది. “ ఓర్నీ! కుదుళ్ళు లేవా! తల పగిలిపోతంది మీ అరుపుల దెబ్బకి” అని అమ్మమ్మ. “ఎట్లో సత్తారే వాళ్ళు” అని మా నాయిన నేనైతే బాగా పొద్దుబోయిందాకా పెదనాయిన్తో ఆణ్ణే కూసోని పెద్దబళ్ళో కోరిప్పొట్టు పడేవోణ్ణి పొద్దున్నే. నాలుగు వారాలు దనీపతం మా బజారంతా. రెండు అమృతాంజన సీసాలు ఖాళీ జేసి పెట్టింది అమ్మమ్మ. ఇక నాటకం ఆడేది రేపు రేత్రి అనంగా - నగం మంది నున్నం పూసుకున్నారు మూసకపోయిన గొంతులకి. ఇంకొంతమంది బుగ్గల్న పెట్టుకున్నారు లవంగాలూ యాలుక్కాయలూ. ఆఖరి ఒడ్దికలు కూడా అయిపోయినాయి. అయినా ఇంకా కొంతమందికి బెరుకు వదల్లా. ఒకర్నొకరు సముదాయించుకున్నారు నవ్వుకుంటానే. పూడిపోయిన గొంతుతో కడుపెల్లే జబ్బుతో బిక్కు బిక్కుమంటా బయలుదేరిపోయేడు పెదనాయిన చేజర్లకి. “ఈళ్ళ రావాయణం మనూళ్ళో చూశాంగా! కరెంటు పెబల్నాడు ఆదోరనాడు పోదాంలే చేజర్ల” అన్నాడు

మా నాయిన. నేను నోరెత్తితే తన్నేట్టున్నాడు. అమ్మమ్మ “వాబో! నేనంత దూరం నడవలేను సోమీ...నీకు దణ్ణం...” అంది. చేసేదేమి లేక దుప్పటి తన్నిపెట్టా. భో....భోభో...గోల దెబ్బకి లేచాం. ఇక కొరవ కతంతా ఇనండి ఇంకో సబురు పెదనాయిన నోటితోనే!!!!

“ఏం జెప్పి చచ్చేది! ఒకడికి గొంతుబోయి రామా! అని రాగం తీయాలంటే వామూ-మావా అని...ఇంకోడేమో నీదేరా డైలాగు చెప్పరా పెద్దమ్మారోడా అని ..ఏం తగూ వచ్చిందో ఏమో టేజీ ఎనకమాల వాళ్ళిద్దరూ పిడిగుడ్డులు పీక్కోని...ఏశాలు తెగలాక్కోని నీయయ్య అంటే నీయయ్యని మెడపట్లేసు కునే...నాకేమో బేదులు (విరేచనాలు)ఎక్కువై ఏశంలోనే ఎనిక్కి పోతంటిని.. ఎంతసేపని ఓపిక బడతారు చూసే జనం? చెరుకు గెడలూ గెణుపుల్లో పంబలరేపబోయే... ఎవుడో సరైన మట్టిపెళ్ళ ఆవజాన విసిరినూకేడు నా దవడ బగిలేట్టు...గొంతూ బోయా గూబాబోయా... చెప్పుల జతా... చొక్కా పంచా బోయా... పారాటకం దెబ్బకి ఈ దెబ్బకి పిచ్చొదిలి పోయా. తెగదొక్కోని వచ్చాం సోమీ! ఇంక నీ చెప్పే నాటకవంటే పులుసు కంపు లేపేయ్” కోడిగూసింది ఆ రేత్రి అట్టా నవ్వుల్లో మరసటిరోజున ద్రస్సుల ద్రామా కంపెనివోడు “ఇది అంగదుడి ఇల్లేనా! ఇది జాంబవంతుడి ఇల్లేనా! ఇది సుగ్రీవుడి ఇల్లేనా! రాములోరి ఇల్లేక్కడ? అని మా ఊరంతా తిరిగిపోడం, మళ్ళీ ఇటు తిరిగిచూడకపోడం కొసమెరుపు నవ్వు మాకందరికీ. కతలు చెప్పే పెదనాయిన కతలు ఇట్టాంటివెన్నో పొలాన నన్ను పొగిడి పనిజేయించేవోడు.

భారతీయ నవలా దర్శనం

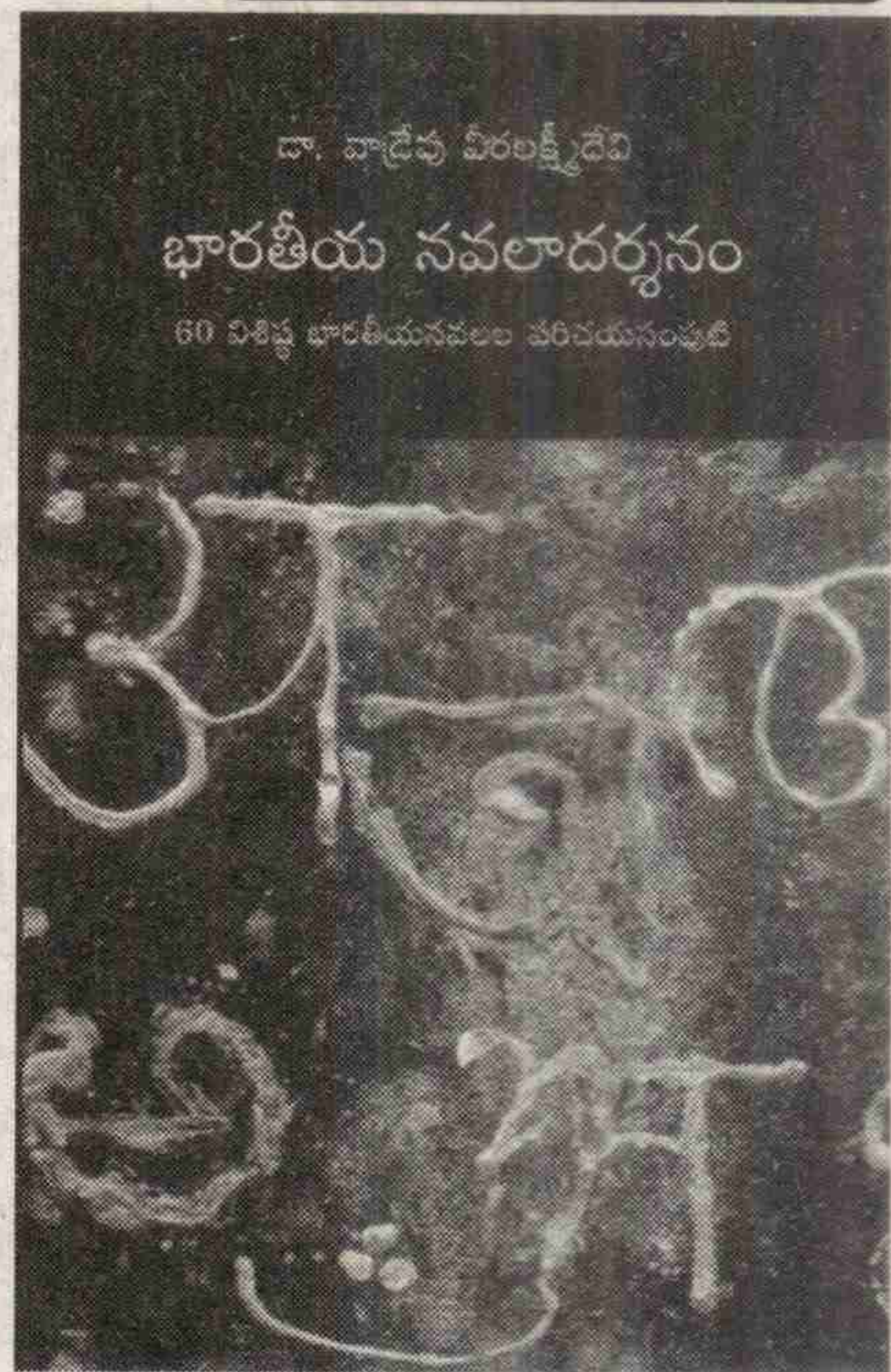
ఎన్నో పుస్తకాలు, ఎంతో విలువైన పుస్తకాలు, నాలాంటి ఎందరో గ్రామీణ విద్యార్థుల జీవితాల్ని సమూలంగా మార్చేసిన పుస్తకాలు ఇంకా కనబడవలసే ఉందనిపిస్తోంది. ఇంగ్లీషులో వచ్చిన, వస్తున్న క్లాసిక్స్ కాదు, ప్రాచీన తెలుగు సాహిత్యం కాదు, ఆధునిక తెలుగు సాహిత్యంలోనే మరెన్నో మణిమానలింకా మిత్రుల అల్మరాల్లోంచి చిన్నతెరకి ఎక్కిచ్చి ఉంది. కథలు కనిపిస్తున్నాయి సరే, స్వీయచరిత్రలేవి? వీరేశలింగం 'స్వీయచరిత్ర', చిలకమర్తి 'స్వీయచరిత్ర', కాళోజీ 'నా గొడవ', విశ్వనాథ 'నా రాముడు', సంజీవదేవ్ 'తుమ్మపూడి', ఉప్పల లక్ష్మణరావు 'బతుకు పుస్తకం', దర్శి చెంచయ్య 'నేనూ-నా దేశం' లాంటి పుస్తకాల గురించి తెలియాల్సి ఉంది. కవిత్వం కనిపిస్తున్నది సరే, నాటకాలేవి? చిలకమర్తి 'గయోపాఖ్యానం', తిరుపతి వెంకటకవుల 'పాండవోద్యోగ విజయాలు', చలం 'పురూరవ', 'వాసిరెడ్డి-సుంకర 'మా భూమి', ఆత్రేయ 'గుమస్తా', రావిశాస్త్రి 'ఇల్లు', నార్ల 'సీతజోస్యం', ఆనందరావు 'పడమటి గాలి', శ్రీ శ్రీ, బుచ్చిబాబు, కృష్ణశాస్త్రి రేడియో నాటకాలేవి?

అన్నిటికన్నా ముఖ్యం తెలుగును అపూర్వంగా వెలిగించిన ఆ మహానువాదాలేవి? పకీర్ మోహన్ సేనాపతి రాసిన ఏ నవల గురించి మాట్లాడుకోవడంలో ఈనాడు అమెరికాలో విశ్వవిద్యాలయాలన్నీ తలమునకలైపోయాయో ఆ 'చౌమాణ్ అతొగుంటో' ని ఇప్పటికి డెబ్బై ఏళ్ళ కిందటే పురిపండా తెలుగులోకి తెచ్చాడే, ఆ నవల ఏది? సబ్ ఆల్టరన్ స్టడీస్ అనే పేరే ప్రపంచ సాహిత్య చర్చలోకి ఎక్కకముందే ఒక గ్రామీణ దొంగల సమాజానికి చెందిన జీవితాన్ని తీసుకుని కావ్యంగా మలిచిన తారాశంకర్ బెనర్జీ నవల 'కవి' ఎక్కడ? ఆధునిక మహాతిహాసాలుగా చెప్పదగ్గ 'యయాతి',

'వర్ష', 'వధేర్ పాంచాలి' ఎక్కడ? స్వాతంత్ర్యానంతర రాజకీయ వికృత చిత్రాన్ని ఉత్పన్నంగా చిత్రించిన ఫణీశ్వర్ నాథ్ వర్మ 'రేణు' 'నవల 'మలినాంచలం' ఎక్కడ? ఏ రచయితని చదువుతుంటే గుండె కరిగి కన్నీళ్ళుగా మారకుండా ఉండలేదో, ఆ కన్నీళ్ళ మధ్యనే నవ్వుల్ని కూడా ఆపుకోలేమో, ఆ వైక్యం మహమ్మద్ బషీర్ రాసిన రెండు నవలికలు 'పాతుమ్మా మేక', 'చిన్ననాటి చెలి' ఎక్కడ? కురతులైన్ హైదర్ 'అగ్నిధార', మాస్టివెంకటేశ అయ్యంగార్ 'చిక్కవీర రాజేంద్ర', తకళి శివశంకర పిళ్ళై 'చెమీన్' నవలల గురించి ఎవరైనా గుర్తుచేస్తారేమోనని నేనింకా ఎదురుచూస్తూనే ఉన్నాను.

భారతదేశపు డాష్టవిస్కీగా చెప్పదగ్గ ప్రసిద్ధ హిందీ రచయిత ఇలా చంద్ర జోషీ నవల 'ప్రేతము-ఛాయ', డి కెన్స్ రచించిన ఇతిహాసానికి తెన్నేటి సూరి ఉదాత్త అనుసృజన 'రెండు మహానగరాలు', టాల్స్టాయికి బెల్లంకొండ రామదాసు అనువాదం 'నమరము-శాంతి', 'ఏడుతరాలు' నవలతో పోల్చదగ్గ రచన ప్రకాశ్ టాండన్ 'పంజాబీ శతాబ్ది', ఇక అన్నిటికన్నా తెలుగుజాతికి పురిపండా అందించిన గొప్ప కానుక 'విశ్వకథావీధి' ఆరు సంపుటాలూ కూడా ఇంకా మిత్రులు తమ పెట్టెల్లోంచి బయటకు తియ్యాల్సి ఉంది.

అలాగని నేనన్నీ చదివేసానని కాదు. బషీర్ సూరణీయ నవలిక 'మా తాతయ్యకో ఏనుగుండేది', హరినారాయణ ఆప్టే నవలకు పి.వి.నరసింహారావు అనువాదం 'అబలా జీవితము' వంటి వాటి కోసం నేను ముప్పై ఏళ్ళుగా గాలిస్తూనే ఉన్నాను. మురసకి షికిబు రాసిన గెంజిమొనోగొటారికి తెలుగు అనువాదం 'గెంజిగాథ', షేక్స్పియర్ ప్రసిద్ధ విషాదాంత నాటకాలకు సాహిత్య అకాడెమీ చేయించిన తెలుగు అనువాదాలు 'హామెట్', లియర్ రాజు, 'ఒథెల్లో', 'మేక్బెత్' అట్టలన్నా

చూడగలమా ఇప్పుడు?

పునర్ముద్రణలకు నోచుకోనందువల్లా, గ్రామీణ గ్రంథాలయాలు పేదవైపోతున్నందు వల్లా, ప్రధాన స్రవంతి సాహిత్య చర్చలు మౌనం వహిస్తున్నందువల్లా ఎన్నో విలువైన రచనల గురించి తెలిసే అవకాశం, అందు బాటులోకి వచ్చే అవకాశం లేకపోతున్నది.

ఆ లోటుని గుర్తుపట్టి, అటువంటి రచనల గురించి, ముఖ్యంగా, గత నూటయాభై ఏళ్ళల్లో భారతదేశంలో వచ్చిన అద్భుతమైన నవలల గురించి వీరలక్ష్మి వాడ్రేవు అయిదేళ్ళుగా చినుకు పత్రికలో పరిచయాలు చేస్తూ ఉంది. అలా చేస్తూ వచ్చిన 60 పరిచయాలు 520 పేజీల ఉద్ధృతంగా ఇప్పుడు వెలువడింది.

అందులో కొన్ని పరిచయాలు 'భారతీయ నవల' పేరిట 2011లో పుస్తకరూపంగా వచ్చినప్పుడు నేను ఆ పుస్తకానికి ముందుమాట రాస్తూ వాటిని 'డిస్కవరీస్ ఆఫ్ ఇండియా' అని అభివర్ణించాను. ఎందుకంటే, ప్రసిద్ధ మరాఠీ రచయిత, జ్ఞానపీఠ పురస్కార స్వీకర్త వ్యంకటేశ మాడ్వ్యాళ్కర్ రాసిన 'బనగోర్ వాడి' నవలను ఒక విమర్శకుడు 'మరొక డిస్కవరీ ఆఫ్ ఇండియా' గా ప్రస్తుతించాడు. విదేశాల నుంచి భారతదేశ సామాజిక అధ్యయనం

కోసం వచ్చే పరిశోధకులు ఆ నవల చదివితే చాలు, భారతదేశ గ్రామాలెలా ఉన్నాయో తెలుస్తుందని ఆ విమర్శకుడి అభిప్రాయం. ఇప్పుడు, ఈ అరవై పరిచయాల ఈ బృహద్రంథాన్ని నేను 'భారత్- ఏక్ ఖోజ్'గా అభివర్ణిస్తున్నాను.

ఎంతో ఇష్టంతో రాయడమే కాక, వీటిని పుస్తకరూపంలో ప్రచురించడానికి ఏ ప్రచురణకర్తా ముందుకు రాకపోడంతో ఆమెనే స్వయంగా ప్రచురించి వెలువరించింది. ఇప్పుడీ పుస్తకాన్ని చేతుల్లోకి

తీసుకుని చూస్తుంటే, పుస్తకప్రదర్శనలో ఏకంగా ఒక స్థానం మొత్తం నా చేతుల్లోకి వచ్చినంత అపురూపంగా అనిపిస్తున్నది. ఇవి వట్టి పరిచయాలు కాదు. రీటెల్లింగ్స్. ఒక నవలను పునఃకథనం చెయ్యడం చాలా కష్టం. ఒకప్పుడు మాలతీచందూర్ ఆ పని చెయ్యగలిగారు. ఇప్పుడు అక్క

మరో విశేషం మా అక్క ఈ పుస్తకాన్ని మా బామ్మగారికి అంకితం ఇచ్చింది. వాడేపు లక్ష్మీదేవి (1905-1993) ఒక శతాబ్దకాలపు సభ్యతకి, సంస్కారానికి,

సాహిత్యాభినివేశానికి ప్రతినిధి. మా పసితనంలో మా మొదటి సాహిత్య గురువు ఆమెనే. అందుకనే, నా మొదటి కవితా సంపుటి 'నిర్వికల్ప సంగీతం' (1986) ఆమె చేతులమీదనే ఆవిష్కరింపచేసుకున్నాం. ఈరోజు ఈ ముస్తకం ఆమెకి అంకితమివ్వడంలో జైచిత్తమిదే. ఒక స్త్రీ చదువుకుంటే ఒక కుటుంబం నిలబడుతుంది. ఒక స్త్రీ సాహిత్యం చదువుకుంటే ఒక తరం మొత్తం నిలబడుతుంది.

కవిత

మీ టూ

- అమూల్యచందు

ఆ చెడ్డంకుల్ గురించి
అప్పుడే చెప్పా...
నా చర్మంపై రాసిన
ఆ ఏదో భాషను
నా కన్నీళ్లు చెప్పాయ్...
అంకుల్ చాలా
మంచాడన్నావ్...
నన్నో బొమ్మను చేసి
నా పై లోదుస్తుల్ని
వాడు ముట్టుకున్నప్పుడే
చెప్పా...

మగపిల్లలంతలే అని
నవ్వేశావ్...
ట్యూషన్ గదిలో రేప్ పాఠాన్ని
చదివానని చెప్పా...
నువ్వేం చేశావంటూ
నన్నే నిలదీశావ్..
తలుపు బద్దలుకొట్టుకుంటూ

హాస్టల్ స్నానాల గదిలో దూరిన
వాడి గురించి చెప్పా...
రెచ్చగొట్టే బట్టలేంటని

నా చెంప ఛెళ్లుమనిషించావ్...
ఆఫీసులో, అందరిలో
నా పనిలో నేనుంటే
భుజమ్మించి కిందకి దిగిన
చేతుల గురించి చెప్పా...
అనుకోకుండా జరిగుంటుంది
సరిపెట్టుకోమన్నావ్...
రాత్రి ఆఫీసు ఫంక్షన్లో
నా నడుం పట్టుకుని
వెకిలిగా నవ్విన వాడి గురించి చెప్పా...
తాగిన మైకంలో తెలీక
చేశాడన్నావ్...

ఏళ్లకేళ్లు సరిపెట్టుకున్నా...
నువ్వు నన్నో బొమ్మలా చేసి
నా నోరు మూయించావ్...
నా కన్నీళ్లని నీ ఖర్చీఫ్తో
తుడిచేసి సరిపెట్టుకోమన్నావ్...
నా మాటల్ని గాల్లో కలిపేసి
వదిలేశావ్...

నీ మాటల బలమేగా
ఆ చేతులకు, చేతలకు

వచ్చాయ్...
వదిలేయ్ అన్న పదమే వాడికి
ఊతాన్నిచ్చాయ్...
తుడిచేసుకో అన్న మాటేగా
వాడి మెదడును
మార్చేశాయ్...
నువ్వేం చేశావ్ అన్న మాటేగా
వాడిని కాలరేగరేసుకునేలా
చేశాయ్..
మీరు పెంచి పోషించిన
రాబందులే
మీ పిల్లల్ని
తన్నుకుపోతున్నాయ్
మీరు పాలు పోసి పెంచిన
పాములే

మీ పిల్లల్ని కాటేస్తున్నాయ్...
ఇప్పటికైనా కళ్లు తెరవకపోతే...
సూర్యోదయాన్ని చూడకపోతే...
ప్రశ్నించే గొంతులు లేవకపోతే...
భవిష్యత్తు ఒక కలే...
ఆడపిల్ల స్థితి ప్రశ్నార్థకమే...
సమాజం గతి అస్తవ్యస్తమే...

ప్రజా ఆరోగ్య సదస్సు నవంబర్ 15 నుంచి 19 వరకు 2018

ప్రపంచంలో ప్రజలందరికీ ఆరోగ్యం అందేలా చేయాలని 1978వ సంవత్సరం సెప్టెంబర్ 6 నుంచి 12 వరకు 131 దేశాల ప్రతినిధులతో ఆల్మార్టా (ఖజికిస్తాన్)లో సమావేశం జరిగింది. 2000 సంవత్సరాని కల్లా భారతదేశంలో ప్రజలందరికీ ఆరోగ్యం అందిస్తామని భారత ప్రభుత్వం సంతకం చేసింది. కానీ లక్ష్యానికి ఇంతవరకు చేరుకోలేదు.

2000 సంవత్సరంలో బాంగ్లాదేశ్లో ప్రపంచ ప్రజారోగ్య పరిరక్షణ సమావేశం జరిగింది. ఈ సమావేశంలో ప్రజలందరికీ ఆరోగ్యం హక్కుగా వుండాలని ప్రజలకు ఉచితంగా సురక్షితమైన ఆరోగ్య సేవలు నాణ్యమైన మందులు ప్రభుత్వాలు నమకూర్చాలని అందుకు ప్రభుత్వ వైద్యశాలలను సామాజిక కార్యకర్తలను బలోపేతం చేయాలని కోరారు. మాతృ శిశు మరణాలు తగ్గించడంలో కృషి, అంటు వ్యాధులు సాధారణ వ్యాధులు నివారించడానికి కృషి చేయాలని ప్రభుత్వాలను కోరారు.

1999 నుంచి నరళీకణ ఆర్థిక విదానాలు అమలుతో ప్రభుత్వ వైద్యం ప్రైవేటీకరించబడుతుంది. బడ్జెట్లో కేటాయింపులు తగ్గాయి. అంతర్జాతీయ సదస్సు నిర్ణయం మేరకు జిడిపిలో 4% వైద్యానికి కేటాయించాలి. కాని ఆంధ్రప్రదేశ్ బడ్జెట్లో 1.1% అంటే 6,103కోట్లు మాత్రమే కేటాయించింది. సదుపాయాలు లేక పేదలు ప్రైవేటు వైద్య కేంద్రాలకి వెళ్ళవలసి వస్తుంది. దీని వలన ప్రతి సంవత్సరం 6కోట్ల మంది పేదరికంలోకి నెట్టబడుతున్నారని వరల్డ్ హెల్త్ ఆర్గనైజేషన్ (డబ్ల్యుహెచ్ఓ) సర్వే తెలిపింది. మన రాష్ట్రంలో ప్రసవసంబంధమైన కారణాలతో

ప్రతి సంవత్సరం లక్ష మందికి 178 మంది మరణిస్తున్నారు.

మన దేశంలో ప్రతి సంవత్సరం 7లక్షల 80వేల మంది మంచినీరు పారిశుధ్యం వ్యక్తిగత పరిశుభ్రత లేనందున వచ్చే వ్యాధులతో మరణిస్తున్నారు.

మహిళల లైంగిక, పునరుత్పత్తి హక్కులకు రక్షణ కల్పించే విధంగా చర్యలు చేపట్టాలి. బాలబాలికల నిష్పత్తిలో తేడా పెరుగుతున్నందున పిఎన్డిటి చట్టాని సక్రమంగా అమలు చేయాలి. మహిళలపై జరిగే అన్యాయాల దాడులను ప్రజారోగ్య అంశంగా పరిగణలోకి తీసుకొని బాధితులకు సమగ్రమైన వైద్యపునరావాస సదుపాయాలు అందించాలి.

ప్రజారోగ్య పరిరక్షణ కొరకు 21 సంస్థలు మరియు సామాజిక ఆరోగ్య కార్యకర్తలతో 2001లో జన స్వాస్థ్ అభియాన్ ఏర్పడింది. ఈ సంస్థ ప్రజారోగ్యం కొరకు కృషి చేస్తుంది. ఉదాహరణకు ఛత్తీస్ఘర్లో అడవులు వున్న ప్రాంతంలో బంగారము, మిథేన్ ఉందని చెట్లను తొలగిస్తుంటే సామాజిక ఆరోగ్య కార్యకర్తలు అడ్డుకున్నారు. పాఠశాలల్లో

పిల్లలకు ఆహారంగా గుడ్డు ఇవ్వడాన్ని ప్రభుత్వం నిరాకరిస్తే పోషకాహారం మన హక్కు అన్న ప్రచారం ద్వారా పిల్లలకు కోడిగుడ్లు అందేలా చేశారు. నవంబరు 15 - 19 వరకు బాంగ్లాదేశ్లో జరిగిన ప్రపంచ ఆరోగ్య సదస్సు సమావేశం అన్ని దేశాలలో సరళీకరణ ఆర్థిక విధానాల వలన తీవ్ర అసమానతలు పెరిగాయని వైద్యం పూర్తిగా వ్యాపర వస్తువుగా మారిందని, నిరుద్యోగం, ఆకలి వలనలు పెరిగాయని వీటితో మహిళలపై దాడులు పెరిగాయని తీర్మానించింది. ప్రజలందరి వైద్యం ప్రభుత్వ బాధ్యతగా వుండాలని, పన్నులరూపంలో వసూలు చేసిన డబ్బును వైద్యంకోసం వెచ్చించాలని, మందుల ధరలను నియంత్రణలో వుంచాలని రోగుల హక్కులను తప్పనిసరిగా అమలు చేయాలని ఈ సదస్సు డిమాండ్ చేసింది. ఈ సదస్సులో మన రాష్ట్రం నుండి కె.ద్రాక్షాయణి ఐదవ ప్రతినిధిగా పాల్గొన్నారు. మొత్తం అఖిల భారత కేంద్రం నుండి సుధా సుందరరామన్ నాయకత్వంలో 6గురు ఐదవ బృందం ఈ సదస్సులో పాల్గొన్నారు.

గుర్రం ఎక్కిన పెరుమాళ్ (దేవుడు)

ఏం చెప్పాలి ఈ సినిమా గురించి! ఎక్కడ మొదలెట్టాలి!

తరతరాలుగా మకిలి పేరుకుపోయి, పేరుకుపోయి గట్టిపడి పెద్ద గుదిబండలాగ తయారైతే దాని నెత్తిమీద సరిగ్గా గురిచూసినది మధ్యలో ఒక్క వేటు.... అదే ఈ సినిమా! అతని భాషలోనే చెప్పాలంటే “నరుక్కున మందైలో ఒన్న పోట్టాన్”. ఇది జీర్ణించుకోగలిగితే, కనీసం అంగీకరించగలిగితే మనలో మార్పు మొదలైనట్టే!

సినిమా మొదట్లోనే ఒక పాట వస్తుంది...” కరుప్పి నా కరుప్పి” అని. అందులో ఒక వాక్యం....” మనల్ని చంపిందెవరో నాకు తెలుసు! అక్కడ చచ్చిందెవరో వాడికి మాత్రమే అర్థమవుతుంది...”.

ఇదే సినిమా. ఈ ఒక్క వాక్యంతో సినిమా మొత్తం చెప్పేసారు. ఒక మారుమూల పల్లెలో నలుగురు దళిత యువకులు వేటకుక్కలతో సహా ఒక చిన్న గుంటలో కాళ్లు తడుపుకుంటూ సేద తీరుతుంటే, ఎగువ కులంవాళ్లు అది చూసి ఆ గుంటలో ఉచ్చపోసి, వీళ్లకెంత ధైర్యం! గుణపాఠం చెప్పాలి అనుకుని, వాళ్ల కుక్క కరుప్పిని చంపేస్తారు. అప్పుడు హీరో వేదన...

“చచ్చింది నువ్వా? బతికున్నది నేనా? చచ్చింది నేనా? బతికున్నది నువ్వా? మనల్ని చంపిందెవరో నాకు తెలుసు! అక్కడ చచ్చిందెవరో వాడికి మాత్రమే అర్థమవుతుంది...”

అక్కడ చంపింది కుక్కను మాత్రమేనా?!! ప్రశ్న! ప్రశ్నతో మొదలవుతుంది కథ. వాళ్ళు ప్రశ్నించడం మొదలెట్టారు. మిగతా సమాజం ఆ ప్రశ్నను ఎదుర్కోలేక, ప్రశ్నించే హక్కును సహించలేక అనేకానేక పన్నాగలు

పన్నుతోంది. మొన్నటి ప్రణయ్ హత్య దీనికి సాక్ష్యం. అదే ఈ సినిమా!

ఆ పల్లెటూరులోని, దళితవాడలోని కుర్రాడు లా చదవాలని పట్నంలో లా కాలేజీలో చేరితే, ప్రశ్నించడం మొదలుపెడితే ఎలా తొక్కిపెట్టాలని చూసారో నగ్నంగా చూపించిన సినిమా. వీటన్నిటినీ ఇన్నాళ్లు భరించడం అలవాటైపోయినా, చదువు

జీవితంలో ప్రవేశించగానే గొంతెత్తాలని, ప్రశ్నించాలని ప్రయత్నించిన ఓ కుర్రాడి కథే ఈ “పరియేరుం పెరుమాళ్”.

చదువు... ఈ సినిమా చదువు యొక్క ఆవశ్యకతను తెలుపుతుంది. ముఖ్యంగా వెనుకబడ్డవాళ్ల జీవితాల్లో చదువు ఎంత అవసరమో చెబుతుంది. అంటే దగ్గర్ సిద్ధాంతాల సారాన్ని చెబుతుంది.

కాలేజీలో ప్రిన్సిపల్, ఆ కుర్రాడితో ఒక మాట అంటారు...”అబ్బాయ్, నేను నీ జాతివాడినే! ఎన్నో కష్టాలు, అవమానాలు ఎదుర్కొన్నాను. కానీ చదువుకున్నాను. ఎప్పుడూ చదువుని విడిచిపెట్టలేదు. ఈరోజు ఈ కుర్చీలో కూర్చున్నాను. ఇప్పుడు వీళ్లంతా సార్..సార్ అంటూ నా వెనకపడుతున్నారు. చదువుకో! అదే నిన్ను నిలబెడుతుంది.”

అదే ప్రిన్సిపల్ మరో సందర్భంలో ఒక టీచర్ తో అన్నమాటలు....”ఆ అప్పర్ క్యాస్ట్ వాళ్లను ఆ పనులు చెయ్యొద్దని ఆపగలమా?

తప్పని చెబితే వింటారా? మరెందుకు ఈ కుర్రాడికి చెప్తున్నారు? పోరాడనివ్వండి.”

ఈ వాక్యంతో ఇన్నాళ్లు ఫేస్ బుక్ లో చూసిన అనేకానేక జ్ఞానబోధల పోస్టులు కళ్లముందు గిర్రున తిరిగాయి. నాస్తికులు ఓరిమితో ఉండాలని, స్నేహంగా, ప్రేమగా చెప్పాలని, ఆస్తికులు మాత్రం విర్రవీగొచ్చని చేసిన జ్ఞానబోధలన్నీ గుర్తొచ్చాయి. మార్పు రావాలంటే నాస్తికులే ఓపికగా ఉండాలట! ఆస్తికులు ఎలాంటి అవాకులు చవాకులైనా పేలొచ్చట. ఈ వాదనకు సమాధానమే ఆ ప్రిన్సిపల్ మాటలు. అధికారం కొందరి చేతుల్లో, వీళ్ల శాసనాలను నడిపించడానికి మరో దళం! ఒక ముసలాయన డబ్బులు తీసుకుంటూ, ఎవరికీ అనుమానం రాకుండా వాళ్ల

కులం అమ్మాయి, తక్కువ కులం వాడిని ప్రేమించిందని, ప్రమాదం అని భావించగలిగేలా బస్ లోంచి తోసి చంపేస్తాడు. మరో బారుజడున్న అమ్మాయికి గుండు గీసేసి, ఇంక వాడు మీ అమ్మాయిని చూడడలే, మన కులానికేం భయం లేదు అని ఆమె తల్లిదండ్రులకు భరోసా ఇస్తాడు. మరో అమ్మాయి, తక్కువ కులం వాడిని ప్రేమించిందని పీక పిసికి చంపేస్తాడు. ప్రాణం పోయినా ఫరవాలేదు, కులం పోకూడదు! వాళ్ల కులం అమ్మాయిని ప్రేమిస్తున్నాడని మరో అబ్బాయిని నీళ్లలో ముంచి చంపేస్తాడు. ఈ హత్యలేవీ ఎవరికీ అనుమానం కలిగించవు. “ప్రమాదవశాత్తు” అని అనిపించేలా ఉంటాయి. అదే ఈ దళారులు చేసేది. వాళ్ల వంతుగా మనుషులను చంపేసి, కులాన్ని కాపాడుతుంటారు. ఇదో వ్యవస్థ! కుర్రాడి తండ్రి, ఆడవేషం వేసుకుని భోగమౌళంతో

పాటు డాన్సులు చేస్తుంటాడు. అతని గొంతు ఆడగొంతు. మనిషి రూపం ఆడవాళ్ళకు దగ్గరగా ఉంటుంది. అతన్ని తండ్రిగా చెప్పుకోలేక డబ్బులిచ్చి ఇంకో తండ్రిని తీసుకొస్తాడు కాలేజీకి. కొంత కథ నడిచాక, తన జీవితంలో తండ్రి పాత్ర గ్రహించి సొంత తండ్రినే కాలేజీకి తీసుకెళ్తాడు. అప్పుడు ప్రిన్సిపల్ అనే మాటలు..”నీ తండ్రిని, తండ్రిగా చెప్పుకోడానికి ఎప్పుడూ

సిగ్గుపడకు. నా తండ్రి, చెప్పులు కుట్టుకునేవాడు. నేనెప్పుడూ ఆయన్ని ఏమార్చలేదు.” ఈమాటల్లో ఆంతర్యం...నిన్ను నువ్వుగా గుర్తించుకోడానికి సిగ్గుపడకు. నీ అస్తిత్వాన్ని నువ్వు గౌరవించు.

ఈ సినిమా గొప్పతనం ఏమిటంటే రెండువైపులా, రెండు పార్షాలనూ చూపించింది. ...వెనుకబడినవాళ్ళలో రెండు పార్షాలు...ఒకటి హీరో తండ్రి...బానిసత్వం అలవాటుగా మారిపోయిన తరానికి ప్రతినిధి. వాళ్ళ జీవితాల్లో చదువు లేదు. ప్రశ్న లేదు. ఎన్ని అవమానాలు చేసినా, అందుకే పుట్టాం

అని మనసా వాచా ఒప్పుకునే మనుషులు. స్వదేశీ బానిసలు...అలవాటు చెయ్యబడ్డ స్థితి, ధిక్కారం చూపించలేని ఆర్థిక, సామాజిక పరిస్థితి, దేవుడు, దెయ్యం పేరుతో భయాలు....ఇవన్నీ బానిసత్వాన్ని నార్మల్ గా తీసుకునే పరిస్థితులను కలిగించాయి. తరతరాలుగా జరిగితే అలవాటైపోతుంది. కూడా! ఈ స్థితికి ప్రతినిధి ఆ కుర్రాడి తండ్రి. రెండో పార్షం చదువుకుంటూ, ప్రశ్నించడం నేర్చుకుంటున్న ఆ కుర్రాడు.

అలాగే అప్పర్ క్యాస్ట్ లోనూ రెండు పార్షాలు...కొంత సంయమనంతో వ్యవహరిస్తూ, పిల్లలపై ప్రేమ కలిగి, గతాన్ని వదులుకోలేక, మార్పుని మూర్తిగా ఒప్పుకోలేకపోయినా, మారే దిశలో ప్రయత్నాలు చేస్తున్న ఆడపిల్ల తండ్రి. కులం, మతం అంటూ మనుషులకన్నా సంస్కృతి, సంప్రదాయమే మిన్న అనుకునే నేటి పూర్తి రైట్ వింగ్ యువకుడు.

చివరిగా రెండువైపులా మారుతున్న వాళ్ళిద్దరి మధ్య సంభాషణ...

పిల్ల తండ్రి - “నువ్వు మంచి కుర్రాడివి. మావాళ్ళు ఇంత హింసించినా నువ్వు నాకూతురికి ఏమీ చెప్పలేదు. ఓర్పుతో పోరాడుతున్నావు. బాగా చదువుకో. పైకి రా. చూద్దాం! ముందు ముందు రోజులు మారుతాయనే నమ్మకం నాకుంది. ఇంతకన్నా నేనేమీ చెప్పలేను. నిన్నింత బాధపెట్టినందుకు క్షమించు.”

కుర్రాడు - “మారవు. మీరు మీలా ఉన్నంత వరకు, నన్ను ఆ కుక్కలా చూసినవరకూ పరిస్థితులు మారవు. మీరు, మేము అందరం చేయి చేయి కలిపి, ముందుకు అడుగేసేవరకూ పరిస్థితులు మారవు”.

అవును! అందరూ కలిసి ముందుకు అడుగేసేవరకు ఏమీ మారదు! ముఖ్యంగా ముందడుగు వెయ్యాల్సింది అధికారం చలాయించే వాళ్ళు, అసమానత్వాన్ని ఆస్వాదించేవాళ్ళు. మారి సెల్వరాజ్.

ఇదీ పా. రంజిత్ సినిమా. ఇదీ పా. రంజిత ముద్ర. బలమైన ముందడుగు!

కవిత

వెలేసినవాళ్ళు కలబడతారు జాగ్రత్త

- డా॥నూకతోటి రవికుమార్

మట్టిలో మగ్గిన సత్యాలు
నల్లటి నేరేడు పళ్లలా ఊరిస్తాయి
లోపల కుక్క ఉంది జాగ్రత్త
అని మనుషుల్ని బెదిరించేవాళ్ళున్న చోట
ఊరకుక్క ఒకటి
గుండెల మీద ఆడుకోవడం
భలే ముచ్చటగానూ ఉంటుంది...
మన ప్రేమలేవీ ప్రేమలుగా గుర్తింపునకి
రానప్పుడు ఒక ఇలవరన్, ఒక ప్రణయ్
ఒక మధుకర్, ఒక నరేష్
ఒక రోహిత్ లే కాదు ప్రేమ కోసం
దేశం కోసం గుండెల్ని గుత్తులుగా తెంపిచ్చే
జాతుల శ్వాస కోసం
కొన్ని స్క్రీన్లు సదా సిద్ధంగా ఉంటాయ్
చావడం..చంపేయబడడం మాత్రమే కాదు

ఈ రెంటికీ వ్యతిరేకంగా బాసలాడే ఊసులూ
ఉంటాయి జాగ్రత్త వెలేసినవాళ్ళు
కలబడతారు జాగ్రత్త బలైనవాళ్ళు
పగబడతారు జాగ్రత్త నరకబడ్డవాళ్ళు
బరిలో కత్తులు దూస్తారు జాగ్రత్త
ఇంత చిన్న వయసులో
ఈ రంజిత్ అనే డైరెక్టరుకి
ఇంత బుర్ర ఎట్టా వచ్చిందో చూస్తే
గుండె చెరువు అవుతోంది
బుర్రల్లేని శానామందిమి
బర్రె గొడ్లు లాగా బతుకీడుస్తున్నాం
ఎక్కడెక్కడో పచ్చిక మేసి ఎవడి కొట్టంలోనో పాలిస్తున్నాం
ఆ తర్వాత నిమ్మళంగా
కబేళాకి తరలించబడుతున్నాం ఈ బలి కొనసాగాల్సిందేనా
పెరియారుమ్ పెరుమాళ్ వద్దంటున్నాడు..!

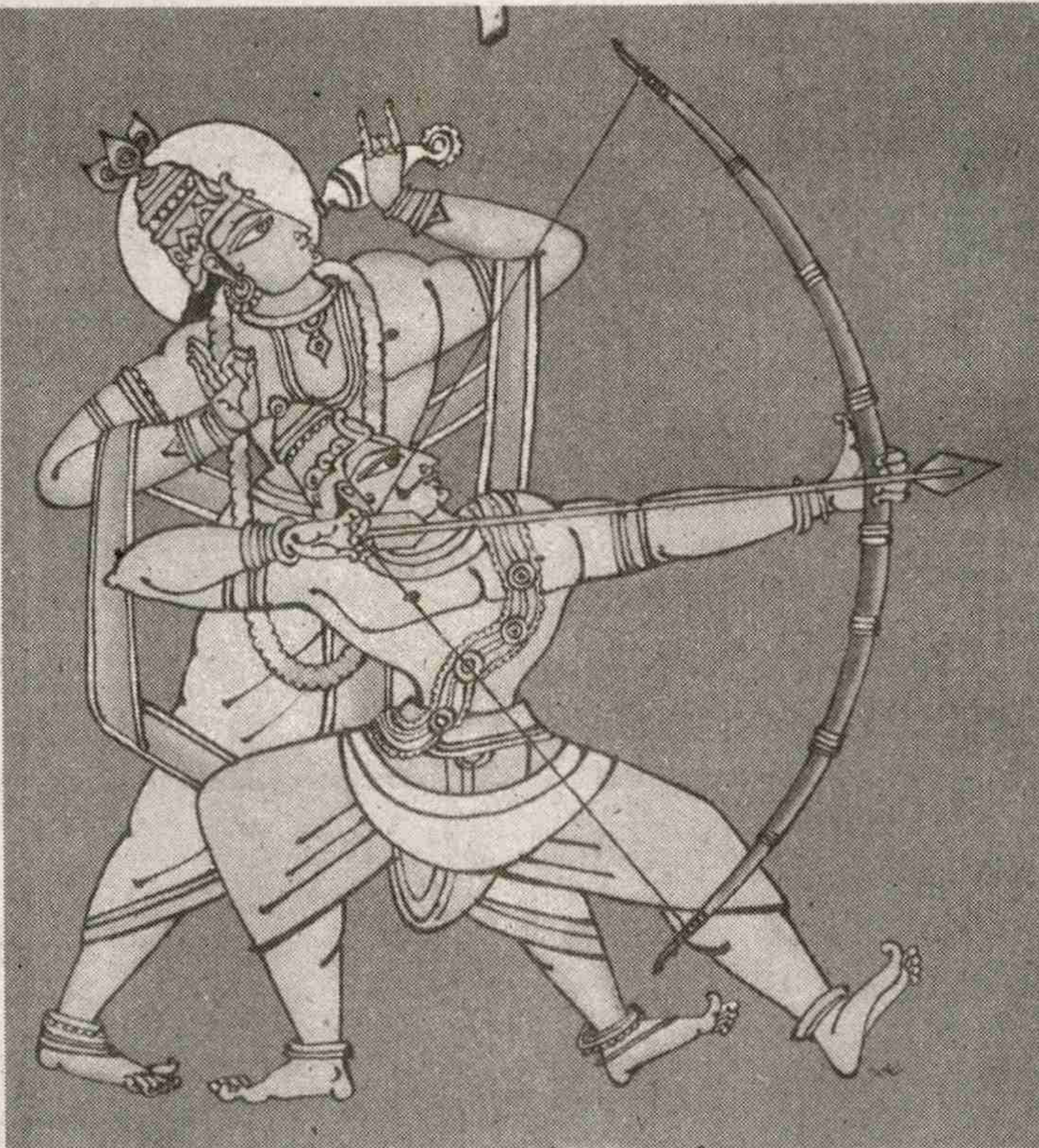
వ్యాస భారతం - మూలం, మార్పులూ చేర్పులూ

కృష్ణుడు బాల్యంలో పూతన, శకటాసురుడు వంటి రాక్షసులను వధించాడని ఉంది. కానీ 'శుశ్రుతము' అనే వైద్య గ్రంథాన్ని బట్టి అవి పిల్లలకు వచ్చే రోగాల పేర్లని తెలుస్తోంది. కృష్ణుడికి ఆ వ్యాధులు సోకి తగ్గిపోయి ఉండొచ్చు. గ్రంథకర్తలు వాటికి చిలవలూ వలవలూ చేర్చి రాక్షసుల పేర్లు కల్పించారు.. పల్లెల్లో శిశువులకు రోగాలు సోకకుండా " శండేరధ ..అనే మంత్రాలను చదువుతూ జాతకర్మములో హోమం చేస్తారు. తవుడు ఊకలతో పొగ వేస్తారు. పైన చెప్పిన రోగాలను కృష్ణుడు నశింపజేస్తే బ్రాహ్మణులు జాతక కర్మ సమయములో ఈ హోమం చేయవలసిన అవసరం ఉండేది కాదు.

ద్రౌపదీ వస్త్రావహరణం జరగలేద నడానికి ఆధారాలున్నాయి. అంతే కాదు. దుర్వాసుడు అనేక వందలమంది శిష్యులతో వనవాసంలో నున్న పాండవుల ఇంటికి వచ్చినపుడు ద్రౌపది అక్షయ పాత్ర వల్ల పని జరగక కృష్ణుడి సహాయంతో సమస్యను పరిష్కరించుకున్న ఘట్టం అసందర్భంగా ఉందని ఎఱ్ఱ గారు వదిలేశారు.

పాండవులు భారతీయులు కాదు. బీబెల్ దేశీయులు. ఆ రోజులలో ద్రౌపది ఐదుగురి భార్య కావడంలో ఆశ్చర్యం లేదు. ఇప్పటికీ ఆ ఆచారం హిమాచల్ ప్రదేశ్ లోని కొన్ని తెగలలో కనిపిస్తోంది. కౌరవులలో అసూయా ద్వేషాలు ఉన్న మాట నిజమే కానీ అందుకు పాండవులూ ద్రౌపదీ కృష్ణుడూ వంటి వారి చర్యలు కూడా కారణం. సర్పయాగం అంటే పాములను చంపడం కాదు. నాగజాతి ప్రజల నిర్మూలన.

పంచమవేదంగా శ్రీకృష్ణుని అవతార పురుషునిగా, పాండవులు సకల సద్గుణ సంపన్నులుగా రాయవలసిన అవసరం ఏమొచ్చింది? ఎవరు ఎప్పుడు ఇలా చేసారు? భారత రచనాకాలం నాటికి సంఘంలో ఎలాంటి దురాచారాలుండేవి?

మహాభారతంలోని విష్ణుని అవతారాలలో బుద్ధావతారం ఎందుకులేదు? కృష్ణావతారం తరువాత కల్యాణావతారమే ఎందుకుంది? భారతం రచించి నందుకు వ్యాసుడు విచారించాడా? శ్రీ కృష్ణుని యుగ ప్రవక్తగా కీర్తించిన భాగం అంతా ఎప్పుడు చేర్చబడింది? గౌతమ బుద్ధునికి ప్రతిగా రామ, కృష్ణులను అవతార పురుషులను చేసిన వైదిక రచయితలు ఇందుకు కారణం. ఇదంతా శ్రీ.పూ 400 ప్రాంతంలో జరిగింది. ఇది వైదిక మత పునరుద్ధరణ కృషిలో శతాబ్దాలపాటు జరిగిన రచనా వ్యాసంగం.

అశ్వమేధ యాగం అంటే ఏమిటి? అదెలా

చేస్తారు? మహాభారత రచనా కాలం నాటికి భారతదేశ ముఖ చిత్రం ఎలా ఉండేది?

వ్యాసుడు 'జయము'ను, వైశంపాయనుడు 'భారతము'ను, సౌతి 'మహాభారతము'ను రచించారు. ప్రస్తుతం ఆ ముగ్గురు రచించిన గ్రంథాలూ కలిసిపోయి

ఏది ఎవరు రాసారో తెలియకుండా పోయిందనడానికి ఆధారాలున్నాయి.

ఇలాంటి విషయాలన్నీ పరిశోధించి రాసిన పుస్తకం పెండ్యాల వేంకట సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి గారి మహా భారత చరిత్రము.

85 సంవత్సరాల క్రితం వెలువడి గొప్ప సంచలనాన్ని సృష్టించింది. దీనికి ఏటుకూరి బలరామమూర్తి గారు ముందు మాట రాయగా డా॥ సర్వేపల్లి రాధా కృష్ణన్, కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి రచయిత కృషిని ప్రశంసించారు.

కాగా ఈ పరిశోధన గ్రంథాన్ని సమర్థిస్తూ, విమర్శిస్తూ గ్రంథాలు వెలువడ్డాయి. రచయితా విమర్శకుడూ (1929 లో) కోర్టుకెక్కడం, కోర్ట్ ఇద్దరికీ చెరో ఇరవై రూపాయల జరిమానా విధించడం కూడా జరిగింది.

భారత రచన జరిగాక ఎన్ని మార్పులకు గురయిందో తెలుసుకునే ఆసక్తి ఉన్నవారు చదవదగిన పుస్తకం " మహాభారత చరిత్రము"

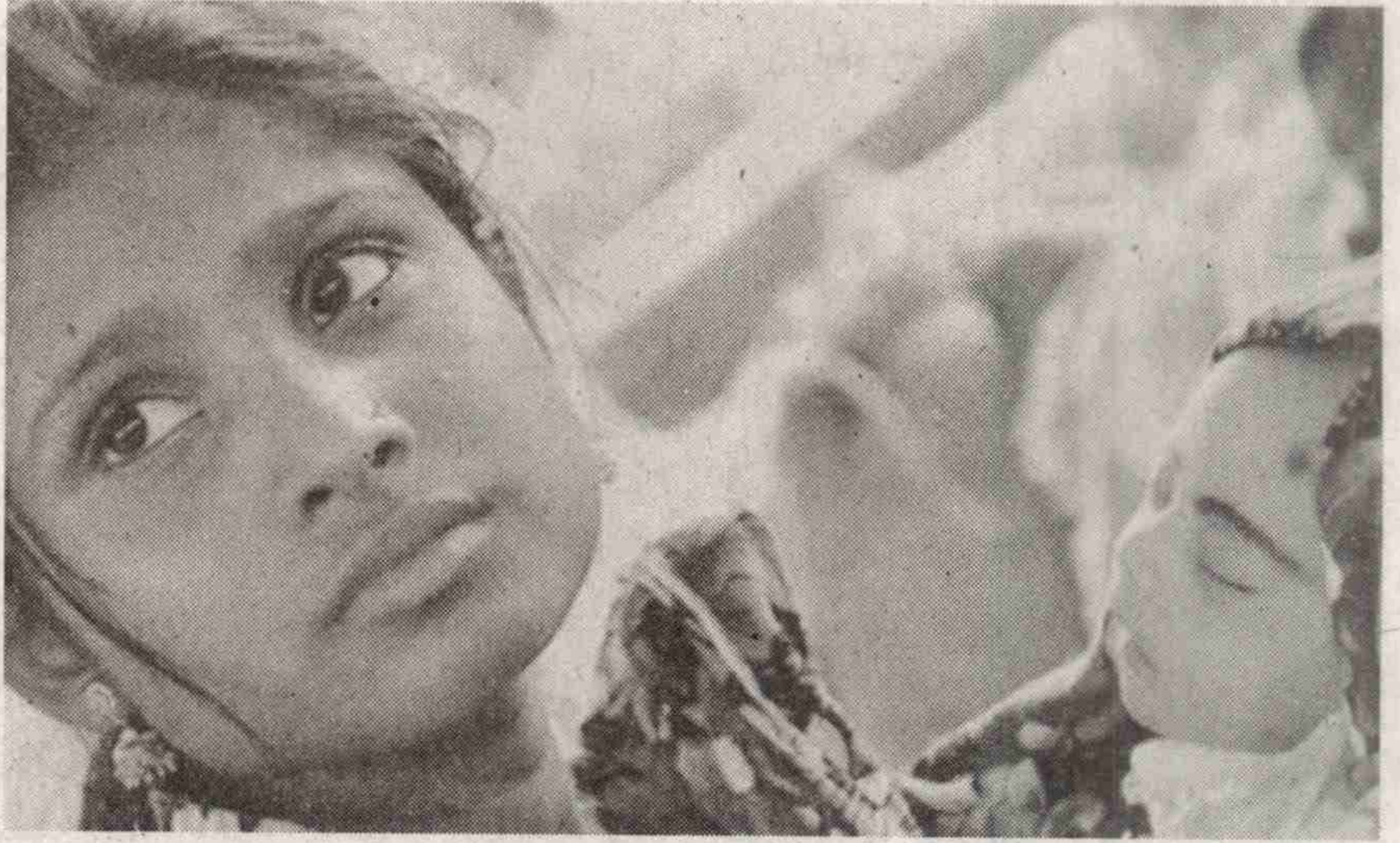
పెండ్యాల సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి (05-11-1877 ..... 07-01-1950) గారి జయంతి నవంబర్ 5.

బాల్యవివాహం సరికాదు నేస్తం

“మా పెళ్లై ఏడేళ్లు. మా కాపురం వయస్సు రెండేళ్లు. నా భార్య నాతో కలిసి ఉండదు. ఉన్నా నా పనులేవీ చూడదు, నాతో సరదాగా ఉండదు. నాది కన్స్ట్రక్షన్ ఫీల్డ్. మా ఇంట్లోనే నలుగురైదుగురు పనివాళ్లు ఉంటారు. నేనుండేది పొరుగు రాష్ట్రంలోని ఒక వల్లెటూరు. మాకు తిండి జరగాలంటే ఇంట్లోనే వండాలి. ఆమె ఆ పనులేవీ చేయదు. మాకొక పాప. నాకు పాపను చూడాలని ఉంటుంది. ఈమె రాదు, పాపను తేదు. మాకు డబ్బుకు లోటు లేదు. నా భార్యే నా సమస్య. ఇంట్లో అసలు ఏ పని చేయదు. అసలు లేవదు. టీ కూడా ఇవ్వదు. అలసిపోయి వచ్చిన నాకు కనీసం శుభ్రమైన పక్క కూడా ఉండదు. నాకు ఏ వ్యసనాలూ లేవు. ఎప్పుడైనా కొంచెం మందు అంతే. నా సమస్య పరిష్కరించండి. అంటూ వచ్చాడు ఐదవ అదాలత్కు అఖిల్. అఖిల్ భార్య సుధకు నోటీసు పంపారు ఐదవ బాధ్యులు. పై వారం ఆమె రాలేదు కాని ఆమె తల్లి వచ్చింది. ఆమె మాటల్లో “అమ్మా.. నాకు చిన్నవయస్సులోనే నా మేనమామతో నా వివాహం చేశారు. సుధ పుట్టిన కొన్నాళ్లకు మా ఇద్దరికీ సరిపడక విడిపోయాం. మా మావయ్య వేరే పెళ్లి చేసేసుకున్నాడు. నేను చిన్న ఉద్యోగం చేసుకుంటున్నాను. జీవితంలో ఎదగాలని పై చదువులు కూడా చదువుకుంటున్నాను. అందుకని పాపను మా అమ్మానాన్న దగ్గర ఉంచి పెంచాను. వారు పాపను అల్లారుముద్దుగా పెంచారు. ఎనిమిదో తరగతి చదువుతుండగా మంచి సంబంధం వచ్చిందని అన్నీ తానై వారే సుధ పెళ్లి చేశారు. సుధ అమాయకురాలు. దానికి తోడు అమ్మమ్మ గారాబం. చిన్నపిల్ల. పనులేవీ చేయలేక ఇక్కడికి వచ్చేస్తుంటుంది. పెళ్లైన వెంటనే పాప పుట్టింది. తరువాత వెంటనే గర్భం కూడా వచ్చింది. ఆమె అమాయకత్వం వల్ల అబార్షన్ అయ్యింది. నేను

గమనిస్తున్నాను సుధలో ఒక రకమైన నిర్లిప్తత ఉంది. కాని నాకు ఏం చెయ్యాలో అర్థం కావడం లేదు. మా అల్లుడు మీ వద్దకు వచ్చి మంచి పనే చేశాడు. నా అల్లుడు మంచివాడే. వ్యసనాలేవీ లేవు. కాకపోతే కాస్త మొరటు మనిషి. సౌమ్యత, నిదానం లేవు. వారి కాపురం మీరే చక్కదిద్దండి. మీరే చేయమంటే అది చేస్తాను” అంది. వచ్చే వారం సుధను కూడా తీసుకురమ్మన్నారు ఐదవ పెద్దలు. పై వారం సుధ, ఆమె భర్త వచ్చారు. పాపను తీసుకొచ్చారు. తల్లిబిడ్డ చూడముచ్చటగా ఉన్నారు. చాలా చిన్న వయస్సు ఆమెది. ఆమె నాకీ కాపురం వద్దు విడాకులు కావాలి అని వెక్కి వెక్కి ఏడ్చింది. కాసేపు అలాగే వదిలేశారు. తర్వాత ఆమెను బుజ్జగించి నీకు ఎలా ఇష్టమైతే అలాగే చేద్దామంటూ ఒక నమ్మకాన్ని కలిగించి అసలు ఏమైందో చెప్పమన్నారు. “నాకు అన్నీ సమస్యలే. నాది చదువుకునే వయస్సే. కానీ ఈ పెళ్లి, పిల్ల బాధ్యతలు, ఇంటి పని భారంగా ఉంది. నా భర్త టిఫిన్ అంటాడు, అన్నం వండమంటాడు, కూరలు వండమంటాడు, రోజుకు ఐదారుమందికి వండమంటాడు. ఎప్పుడు పడితే అప్పుడు టీ అడుగుతాడు. నాకు వంటిల్లు చూస్తే భయమేస్తోంది. నాకు నా పాపంటే ప్రాణం.

పాపతో ఆడుకుంటుంటే హాయిగా ఉంటుంది. అంతేకాదు.. అని ఆగిపోయింది. చాలాసేపటికి నీకేం భయంలేదు, నీ మనసులో ఉన్నది చెప్పు అంటే ఇలా చెప్పింది. “నా భర్త నన్నెప్పుడూ బలవంతం చేస్తాడు. నాకన్నలు ఇష్టం. ఉండదు. నాకు విసుగ్గా ఉంటుంది అని ఏడ్చింది. నాకు కాపురం అంటే ఇష్టం లేదు” అని చెప్పింది. ఆమెను చూసి అందరూ బాధపడ్డారు. పసి వయస్సులోనే ఇల్లాలు, తల్లి అవడం ఆమెకున్న సమస్య అని అర్థమైంది. బరువు బాధ్యతలు మోయడానికి ఆమె మనస్సు, శరీరం సిద్ధపడకుండానే బలవంతంగా పెళ్లి అనే ఊబిలోకి తోశారు పెద్దలు. ఈ పసితనపు అమాయకత్వంతో ఆమె అన్నిటికీ చిరాకువడుతోంది. అలాగే తన తెలియనితనంతో గర్భం పోగొట్టుకున్నప్పుడు ఆమె భర్త ఆమెను కావాలనే అలా చేసిందని నిందించడం కూడా తట్టుకోలేకపోతోంది. ఆమెను, ఆమె భర్తను కూర్చోబెట్టి వాళ్లిద్దరికీ కౌన్సిలింగ్ చేయించారు. ఆమెను ప్రేమగా చూసుకోమని భర్తకు చెప్పారు. మొరటుతనం మానుకోమని, ఏదైనా సున్నితంగా చెప్పాలని భార్యకు ఇష్టంలేని సమయంలో ఆమెను ఇబ్బందిపెట్టకూడదని, ఆమె కూడా ఒక మనిషే కదా, ఇష్టాఇష్టాలు ఉంటాయ్ అని

వివరించారు. అలాగే ఇంటి పనులు ఆమె చేయలేకపోతే ఆమె సహాయం కోసం వేరెవరినన్నా ఏర్పాటుచేయ్. నీవే ఆమె వయస్సులో ఉండంటే నీ ఆలోచనలు ఎలా ఉంటాయో నువ్వు ఆలోచించు. మీ ఇద్దరి మధ్యా వయస్సు అంతరం ఎక్కువ. అందుకని నీ మనసు పరిణితి పెంచుకుని ఆమె వయస్సు ఆలోచనలకు తగ్గట్టు ప్రవర్తించాలంటూ హితబోధ చేశారు. “భార్యను కొట్టడం అనేది మగవాడి చేతకానితనానికి పరాకాష్ట” అని, అదొక అనాగరిక చర్య అని, ఆమె ఒక మనిషే అని చెప్పారు. భార్యాభర్తలిద్దరూ ఆత్మీయ బంధంతో పెనవేసుకుని జీవనం సాగించాలని భర్త సమక్షంలో భార్య ఒక రక్షణను, ప్రశాంతతను కోరుకుంటుందని అది కరువైతే ఆమె కుంగిపోతుందని, మీ విషయంలో అదే జరిగింది అని చెప్పి అఖిలేని పరిస్థితులకనుగుణంగా మారమని చెప్పారు ఐదవ పెద్దలు. ఇంక సుధను దగ్గరకు

నువ్వు పడుతున్న బాధ నీ పాప పడకూడదంటే నువ్వు బాగా చదువుకుని పాపను బాగా చదివించి పెద్దదయ్యాక ఆమె అభిప్రాయాలు తెలుసుకుని ఆమెకు నచ్చినవాడితో వివాహం జరిపించాలంటే నువ్వు ఇప్పుడు ఇలాగ ఉండకుండా తెలివిగా, ధైర్యంగా మారమని చెప్పారు.

తీసుకుని ఆమెను ఓదార్చి ఎంతో నిదానంగా, ప్రేమగా ఆమెలో భయాన్ని పోగొట్టి ఆమె ప్రశాంతంగా కాపురం చేసుకోవడానికి మానసిక ధైర్యాన్ని ఇచ్చారు. ఆమె చదువు పూర్తి చేయడానికి తగిన ఏర్పాట్లు చేయమని ఆమె తల్లికి చెప్పారు. తరచూ అమ్మమ్మ దగ్గరికి వెళ్లకూడదని, బయట అనేక పనులతో అలసిన భర్తకు భార్య ప్రేమ, ఆదరణ అవసరం అని వివరించారు. నువ్వు పడుతున్న బాధ నీ పాప పడకూడదంటే నువ్వు బాగా చదువుకుని పాపను బాగా

చదివించి పెద్దదయ్యాక ఆమె అభిప్రాయాలు తెలుసుకుని ఆమెకు నచ్చినవాడితో వివాహం జరిపించాలంటే నువ్వు ఇప్పుడు ఇలాగ ఉండకుండా తెలివిగా, ధైర్యంగా మారమని చెప్పారు. రెండు మూడు వారాలు ఆమెకు కౌన్సిలింగ్ చేయించి భర్తతో వెళ్లడానికి ఆమెను సమాయత్తం చేశారు. పెద్దలంతా ఇటువంటి బాల్య వివాహాలు చేసి వారిని బాధ్యతల్లోకి తోసేసి చేతులు దులుపుకో రాదని, ఇలాంటి ఆడపిల్లలను చూసేనా మార్పు తెచ్చుకోవాలని చెప్పారు ఐదవ పెద్దలు. పెళ్లితో పెద్దల బాధ్యత తీరిపోతుందనుకుంటారు కాని ఆడపిల్ల భారం పెరుగుతుంది. 15 ఏళ్ల పిల్ల మనస్సులో ఎంతో అలజడి, ఆందోళన కలుగుతుంది. ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో దురదృష్టవశాత్తు వారు ఆత్మహత్యలకు కూడా తెగిస్తారు. అందుకని ఆమె తల్లి, అమ్మమ్మ, తాతయ్యలకు కూడా కౌన్సిలింగ్ చేయించి అందరూ కలిసి ఆమెను కాపాడుకోమని చెప్పారు.

నడవడం చేతయినవాడెవ్వడూ
దారి పక్క పొదల్లో గస పెట్టడు
రాయడం చేతయినవాడెవ్వడూ
పెన్నుకి ద్రోహం చెయ్యడు.
దాని ముసుగులేవైనా సరే
రాజ్యం ధిక్కారపు గొంతుల్ని
వెతుక్కోని మరీ ఉరితీస్తుంది.
కెన్ సారో వివా..

నైజీరియా నుంచి నువ్విచ్చిన పిలుపుని
చావు విందులో మునిగి తేలుతున్నవాళ్ళకి వినిపించడం లేదు.
నిశ్శబ్దం కింద మా చావు వాయిదాల్ని
ఇంకా ఎవ్వరూ లెక్కించడం లేదు.
కాళ్ల కింద చెలరేగనున్న
రిలయన్స్ మంటల్ని
మేమింకా గుర్తించనే లేదు.
ఇంట్లోనే టీవీ చూస్తూ

- డా॥ నూకతోటి రవికుమార్

తగలడే సరికొత్త కమురుకంపు కలని వాగ్దానం చేస్తున్న
ఈ నేతల ముఖాన విసిరే చెప్పు కోసమూ మేం వెతకడం
లేదు. మేం చావడానికి
సిద్ధం అయినవాళ్ళం.
అందుకే ఆలోచించం, రాయం.
గాయాల రసుల్లో
ప్రేమ గీతాలు కెలుక్కుని
నెత్తుర్ని వాంతి చేసుకుని
కాంతి వలయాలనుకుంటాం.
నేను శవం ఐపోయిన వార్తల్ని
పొద్దున్నే చదువుకొని సుఖనిద్రలో
వాంతి చేసుకుంటాం కెన్.. నా నిశ్శబ్దం
నా శవం మీద కప్పుతున్న కఫన్ అని నేనింకా
గుర్తించలేకుండా ఉన్నాను.
(నైజీరియా కవి కెన్ సారో వివా స్మృతిలో)

జిల్లా కలెక్టర్లకు మెమోరాండం

ప్రియసోదరి అఖిలభారత ప్రజాతంత్ర మహిళా సంఘం కేంద్ర కమిటీ నవంబరు 25 నుండి డిసెంబరు 10 వరకు జిల్లా కలెక్టర్లకు ఈ క్రింది మెమోరాండం ఇవ్వవలసినదిగా కమిటీలను కోరింది. ఆయాజిల్లాల్లో ఉన్న పరిస్థితిని కూడా ఈ మెమోరాండానికి జత చేసి ఇవ్వవలసినదిగా కోరటమైనది. కలిసివచ్చే ఇతర సంఘాలు ముఖ్యంగా శ్రామిక మహిళా సంఘం కలిసి జిల్లా కలెక్టర్లకు మెమోరాండం ఇవ్వాలి.

విషయం : పని ప్రదేశాలలో మహిళల పట్ల 2013, లైంగిక వేధింపుల నిరోధక చట్టాన్ని సక్రమంగా అమలు కోరుతూ...

అయ్యా :

అన్ని విభాగాల్లో మహిళలు ఎదుర్కొనే వివిధ సమస్యలపై జోక్యం చేసుకొని వాటి పరిష్కారానికి పని చేసే జాతీయ సంస్థ మది.

2013, మహిళల లైంగిక వేధింపుల (నివారణ, నిషేధం, తగ్గింపు) చట్టం అమలుకు తమరు శ్రద్ధ చూపాలని కోరుతున్నాం. ఈ చట్టం పార్లమెంటులో ఆమోదించబడింది. మా లాంటి అనేక మహిళా సంస్థల ప్రచార ఫలితం ఈ చట్టం. ఈ లైంగిక వేధింపుల సమస్యను కేవలం సుప్రీంకోర్టు విశాఖ మార్గదర్శకాలతో మాత్రమే విచారించడం సాధ్యం కాదు. సమస్య యొక్క సంక్లిష్టతలతో వ్యవహరించే సమగ్ర చట్టం రూపొందించాల్సిన అవసరముంది. మహిళా సంఘాలు తమ అనుభవాల ఆధారంగా మహిళా జాతీయ కమిషన్ (నేషనల్ కమిషన్ ఆఫ్ ఉమెన్), న్యాయ మంత్రిత్వ శాఖ (మినిస్ట్రీ ఆఫ్ లా), మహిళలు మరియు పిల్లల అభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ (మినిస్ట్రీ ఆఫ్ ఉమెన్ అండ్ చైల్డ్ డెవలప్ మెంట్)లతో దాదాపు మూడు నుంచి నాలుగేళ్లు చర్చలు జరిగాయి. 2013న చట్టం గురించి ప్రకటన చేశారు. డిసెంబర్ 9, 2013 నుంచి అమలులోకొచ్చింది.

దురదృష్టవశాత్తూ మహిళలకు ఉపాధి చూపించే వివిధ రంగాల్లో చట్టం అమలుకు ప్రభుత్వం పెద్దగా శ్రద్ధ చూపలేదు. 'మీటూ'లో అనేక మంది మహిళలు వెల్లడించిన దానిని బట్టి ఇది స్పష్టమైంది. ప్రత్యేకించి ప్రయివేటు, కార్పొరేట్ రంగాల్లో నిబంధనలను నిర్లక్ష్యం చేయడం వల్ల మహిళలు అన్యాయానికి గురయ్యే పరిస్థితులు వచ్చాయి.

క్రింది డిమాండ్లను పరిగణలోకి తీసుకోవాలని కోరుతున్నాం చట్టం అమలులో ఉన్న అన్ని పబ్లిక్, ప్రయివేటు సంస్థలలో ఈ చట్టానికి సంబంధించి ఒక కమిటీని నియమించి ఆ కమిటీ వివరాలను ప్రదర్శించి ఉంచాలి.

నిర్దేశించిన రోజున ఆ సంస్థల్లో ప్రత్యేక క్యాంపెయన్ నిర్వహించి, ఏకకాలంలో చట్టం గురించి అవగాహన కలిగించాలి. అందుకు గాను ప్రభుత్వం ప్రాంతీయ భాషలో తగిన సమాచారాన్ని, విద్య, కమ్యూనికేషన్ మెటీరియల్స్ను ఉంచాలి.

అనేక జిల్లాలు, బ్లాకుల్లో కంప్లెట్స్ కమిటీలను నియమించకపోవడం వల్ల మహిళలు ముఖ్యంగా చిన్న పరిశ్రమలు, అసంఘటిత రంగాలైన ఇంటిపనివారు, దుకాణాల్లో పని చేసేవారు, వీధి విక్రయదారులు, కాంట్రాక్టు కార్మికులు అనేక ఇబ్బందులు ఎదుర్కొంటున్నారు. దయచేసి త్వరగా ఈ కమిటీలను నియమించి ఆ కమిటీ పేర్లను రేడియో, టీవి, సోషల్ మీడియా ద్వారా తెలియజేయాలి.

లైంగిక వేధింపుల ఫిర్యాదులకు సంబంధించి ఒక సహాయక కేంద్రాన్ని ఏర్పాటు చేయాలి. దాని నంబరును ప్రభుత్వ కార్యాలయాలు, పారిశ్రామిక ప్రాంతాలు, బస్సులు, ప్రజా రవాణా తదితరాలకు అందుబాటులో ఉంచాలి. అన్ని సంస్థలూ లైంగిక వేధింపులకు సంబంధించిన వార్షిక నివేదికను బహిరంగపరచటం, వెబ్ సైట్ లలో పెట్టడం తప్పనిసరి చేయాలి.

ఈ చట్టం అమలు తీరును పరిశీలించేందుకుగాను జిల్లా కలెక్టర్ కార్యాలయం వద్ద ఓ నోడల్ ఆఫీసర్ ను నియమించాలి.

భారత ప్రభుత్వం ఈ మధ్యే యూనియన్ గృహ మంత్రి రాజ్ నాథ్ సింగ్ నేతృత్వంలో నలుగురు మంత్రులతో, పని ప్రదేశాలలో లైంగిక వేధింపులను పరిష్కరించేందుకు, నివారించేందుకు, అవసరమైన చట్టపరమయిన, సంస్థాగత రూపాలను బలోపేతంచేసేందుకు ఒక కమిటీని వేసింది. ఇంతకు ముందు, మహిళా శిశు సంక్షేమ మంత్రిత్వ శాఖ నలుగురు విశ్రాంత న్యాయాధికారులతో, లైంగికవేధింపులను పరిష్కరించడానికి, చట్టపరమయిన సంస్థాగత మార్పులను చేయడానికి, ఈ సంస్థలను బలోపేతం చేయడానికి అవసరమైన సూచనలు చేయడానికి ఒక కమిటీని వేస్తున్నట్లు ప్రకటించింది. మహిళా జాతీయ కమిషన్ కూడా చట్టాన్ని అమలు చేయడాన్ని పునఃపరిశీలించేందుకు, చట్టంలో ఇప్పుడున్న అంశాలు సరిపోతాయో లేదో పరిశీలించేందుకు, ఏమయినా సవరణలు అవసరమా అని చర్చించేందుకు ఒక గోష్టిని ఏర్పాటుచేసింది. ఇన్నిరకాలుగా ప్రయత్నాలు చేస్తున్నందుకు మీకు మా అభినందనలు. అయితే ఈ సంస్థలన్నీ ఒకదానితో ఒకటి ప్రతికూలంగా కూడా పనిచేసే అవకాశాలున్నాయని మేము ఆందోళన చెందుతున్నాము. వీరందరూ ప్రభుత్వ ఆధ్వర్యంలో సమన్వయంతో పనిచేయాలని కోరుకుంటున్నాము.

ఐదవ కి, ఇతర మహిళా సంఘాలకు, కార్మిక సంఘాలకు పనిప్రదేశాలలో మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న లైంగిక వేధింపులను పరిష్కరించడంలో ఎంతో అనుభవం ఉందని ఈ సందర్భంగా మీకు తెలియజేస్తున్నాము. ఏ విధమయిన విధానాల రూపకల్పనలు చేసేటప్పుడు గాని, చట్ట సవరణలుచేసేటప్పుడు గాని ఆ అనుభవాలను పరిగణనలోనికి తీసుకోవాలని సూచిస్తున్నాము. ఇందుకోసం జిల్లా, ప్రాంతీయ స్థాయి చర్చలు ఏర్పాటు చేయాలని కోరుకుంటున్నాము.

ధన్యవాదములతో....

చదువు ఉపన్యాసంలా కాక అందరూ పాడుకునే పాటలా ఉండాలి. పాఠంలోని భావంకి నటనతోడైతే హావ భావాలు జతపరిస్తే ఆ పాఠాన్ని విద్యార్థులు ఆస్వాదించే తీరే వేరు. పాఠాలను బట్టి పెట్టే కాలంలో పాఠాలను మనసుకు హత్తుకునేటట్టు చెప్పడం అందరికీ సాధ్యం కాదు. ఆ ప్రయత్నం అందరూ చెయ్యలేరు. అందరూ చెయ్యలేని ఆ ప్రయత్నాన్ని ఒకరు చేసినా అభినందించాలి. ఆనందించాలి. ఆచరించాలి. అలాంటి అభినందనలు అందుకునే కోవలోకి వచ్చే వ్యక్తి ఉపాధ్యాయుని ఎమ్.ఎ. ఉష. సోషల్ మీడియాలో హల్చల్ చేస్తున్న వీడియో ఒకటి మనందరి ముందుకు వచ్చింది. చాలా మంది ఆ వీడియోని అర్థం చేసుకోలేక ఎగతాళిగా, వెకిలిగా, వ్యంగ్యంగా వ్యాఖ్యానాలు చేశారు. కానీ ఆ వీడియో కథ తెలిసాక అవురా! అనిపించి చేసిన తప్పుకు లెంపలేసుకున్నారు.

కేరళ రాష్ట్రంలో అది ఒక ప్రభుత్వ ప్రాథమిక పాఠశాల, అందులో నిబద్ధతగా పనిచేసే ఉపాధ్యాయుని ఉష. పిల్లలకు ఏదైన చెబితే మనసులో నాటుకునే విధంగా చెప్పాలని ఆమె ఆరాటం. భావి భారత పౌరులను తీర్చి దిద్దే బాధ్యత తనది కాబట్టి తను ఎంతో ఇష్టపడే “ఒట్టన్ తుళ్ళ” అనే నృత్య కళను ఆమె ఎంచుకుంది. ఈ కళలో నటన, నృత్యం, హాస్యంతో నిండిన విధానం ద్వారా విద్యార్థులలో సృజనాత్మకత పెంపొందించగలమనేది ఆమె ఆలోచన. అందుకే నవంబరు 14 న బాలల దినోత్సవం రోజు జరిగిన పాఠశాల సాంస్కృతిక కార్యక్రమంలో నెహ్రూ గారి జీవిత కథను ప్రసంగంలా కాకుండా వినూత్నంగా “ఒట్టన్ తుళ్ళ” నృత్యరూపకంగా పిల్లలందరి ముందు ప్రదర్శించారు.

మన వాళ్ళకు అది తెలియక ఆమె శరీరాకృతిని చూసి లేని పోని మానసిక రోగాలు అంటగట్టి హేళన చేశారు. కానీ దాని వెనుక అంతరార్థం తెలిసాక అభినందించారు. ఉత్తర భారతదేశ నృత్యమైన కథక్, భరత నాట్యం లాంటి కదలికలకు అలవాటు పడి దక్షిణ భారత నృత్యాలను రాక్షస నృత్యాలుగా ఆ శరీర కదలికలను భయానకంగానూ భావించే భావ జాలంలో ఇరుక్కు పోయిన మన కళ్ళకు ఈమె చేసిన ప్రయత్నం భయానకంగా, హాస్యాస్పదంగా, మానసిక రోగంగా కనబడటంలో వింత ఏమి లేదు.

విద్యార్థులకు పాఠాలు బోదించిన తీరు, వారి జీవితంలో భాగమైన కళ ద్వారా విద్యార్థులకు పాఠాలను బోధించడానికి చేసిన ప్రయత్నాన్ని అందరూ అభినందించాలి. మనం అందరూ ఆచరించాలి. ఇది అందరికీ ఉపయోగపడుతుందని ఆశిస్తూ...

కూని రెడ్డి అరుణ, పట్టణ కార్యదర్శి, పెద్దాపురం (తూ.గో. కాకినాడ)
(ఫేస్ బుక్ సౌజన్యంతో)

వరకట్నమే యమపాశం

భారత్ లో స్త్రీలపై సగం హత్యలకు ఈ దురాచారమే కారణం. ఐరాస నివేదికలో వెల్లడి

భారత్ లో 50% వరకు మహిళలపై వరకట్నమే కారణమని ఐక్యరాజ్యసమితి తెలిపింది. స్త్రీలకుజిల్లే అత్యంత ప్రమాదకర ప్రదేశమని పేర్కొంది. ప్రపంచ వ్యాప్తంగా గత ఏడాది హత్యకు గురైన వారిలో సగం మందిని జీవిత భాగస్వామి లేదా కుటుంబ సభ్యులే బలి తీసుకున్నారుని పేర్కొంది. మహిళలపై హింస నివారణ దినోత్సవ నేపథ్యంలో ఐరాస ఔషధాలు, నేరాల విభాగం (యూఎన్ నోడీసీ) ఓ నివేదిక విడుదల చేసింది. దీనిలోని వివరాల ప్రకారం...

- భారత్ లో మహిళలపై హత్యల రేటు 2.8గా ఉంది. వీటిలో 40 నుంచి 50% వరకు హత్యలు జరుగుతోంది వరకట్నం వల్లే ఈ దురాచారాన్ని రూపుమాపేందుకు 1961లో భారత ప్రభుత్వం చట్టం తీసుకొచ్చింది. అయినప్పటికీ దీని వల్ల భారీగా హత్యలు జరుగుతున్నాయి. భారత్ తో పాటు పపువా గినియాలోనూ క్షుద్రపూజల ఆరోపణలతో మహిళలను కడతేరుస్తున్నారు. ప్రపంచ వ్యాప్తంగా 2018లో 87,000 మంది మహిళలు హత్యకు గురయ్యారు. వీరిలో 58 శాతం మందిని జీవిత భాగస్వామి లేదా కుటుంబ సభ్యులే కడతేర్చారు.

ప్రతి గంటకూ ఆరుగురు మహిళలను తెలిసిన వారే హత్య చేస్తున్నారు.

ప్రపంచ వ్యాప్తంగా హత్యకు గురవుతున్న వారిలో 80% మంది పురుషులే ఉన్నారు. అయితే వీటి వల్ల భారీగా నష్టపోతాంది మహిళలే. ప్రాంతాల వారీగా చూస్తే సహచరుల చేతుల్లో హత్యకు, గురయ్యే ముప్పు ఆఫ్రికాలో ఎక్కువగా ఉంటోంది. ఆ తర్వాతి స్థానంలో అమెరికా ఉంది. ఆఫ్రికాలో హత్య రేటు 3.1గా (ప్రతి లక్షమంది మహిళలకు) ఉంది. అమెరికాలో 1.6, ఆసియాలో 0.9, ఐరోపాలో 0.7గా ఈ రేటు నమోదైంది.

అత్యధిక పరుగులు - అవమానాలు

టీ20 క్రికెట్లో అత్యధిక పరుగులు సాధించిన క్రికెటర్గా భారత మహిళా జట్టు కెప్టెన్ మిథాలీ రాజ్ నిలిచింది. టీమిండియా కెప్టెన్ విరాట్ కోహ్లా (2102 పరుగులు), వైస్ కెప్టెన్ రోహిత్ శర్మ (2207 పరుగులు) కన్నా ఆమె (2232) అత్యధిక పరుగులు.

పరుగులరాణి అయినా మహిళల టీ20 ప్రపంచకప్ సెమిఫైనల్స్ జట్టునుండి మిథాలీని తప్పించారు. కుమిలిపోయిన మిథాలీని బిసిసిఐకు లేఖరాసింది. జట్టుకోచ్ అడుగడుగునా అవమానపరుస్తున్నా సహిస్తూ వచ్చింది మిథాలి. బహిరంగ లేఖ రాయడం తనను మరింత ప్రమాదంలోకి నెట్టుందని తెలిసినా న్యాయంకోసం గొంతెత్తింది. కోచ్ రమేష్ సిఐఎ సభ్యురాలు డయానా ఎదుల్లీలు జట్టును శాసిస్తున్నారని 20సం॥ల పాటు తాను దేశానికి చేసిన సేవలకు ఎలాంటి గుర్తింపు ఉండదా? అని ప్రశ్నించారు. ఆటలో నైపుణ్యత చూపించి, విజయాలు సాధించిన మిథాలీకి మద్దతునిద్దాం.

మల్లు స్వరాజ్యం - తుపాకిపట్టి పోరాడిన యోధురాలు. ఇటీవల అక్టోబరు 24,25,26 తేదీలలో హైదరాబాద్లో జరిగిన కేంద్రకమిటి సమావేశాలకు అనారోగ్యంతో ఉన్నా అందరినీ కలవాలనే పట్టుదలతో వచ్చారు. ఆమె రాక కేంద్రకమిటి సభ్యులు హర్షాతిరేఖలతో ఆమెను ఆహ్వానించారు. గదపులు (కర్రలు పట్టాలని) మద్యంపై పోరాడాలని ఆమె ఆంద్రప్రతినిధులతో ముచ్చటీస్తూ పేర్కొన్నారు.

శుభాకాంక్షలు కామ్రేడ్ హైమావతి గారికి

భర్త బత్తుల భీష్మారావు హిట్ లిస్టులో ఉండి ప్రాణాలకు అడుగడుగునా ప్రమాదం పొంచి ఉన్నప్పుడు, ఆయనను కోల్పోయినప్పుడు, ఎన్నడూ ఎర్రజెండాను విడిచిపోని అంకితభావం. పార్టీలో, ఐదవలో పై కమిటీలలోకి ప్రమోట్ అయినప్పుడు తప్ప, ఏజెన్సీ ప్రాంతం నుండి వదిలిపెట్టి రాకుండా అక్కడే ధైర్యంగా కొనసాగిన ధీశాలి. ఈ దంపతులిద్దరూ పుట్టింది పాలేరు డివిజన్లో. సీపీఎంలో అడుగిడింది భద్రాద్రి అడవుల్లో.

ప్రజలకోసం, నమ్మిన సిద్ధాంతం కోసం ప్రాణాలిచ్చిన భీష్మారావు గారి జీవిత ఉద్యమ భాగస్వామి. నేడు "ఐదవ" అఖిల భారత ఉపాధ్యక్షులుగా కొనసాగుతూ ... పాలేరు నియోజకవర్గ సీపీఎం అభ్యర్థిగా ఎంపికైన సందర్భంగా ఐదవ ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర కమిటి శుభాకాంక్షలు తెలియజేస్తుంది.

ఉద్యమాలబాటలో...

రాష్ట్ర కేంద్రంలో ఐదవ కళాకారుల శిక్షణా శిబిరం నవంబరు 17 నుండి 20 వరకు నాలుగు రోజులు జరిగింది. శిక్షణ ముగింపులో వడ్డేశ్వరం గ్రామంలో ప్రదర్శనలు ఇచ్చారు.

విశాఖ నగరంలోను, గుంటూరు జిల్లా బాపట్లలోని వి.జి.ఆర్.ఎం కాలేజీలోను కందుకూరి శత వర్థంతి సందర్భంగా మహిళలు హింస అనే అంశంపై సెమినార్ నిర్వహించారు.

పెందుర్తి, గాజువాకలో మహిళా పరిరక్షణ కమిటీలు వేశారు. ద్వారా మహిళల సమస్యలపై కమిటీలు వేశారు. గ్యాస్ ధరలు తగ్గించాలని హెచ్పి గ్యాస్ ఆఫీసు వద్ద ధర్నా చేశారు.

విశాఖపట్నం జిల్లా చోడవరం లో దిపావళి రోజున 14 సంవత్సరాల ఇంటరు చదువు తున్న విద్యార్థిని పద్మావతిని 4 గురు

యువకులు దారుణంగా అత్యాచారం చేసి హత్య చేసిన నరరూప రాక్షసులను కఠినంగా శిక్షించాలని కోరుతూ విజయవాడలో కొవ్వొత్తులతో మహిళలు నిరసన తెలిపారు. తేదీ 19- 11 - 18 సోమవరం చోడవరంలో ర్యాలీ చేసి తహశీల్దార్ కార్యాలయం వద్ద ధర్నా చేయడం జరిగింది. సిపిఎంజిల్లా కార్యదర్శి కె.లోకనాథం మాజీ ఎం.పి కరణం ధర్మశ్రీ మద్దతు తెలిపారు. జిల్లా యాదవ్ సంక్షేమ సంఘం ప్రధాన కార్యదర్శి సబ్బి శ్రీనువాసరావు, ఉ పాద్యక్షులు పినిబొయిన అప్పారావు యాదవ్ ఐదవ రాష్ట్ర అధ్యక్షులు

బి.ప్రభావతి , సిఐటియు జిల్లా కార్యదర్శి గూనురు వరలక్ష్మి, ఎస్.ఎఫ్.ఐ ఎస్.ఐ.నాయుడు, గొర్రెల పెంపకందార్లు సహకార యూనియన్ జిల్లా చైర్మ గంటా శ్రీరామ్ , మాలమహనాడు రాష్ట్ర కార్యదర్శి శ్రీయాద్రి శ్రీను వాసరావు, రైతు సంఘం కార్యదర్శి నాగిరెడ్డి సత్యనారాయణ, వాయిబొయిన శేఖర్ గోకాదేముడు నాయుడు, వి.వి.యస్.శ్రీను , నాగరాణి, శివాజీ, అర్క్ ప్రసాద్, పల్లా సత్యారావు , ఓమ్మి అప్పారావు, పిల్లల శ్రీను తదితరులు పాల్గొన్నారు.

నెల్లూరు రూరల్ పరిధిలో ని 26వ డివిజన్ డ్రెవర్స్ కాలని నందు పొదుపు సంఘ బంధాల మహిళల జనరల్ బాడీ సమావేశం జరిగింది. స్థానిక మద్యం షాపును తొలగించు కోవాలని మరియు వీరేశలింగం పంతులు గారి శత వర్థంతి సభలు జరుపుటకు కార్యక్రమాలు తీసుకో వటం జరిగింది ఐదవ కమిటీ ఏర్పాటు చేయటం వైసెనది. రమమ్మ, కుసుమకుమారి గార్లు పాల్గొని ప్రసంగించారు.

అరుకువ్యాలీలో ఐదవ ఆధ్వర్యంలో మద్యం - మహిళల పై హింసా అనే అంశంపై రౌండ్ టేబుల్ సమావేశంలో వివిధ

ప్రజసంఘాలు పాల్గొన్నాయి.

రోటరీ మరియు ఐదవ ఆధ్వర్యంలో విజయవాడలోని 23వ డివిజన్లో దండమూడి భిక్షవతి గారి ఉచిత కుట్టుశిక్షణా కేంద్రం ప్రారంభించారు. రాష్ట్ర కార్యదర్శి డి.రమాదేవి గారు ,రోటరీ క్లబ్

ప్రెసిడెంట్ ఎం.వి. సత్యనారాయణ గారు హాజరయ్యారు.

5.11.2018న విజయనగరం ఐదవజిల్లా కమిటీ ఆధ్వర్యంలో మహిళలు పై జరుగుతున్న హింస పై సదస్సుకు జిల్లా అధ్యక్షులు పి.రమణమ్మ, అధ్యక్షత వహించారు. జిల్లా కార్యదర్శి లక్ష్మి రామ్మ అధ్యక్షులు బి.ప్రభావతి గారు పాల్గొన్నారు.

పని ప్రదేశాల్లో మహిళలపై లైంగిక వేధింపులకు నిరసనగా ఐదవ సుదీర్ఘ కాలంగా పోరాడుతోంది. ఇటీవల మీటూ ఉద్యమం.. పేరుతో మహిళలు గొంతు విప్పుతున్నారు. బాధితులు తమ గోడు వెళ్లబోసుకుంటున్నారు. ఈ నేపథ్యంలో మీటూ ఉద్యమానికి ఐదవ సంఘీభావం గా నిలిచింది. అందులో భాగంగా కాకినాడ లో పలు

కార్యాలయాల్లో ఉద్యోగుల నుంచి సంతకాల సేకరణ జరిగింది. విజయనగరం కలెక్టరాఫీసులో సంతకాలు చేయించారు.

శభరి మల అయ్యప్ప దేవాలయంలో అన్ని వయసుల మహిళలను అనుమతించిన సుప్రీం కోర్ట్ తీర్పును స్వాగతిస్తూ కేరళలో

లక్షలాదిమందితో సభ జరిగింది. ఇది కాషాయ కూటమికి మింగుడు పడలేదు.

పిడుగురాళ్ళలో జెడ్పి స్కూల్లో పిల్లలకు కందుకూరి వీరేశలింగం శత వర్ధంతి సందర్భంగా ఎస్సెరైటింగ్ నిర్వహించి పశ్చిమ గుంటూరు జిల్లా అధ్యక్షురాలు ఉమశ్రీ గారు బహుమతులు అందించారు.

నెల్లూరు రూరల్ పరిధి 33 వ డివిజన్ వెంగళరావు నగర్ అర్బన్ హెల్త్ సెంటర్ నందు స్థానిక ఐదవ కమిటీ ఆధ్వర్యంలో

వీరేశలింగం పంతులుగారి శత వర్ధంతి సదస్సు జరిగింది.. పొదుపు ద్వారా మహిళల సమన్వయ కమిటీ ని 12 మంది గ్రూపు లీడర్లతో ఎర్పాటు చేయటం అయినది ఈ కార్యక్రమంలో మెప్పు పి.డి చిరంజీవి సార్ గారు, ఆర్.పి సమాఖ్య అధ్యక్షురాలు పాల్గొన్నారు.

కందుకూరి శతవర్ధంతి సందర్భంగా పెద్దాపురం సాగర్ మున్సిపల్ హైస్కూల్లో మరియు ఎస్సీ హాస్టల్లో సభ జరిగింది.

అరుకువ్యాలి మండలం గిరిబాలా నేస్తం చిల్డ్రన్స్ డే సందర్భంగా అట పాటా జరిగింది. పిల్లలికి బహుమతులు, గుర్తుంపు కార్డులు పంపిణీ చేయడం జరిగింది.

అనంతపురం జిల్లా ఐదవ ప్రచురించిన “మహిళలకు ప్రాతఃస్మరణీయుడు కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులు” పుస్తకాన్ని ఎస్ కే యూ ప్రొఫెసర్ వి.సి.శుభగారు, ప్రముఖ కథా రచయిత సింగమనేని నారాయణ గారు. రిజిస్ట్రారు ప్రొఫెసర్ సుధాకర్ బాబు గారు, ఐదవ, ఎస్ ఎఫ్ ఐ, డివైఎఫ్ ఐ నాయకులు ఆవిష్కరించారు.

కర్నూలులో బంగారు పేటకు చెందిన పల్లవి అనే బాలిక 9వ

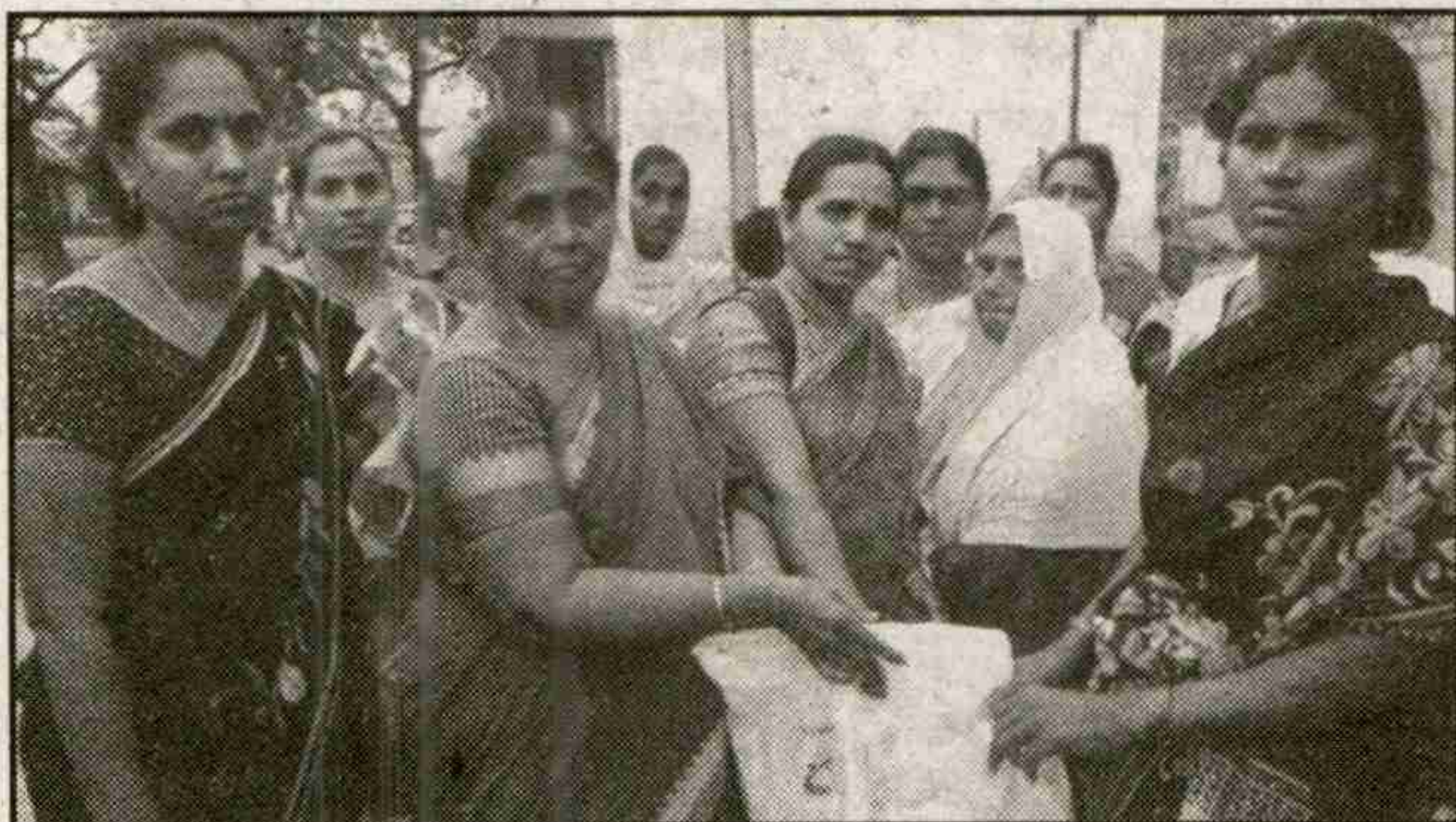
తరగతి చదువుతుంది. అదే స్కూల్లో పనిచేస్తున్న టీచర్ తనను ప్రేమించాలి లేదంటే చంపేస్తానని బెదిరించి బ్లెడ్డుతో గొంతుకోసాడు. ఆ బాలికను ఐదవ బృందం హాస్పిటల్లో పరామర్శించారు.

కర్నూలు వీకర్ సెక్షన్ కాలనీలో ప్రజలు ఎదుర్కొంటున్న

మంచినీళ్లు, డ్రైనేజీ కాలవల సమస్యలు పరిష్కరించాలని కర్నూల్ కార్పొరేషన్ కార్యాలయం ఎదుట ఐదవ ఆధ్వర్యంలో ధర్నా జరిగింది. ధర్నా కు నగర నాయకురాలు ఎస్.శ్యామల అధ్యక్షత వహించారు. ఈ కార్యక్రమంలో పి.నిర్మల, ఎన్.అలివేలమ్మ, సిపిఎం న్యూసిటీ కార్యదర్శి టి.రాముడు, తదితరులు ప్రసంగించారు. కర్నూలులో రేవ్ పార్టీని నిరసిస్తూ ధర్నా చేశారు.

వినుకొండ మండలం ఉప్పలపాలెంలో షార్ట్ సర్క్యూట్ అయ్యి

8 ఇళ్ళు తగులబడినవి. ఈ సందర్భంగా ఐదవ గుంటూరు పశ్చిమ జిల్లా సెక్రటరీ ఉమశ్రీ అధ్యక్షులు దుర్గాబాయి, రామ్జాన్బీ, సుహాసినీ, అనసూయలు పాల్గొని బాధితులకు బట్టలు వంటసామాగ్రి అందజేశారు.

ఐదవ నెల్లూరు రూరల్ కమిటీ ఆధ్వర్యంలో ఎటువంటి నిభందనలు, షరతులు పెట్టకుండా ఒంటరి మహిళల కు పెన్షన్ సౌకర్యం, వారి పిల్లలకు ఉచితంగా విద్యా, వైద్యం అందించాలని జాతీయ కుటుంబ సంక్షేమ పథకాలను వర్తింప చేయాలని కోరుతూ ధర్నా నిర్వహించి 57 అర్జీలను కలెక్టర్ గారి కి సమర్పించటం జరిగింది.

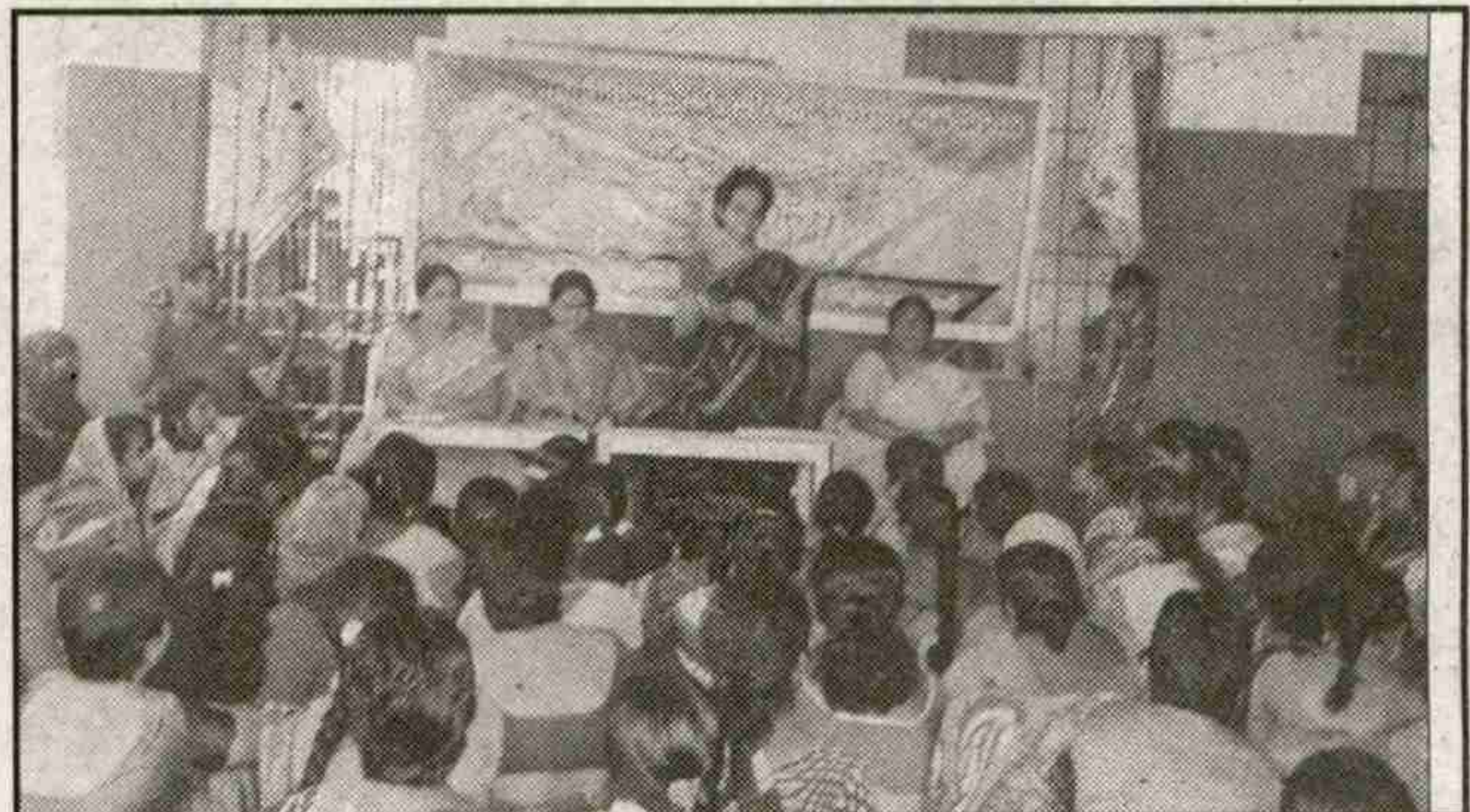
ప్రకాశం జిల్లా యర్ర గొండపాలెంలోని ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిలో కాన్పులు, ఆపరేషన్లు చేసేందుకు అక్రమ వసూళ్ళపై విచారణ

జరిపి వైద్యునిపై చర్యతీసుకోవాలని ఆసుపత్రిని సందర్శించి రోగులను విచారించిన ఐదవ నాయకత్వం ప్రభుత్వాన్ని డిమాండ్ చేశారు.

కాంట్రాక్ట్ మరియు అవుట్ సోర్సింగ్ స్టాప్ నర్సులు, వి.ఎ.ఓ, మధ్యాహ్న భోజనం కార్మికులు నిర్వహిస్తున్న ఆందోళనకు మహిళా సంఘం నాయకులు మద్దతుస్తూ పాల్గొన్నారు.

బొబ్బిలి, విశాఖ, కర్నూలు, అరకులోయ తదితర ప్రాంతాలలో బాల బాలికలకు సంవంబర్ 14 న ఆటల పోటీలు నిర్వహించారు.

పశ్చిమ ప్రకాశం జిల్లా త్రిపురాంతకంలో ఇళ్ల స్థలాల సమస్య పరిష్కరించాలని ఎమ్ ఆర్ ఓ కు మెమోరండం ఇచ్చారు.

నెల్లూరు జిల్లా కమిటీ ఆధ్వర్యంలో మద్యపానం దుష్ఫలితాల పై సదస్సు జరిగింది. నెల్లూరులో హెల్త్ ఎమర్జెన్సీని ప్రకటించాలని ప్రజా సంస్థల ఆధ్వర్యంలో డి.ఎమ్.హెచ్.ఓ ఆఫీసు వద్ద ధర్నా జరిగింది.

24.11.18 న మహిళా సంఘాల ఐక్య వేదిక ఆధ్వర్యంలో మహిళలపై హింసను అరికట్టాలని మధ్యాన్ని నియంత్రించాలని ధర్నా పై జరిగింది. ఇదే సమస్యపై 15.11.18న ప్రెస్ క్లబ్లో గంగాభవాని అధ్యక్షతన రౌండ్ టేబుల్ సమావేశం, జరిగింది.. మహిళల పై జరుగుతున్న నేరాలలో సగానికి పైగా నేరాలు మద్యం మూలంగా పెరుగుతున్నాయని తక్షణం మద్యం నియంత్రించేందుకు షాపుల సంఖ్యను పరిమితం చేయాలని డిమాండ్ చేశారు. గతంలో మద్యం నిషేధం ఎత్తివేస్తూ కత్తి సారాయి, మద్యం అరికట్టేందుకు మండలానికి ఒక షాపు అన్న వాగ్దానాన్ని అమలు చేస్తూ ఆదేశాలు జారీ చేయాలని కోరారు. అన్ని రాజకీయాల పార్టీలు మద్యం

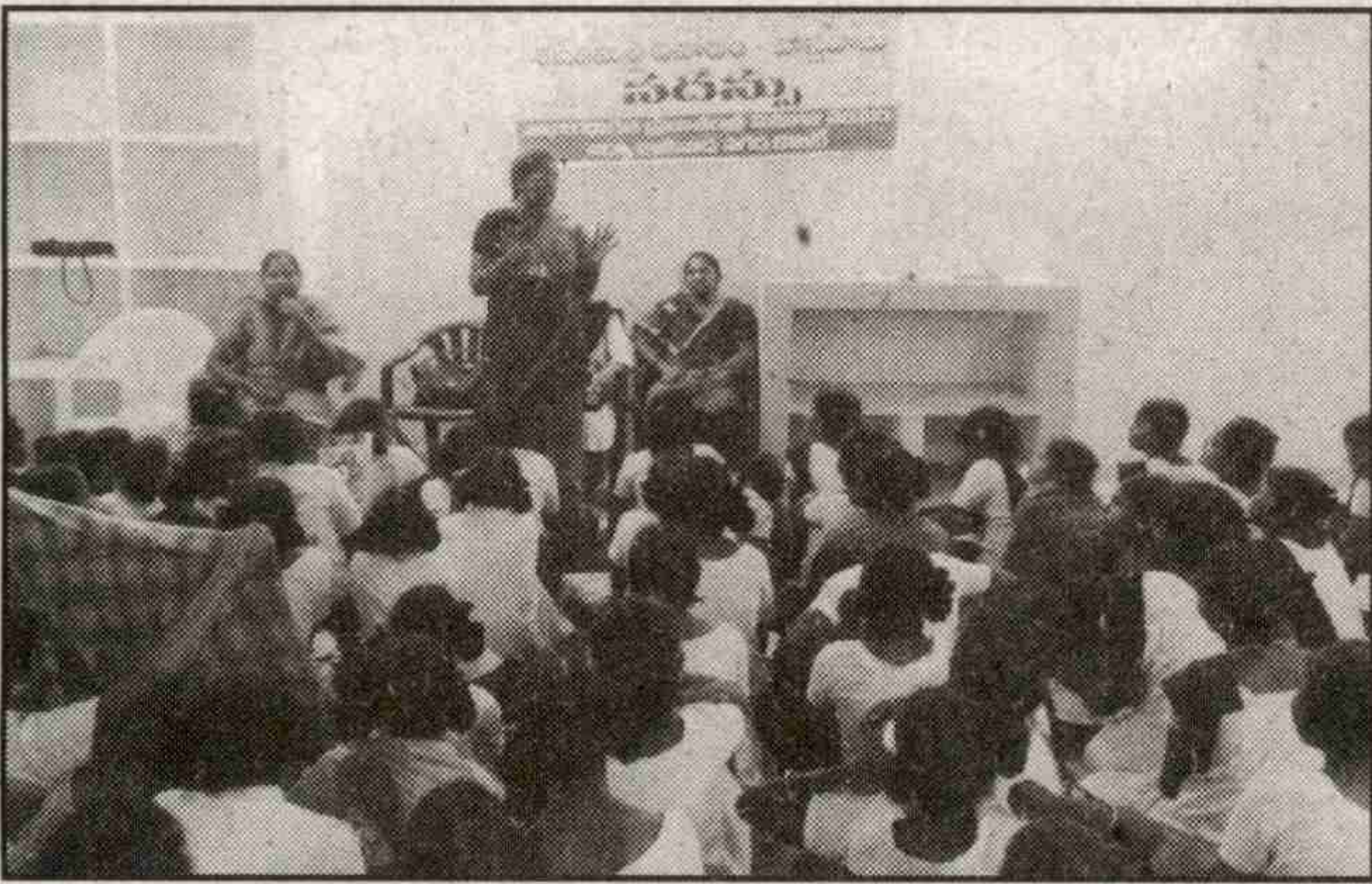

నియంత్రణకు రోడ్ మ్యాప్ ప్రకటించాలన్నారు. ఎన్నికలలో మందు పంపిణీ చేసే వారికి ఓట్లు వేయరాదన్నారు. అందుకోసం మహిళలు, సమాజ క్షేమాన్ని కోరుకునే అభ్యుదయ వాదులు, యువతలో విస్తృతంగా ప్రచారం చేయనున్నామని, 10 వ తేదిన ర్యాలీలు జరపాలని ఐక్య వేధిక ప్రజలకు, సంఘాలకు విజ్ఞప్తి చేసింది. ఈ కార్యక్రమంలో డి. రమాదేవి, కె. శ్రీదేవి, ఆర్. గంగాభవాని, దుర్గాంబ, సుంకరపద్మశ్రీ, మాలతి, సుబ్బరావమ్మ, సుప్రజ, సూర్యరావు, తదితరులు పాల్గొన్నారు.

గుంటూరు జిల్లాలో మద్యంపై ప్రచార యాత్ర 25 నుండి 28 వరకు జరిగింది.

కర్నూలు, బొబ్బిలి, సత్తెన పల్లి, అరకులలో, శబరిమలై దేవాలయంలో మహిళల ప్రవేశాన్ని అడ్డుకోవడాన్ని నిరసిస్తూ రౌండ్ టేబుల్ సమావేశాలు జరిగాయి.. కాకినాడలో సదస్సు జరిగింది.

అత్యాచారానికి గురైన మానసిక వికలాంగురాలిని ఆదు కావాలని విశాఖ నగర అధ్యక్ష కార్యధర్మం వై సత్యవతి, మాధవి, ప్రియాంక తదితరులు జిల్లా కలెక్టరుకు వినతి పత్రం ఇచ్చారు.

అమలాపురంలో పోస్టల్ కాలనీలో అగ్ని ప్రమాదం బాధితులను ఐదా పరామర్శించింది.

విశాఖ స్టేట్ ప్లాంట్లో గెట్ టూ గెదర్ కార్యక్రమం జరిగింది.

విజయవాడలోని 43 వ డివిజన్లో డాన్సు శిక్షణ మరియు ట్యూషన్ కేంద్రాన్ని ప్రారంభించారు.

ఒంటరి మహిళలకు పెన్షన్ ఇవ్వాలని జి.వి.ఎమ్.సి కమిషనర్

గారికి విశాఖ నగర నాయకులు వినతి పత్రం ఇచ్చారు.

బందారు లంక, అమలాపురం ఏరియా అస్పత్రులలో వీరేశలింగం శత వర్ధంతి సంస్మరణ సభ జరిగింది. లైంగిక వేధింపుల నిరోధక కమిటీలు వేయాలని సంతకాలు సేకరణ చేశారు.

మద్యం నియంత్రణకై పోరాటం చేద్దాం. హింస, వేధింపులు

అత్యాచారాలు, పరువు హత్యలు లేని సమాజాన్ని నిర్మాద్యమంటూ విజయనగరం జిల్లా గజపతి నగరంలో సదస్సు జరిగింది. బి. ప్రభావతి, ఇందిర, లక్ష్మి, హరికృష్ణవేణి తదితరులు పాల్గొన్నారు. సత్తెనపల్లిలో సాంఘిక సంక్షేమ హస్తల్లో జరిగిన సదస్సులో ఉమశ్రీ, జ్యోతి, రజని, హాస్టల్ వార్డన్ వహబీ పాల్గొన్నారు.

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా తణుకులో మద్యం నియంత్రణ చాలని కోరుతూ రౌండ్ టేబుల్ సమావేశం జరిగింది. పి.పూర్ణ, నాగరత్నం, విజయ్ కుమారి, మనోరమ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

చేపల మార్కెట్ తొలగించాలని మట్ల పాలెం మహిళలు కాకినాడ కలెక్టరేట్ వద్ద ధర్నా చేశారు. ఈ సందర్భంగా జిల్లా కార్యధర్మి రమణి మాట్లాడారు.

కస్తూరి దేవి విద్యా సంస్థల ఆస్తులను కాపాడాలని నెల్లూరు

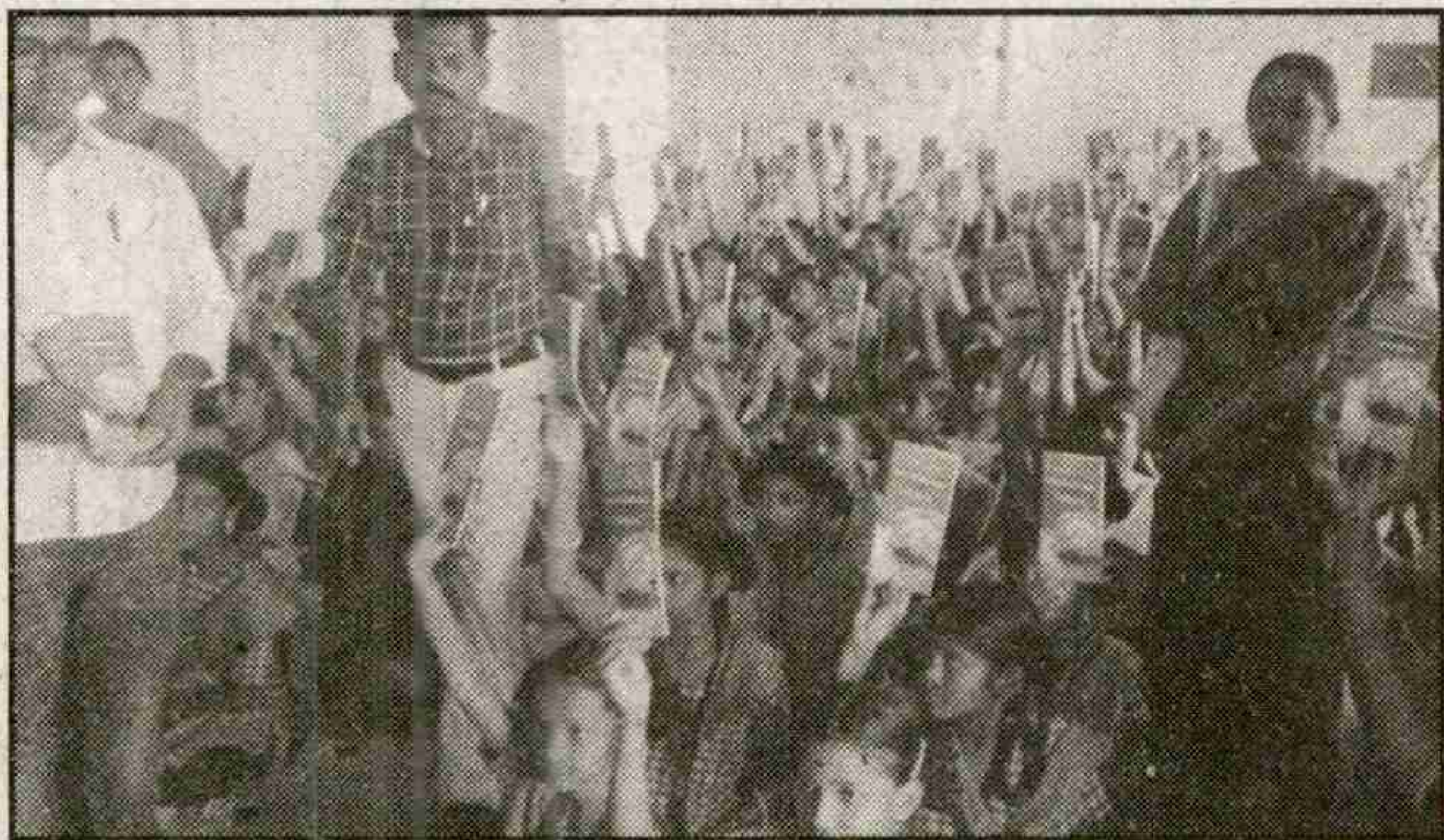

కలెక్టర్ ఆఫీస్ వద్ద ధర్నా నిర్వహించి కలెక్టర్ గారికి వినతి పత్రం ఇవ్వడం జరిగింది.

అనంతపురంలో నవయుగ వైతాళికుడు కందుకూరి వీరేశలింగం శతవర్థంతి సందేశయాత్ర నవంబరు 26న ప్రారంభమైంది. జిల్లాలోని కస్తూరిబా పాఠశాలలు సందర్శించిన సభలు జరుపుతున్నారు. ఈ సందర్భంగా పుస్తకం ప్రచురించారు. జిల్లా ఎస్.పి పోస్టర్ ఆవిష్కరణ చేశారు. ఈ యాత్రలో జిల్లా అధ్యక్షకార్యదర్శులు వి.సావిత్రి, లక్ష్మీదేవి ఇతర సభ్యులతోపాటు జిల్లాలోని ప్రముఖరచయితలు, జిల్లా అధికారులు పాల్గొంటున్నారు. ఎస్ఎఫ్ఐ, డివైఎఫ్ఐ, యుటిఎఫ్ తదితర సంఘాలు భాగస్వాములుగా ఉన్నారు.

తిరుపతి ఐదవ కమిటీ ఆధ్వర్యంలో సంతకాల సేకరణ చేశారు.

లైంగిక వేధింపుల నిరోధక కమిటీలను ఏర్పాటు చేయాలని సబ్ కలెక్టర్ కు వినతిపత్రం ఇచ్చారు. అరకులో గిరిజన మహిళా సంఘం ఆధ్వర్యంలో ద్వాక్రా మహిళలు ఆందోళన చేశారు.

అంతర్జాతీయ హింసావ్యతిరేక దినం సందర్భంగా గ్రేటర్ విశాఖ నగర కమిటీ ఆధ్వర్యంలో మహిళలపై హింస వేధింపులు అరికట్టాలి,

పని ప్రదేశాల్లో లైంగిక వేధింపుల నిరోధక కమిటీలు వేయాలి, మద్యాన్ని నియంత్రించాలి అని బ్యానర్ పై సంతకాల సేకరణ జరిగింది. జ్యోతిరావు పూలే వర్ధంతిని ఇంద్రపాలెంలో జరిపారు.

మద్యాన్ని ప్రభుత్వం ఆదాయ వనరుగా చూడటం సిగ్గుచేటని

ప.గో ఐదవ జిల్లా కార్యదర్శి డి.కళ్యాణి విమర్శించారు. మద్యాన్ని నియంత్రించాలని, మహిళలపై హింస, వేధింపులు అరికట్టాలని కోరుతూ ఐదవ జిల్లా కమిటీ చేపట్టిన పోరుయాత్ర పశ్చిమగోదావరి జిల్లా ఆకివీడులో ప్రారంభించారు. యాత్రను ఐదవ సీనియర్ నాయకురాలు ఎం.సావిత్రిమ్మ జెండా ఊపి ప్రారంభించారు.

ఆకివీడు, శ్రీనగర్ కాలనీ, సమతానగర్, సుందరయ్యకాలనీ, కుపపన పూడి ప్రాంతాల్లో సభలు నిర్వహించారు. మంచినీరు లేని గ్రామాలు ఉన్నాయని, మద్యం దొరకని గ్రామం లేదన్నారు మద్యనిషేధం దిశగా చర్యలు తీసుకుంటామన్న ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబు రాష్ట్రాన్ని మద్యాంధ్రప్రదేశ్ గా మార్చేశారని విమర్శించారు. కుటుంబాలను చిన్నాభిన్నం చేస్తున్న మద్యం, ప్రభుత్వానికి ఆదాయవనరుగా తయారయిందన్నారు. నేరల్లో దేశంలోనే రాష్ట్రం ముందుభాగంలో నిలిచిందన్నారు. మద్యాన్ని నియంత్రిస్తే రాష్ట్రంలో నేరాల సంఖ్య గణనీయంగా తగ్గుతుందని, మహిళలకు రక్షణ ఏర్పడుతుందని, కుటుంబాలు బాగుపడతాయని, కానీ, ఇదంతా ప్రభుత్వానికి అక్కర్లేదని, వారికి కావాల్సింది కేవలం ఆదాయం మాత్రమేనన్నారు. ప్రభుత్వాన్ని కదిలించేందుకు ఐదవ మద్యం, హింసకు వ్యతిరేకంగా పోరాడుతోందన్నారు. యాత్ర ద్వారా మహిళల్ని చైతన్యపర్చి, డిసెంబరు 3న నర్సాపురం సబ్ కలెక్టరు కార్యాలయం వద్ద ధర్నా చేపడతామన్నారు. మహిళలు, మద్యాన్ని వ్యతిరేకించే వాదందరూ పాల్గొవాలని కోరారు. యాత్రలో జిల్లా అధ్యక్షులు పొగాకుపూర్ణ, పి.లక్ష్మి, జయప్రభ, సుగుణ, వరలక్ష్మి, ఐదవ మండల నాయకులు డోకల లక్ష్మి, ఉదయకుమారి, దొడ్డి.పద్మ, యర్రా.కృష్ణవేణి, బత్తిలి. పార్వతి, కడగాల తంటమ్మ, కాసింశెట్టి. సత్యవతి, ఆవుల. దుర్గమ్మ, షేక్.అమ్మాజీ, బొడ్డుపల్లి.ఆదిలక్ష్మి తదితరులు పాల్గొన్నారు.

బంటుమిల్లి జూనియర్ కళశాలలో నవంబర్ 25న హింసావ్యతిరేక దినం సందర్భంగా ఐదవ, ఎస్ఎఫ్ఐ, శ్రామిక మహిళా సంఘాల ఆధ్వర్యంలో కందుకూరి శతవర్థంతి సభ జరిగింది.

గమనిక:- నవంబర్-డిసెంబర్ మాసాల పత్రిక కలిపివేయడమైనది. అందువలన ఈ సంచిక రూ.15/-లు నిర్ణయించడమైనది. సహకరించగలరు.

పద్మావతికి న్యాయం జరగాలని కోరుతూ విజయవాడలో ర్యాలీ

విజయనగరంలో హింస-మద్యంపై సదస్సు

బొబ్బిలిలో అత్యాచారాలను నియంత్రించాలని సదస్సు

విజయవాడలో కుట్టు శిక్షణ ప్రారంభం

విశాఖ నగరంలో గెట్ టు గెడర్ మీటింగ్

అనంతపురంలో పుస్తకావిష్కరణ చేస్తున్న సింగమనేని, తదితరులు

స్థానిక సమస్యలపై మేమెంతాండం ఇస్తున్న ప్రకారం జిల్లా విద్యా నాయకులు

మద్యం నియంత్రించాలని విజయవాడలో విక్ర వేదిక ధర్మా

Release Order No.172/Sou/Advt.II/2018-19

రైతు సంక్షేమం - ఆహార భద్రత

- ▶ రూ. 24 వేల కోట్ల రుణ ఉపశమనంలో రూ.15,038 కోట్లు రైతుల ఖాతాల్లో జమ చేశాం. దాదాపు 60 లక్షల మంది రైతు కుటుంబాల్లో వెలుగులు నింపాం.
- ▶ కౌలు రైతులకు రూ. 3098 కోట్లు రుణాలు ఇవ్వడం దేశంలోనే ఒక చరిత్ర.
- ▶ 94.46 లక్షల భూసార పరీక్ష కార్డులను పంపిణీ చేసి దేశంలోనే ముందు నిలిచాం.
- ▶ 33.84 లక్షల క్షింఠాల్లో నాణ్యమైన విత్తనాలు, లక్ష టన్నుల మైక్రో న్యూట్రియంట్స్ రైతులకు సబ్సిడీపై అందజేశాం.
- ▶ పెద్ద ఎత్తున యాంత్రికరణ ప్రోత్సహిస్తున్నాం. రైతు రథాల పేరుతో 12 వేల ట్రాక్టర్లు సబ్సిడీపై అందజేస్తున్నాం.
- ▶ ఈ-పోస్ వినియోగం ద్వారా చౌక డిపోలలో అక్రమాలకు కళ్ళెం వేసి రూ.800 కోట్లు ఆదా చేశాం
- ▶ ఇప్పటి వరకు రాష్ట్రంలో 1.44 కోట్ల తెల్ల రేషన్ కార్డులు వున్నాయి. కొత్తగా 1.91 లక్షలు జారీ చేయనున్నాం.

- ▶ 2014 లో ప్రాథమిక రంగ మిషన్ ను ప్రారంభించాం.
- ▶ దేశానికి సీడ్ హబ్ గా కర్నూలు.
- ▶ నాలుగేళ్లలో రూ.3370 కోట్ల ఇన్ పుట్ సబ్సిడీ అందజేశాం. ఈ ఏడాది రూ.1904 కోట్ల ఇన్ పుట్ సబ్సిడీ 16.85 లక్షల మంది రైతులకు ఇచ్చాం.
- ▶ గత నాలుగేళ్లలో పండ్ల ఉత్పత్తిని 169.61 లక్షల మెట్రిక్ టన్నుల నుంచి 281.66 లక్షల మెట్రిక్ టన్నులకు పెంచాం.
- ▶ ప్రత్యేక వ్యవసాయ బడ్జెట్ ను ప్రవేశపెట్టి ప్రతి సంవత్సరం నిధుల కేటాయింపులు పెంచుకుంటూ వెళ్తున్నాం
- ▶ రెయిన్ గస్టు, డ్రోస్టు, వాతవరణ అంచనా మిషన్లు, యాప్ ద్వారా వ్యవసాయ సమస్యల పరిష్కారం.
- ▶ దేశంలోనే ఆక్యారంగంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ మొదటి స్థానంలో నిలిచింది. GVA పరంగా 33.32% వృద్ధి సాధించాం

2022

దేశంలో 3 అగ్రగామి రాష్ట్రాలలో ఒకటి (తలసరి ఆదాయం రూ. 2.95 లక్షలు)

2029

దేశంలో అత్యుత్తమ రాష్ట్రం (తలసరి ఆదాయం రూ. 9.65 లక్షలు)

2050

ప్రపంచంలో అత్యున్నత ప్రమాణాల రాష్ట్రం (తలసరి ఆదాయం రూ. 1.67 కోట్లు)

ముఖ్యమంత్రి గారిని సంప్రదించడానికి

NCBN
అధికారిక
యాప్మజిలే ముందు
మొబైల్ యాప్ఎఫ్ సిఎం
ఫీస్ బుక్ఎఫ్ సిఎం
వీట్టర్

మనసు ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	cmv01A176
పుస్తకం పేరు	చైతన్య మార్గనిధి
తారీఖు	21/8/23
ముందు అట్ట	yes
వెనుక అట్ట	yes
మొత్తం పేజీలు	49
పెద్ద సైజు పేజీలు	No
ఖాళీ పేజీలు	No
లేని పేజీలు	No
తయారు చేసినది	Sandhya
పేజీలు విడదీసినది	Sandhya
స్కాన్ చేసినది	Sandhya
పరీక్ష చేసినది	RAMYA
పేజీలు పరిచూసినది	
బైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
స్కాన్ చేయబడినది	
తప్పులు	No
పరిస్థితి	good